

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

175. obljetnica Matice hrvatske

BROJ
723

Subotica, 24. veljače 2017. Cijena 50 dinara

Maškare, karnevali,
poklade

Jezik i manjine u
Vojvodini danas

List Srijemske biskupije
Nada

INTERVJU
Miodrag Petrović

Predizborni zapleti
i raspleti

SADRŽAJ

TEMA

8-9

Iz povijesti bunjevačkih i šokačkih Hrvata (XVII.)

BUNJEVAČKI AKROSTIH IZ 1933. GODINE

AKTUALNO

10-11

Zapisi iz Sjedinjenih Američkih Država (IV.)

SLOŽEN SUSTAV DEMOKRACIJE

SUBOTICA

14-15

Film, fotografija, spisateljstvo, stand up nastupi

SVI IVANOVI ŽIVOTI

RAZGOVOR POVODOM

19

Dajana Marković, novinarka Rubrike programa na hrvatskom jeziku RTV-a

NOVINARSKI POZIV – PRELIJEP I POSEBAN

FELJTON

21

Treća strana medalje

GUŽVA PRED GOLOM

SPORT

51

Pero Skenderović, predsjednik KK *Spartak* 024

ULAZAK U SUPERLIGU JE PRIMARNI CILJ

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ: Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Vesna Prčić, Martin Bačić, Josip Stantić, Ladislav
Suknović, Petar Pifat, Antun Borovac, Andrej
Španović, Josip Dumenžić, Thomas Šujić**RAVNATELJ**Ivan Ušumović
e-mail: direktor@hrvatskarijec.rs**GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:**

dr. sc. Jasminka Dulić (urednica@hrvatskarijec.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK**GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:**

Zvonko Sarić

LEKTOR:

Zlatko Romić

REDAKCIJA:

Jelena Dulić Bako

(društvo)

Davor Bašić Palković

(urednik rubrike kultura i urednik *Kužiša*)

Dražen Prčić

(urednik rubrike sport i zabava)

Željka Vukov

(urednica društvene rubrike i urednica *Hrčka*)

Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)

Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)

Jelena Ademi (grafička urednica)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)

Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)

Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALISTICA:

Mirjana Dulić (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55;

++381 24/55-15-78;

++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69**E-MAIL:** desk@hrvatskarijec.rs**WEB:** www.hrvatskarijec.rs**TISAK:** Sajnos doo Novi SadList je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација

у публикацији Библиотека

Матице српске, Нови Сад

32+659.3(497.113=163.42)

Polijetanje

Iako još nisu raspisani izbori, prvi predsjednički zrakoplov već je poletio s (novim) budućim predsjednikom koji bi Srbijom 2017 (kako se zrakoplov zove) trebao upravljati bez naglih skretanja s kursa, stabilno i bez turbulencija. Osim toga, ni karta ne bi trebala biti skupa, s obzirom na to koliko je, prema riječima glavnog aktera, aktualnog premijera **Aleksandra Vučića**, koštala ova predizborna reklama (200-400 eura). U ovaj zrakoplov žele se ukrcati mnogi i užurbano kupuju kartu uglavnom među aktualnim koalicijskim partnerima od SPS-a

na čelu s **Ivicom Dačićem**, SVM-a na čelu s **Istvánom Pásztorom**, SDPS-a **Rasima Ljajića**, pa do BNS-a, SPO-a, SBB-a, PS-a **Vulina** i mnogih drugih.

Paralelno su se, kako to obično biva u demokratskim društvima s tržišnom ekonomijom, pojavili i drugi kandidati za kapetana koji ne sumnjaju da bi let Srbije 2017. s njima bio još mirniji, brži, sigurniji a i karte bi za obične građane, kako tvrde, bile jeftinije.

A što još kažu kandidati? Prvi tvrdi kako su okolnosti tako turbulentne u okruženju u kojem zrakoplov leti da samo On sa svojim autoritetom i liderskim kapacitetima može osigurati kontinuitet i stabilnost leta, a da su se oni drugi pokazali kao nepouzdana, lijeni i da ne vode brigu o putnicima već samo o sebi.

Drugi istaknuti kandidat koji je u prethodnih deset godina radio na drugim poslovima, nazovimo to nadzorom nad pravima putnika, uvjerava nas kako nije suština u kapacitetima Kapetana, u njegovoj snazi i odlučnosti, već u poštovanju pravila i protokola i institucijama koje omogućavaju siguran let kao što su npr. kontrola leta, servisne službe i sve druge potporne institucije koje prate ovakve lokalne, regionalne i letove na dulje staze. A, tvrdi on, pravila se ne poštuju, institucije su u lošem stanju.

Treći nudi nešto treće, i tako redom...

Pretpostavljam da svaki putnik želi i jedno i drugo i treće, i dobre kapetane i poštovanje pravila i sigurne institucije u kojima svatko radi svoj posao. U svakom slučaju neophodno je i jedno i drugo i treće. A ako nismo zadovoljni kvalitetom usluge koju pruža jedna kompanija, sljedeći put ćemo relativno lako izabrati drugu avio-kompaniju. Izabrat ćemo onu u koju imamo više povjerenja, s kojom se osjećamo sigurnije.

A kad je riječ o izborima za prvog čovjeka države, na što aludira gore pomenuta reklama i ovaj tekst, onda je situacija nešto drugačija. Ne mijenja se tako lako država u kojoj si rođen i u kojoj živiš, poput avio-kompanije.

Istraživanja ponašanja birača pokazuju da su, u vrijeme u kojima dominira televizija i općenito mediji imidž stranke, kompetencije i kredibilitet kandidata temelj izbornog uspjeha. I u cijeloj priči umijeće je stvoriti povjerenje u kandidata i stranku, i još važnije: pobuditi sumnje u protivnike. Bitke političkog marketinga se stoga prije svega vode na bojišnici novinskih izvješća, a ne toliko reklama. U razdoblju koje je pred nama toga će biti napretek. Sada je u tijeku tek zagrijavanje.

J. D.

Provođenje Akcijskog plana

Zamjenik pučkog pravobranitelja za prava nacionalnih manjina **Róbert Szepi** sa suradnicima razgovarao je 21. veljače s članovima ekspertske misije Europske komisije o provođenju Akcijskog plana za ostvarivanje prava nacionalnih manjina. Sastanak je organiziran u cilju razmjene informacija o praćenju ispunjavanja prijelaznih mjerila koja se odnose na zaštitu manjina i kulturnih prava u okviru pregovora o pristupanju Srbije Europskoj uniji u okviru Poglavlja 23.

Članove ekspertske misije su posebno interesirali podaci o pritužbama i postupcima pučkog pravobranitelja u oblastima obrazovanja i jezičnih prava, obavljanja javnih ovlaštenja nacionalnih vijeća nacionalnih manjina, prava Roma. Posebna pozornost je posvećena pitanju informiranja na manjinskim jezicima i promjenama koje su nastale nakon završetka privatizacije medija.

Osim zaključka da su jasni i očigledni razlozi zbog kojih je institucija pučkog pravobranitelja važna i za sam proces praćenja primjene Akcijskog plana, istaknut je značaj dostupnosti ovog tijela pripadnicima nacionalnih manjina. Također je naglašeno da izvršenje preporuka, koje je pučki pravobranitelj dao u Posebnom izvješću o informiranju na jezicima nacionalnih manjina nakon privatizacije medija, pridonosi otklanjanju nezakonitosti i mnogih neizvjesnosti u budućem manjinskom informiranju.

H. R.

MUP podržava nacionalne manjine u sigurnosti

Direktor policije **Vladimir Rebić** izjavio je u Srijemskoj Kamenici da Ministarstvo unutarnjih poslova Srbije podržava sve aktivnosti koje imaju za cilj veću zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u sektoru sigurnosti.

Rebić je na otvaranju pripremnih radionica za prijem na osnovnu policijsku obuku kazao da to ministarstvo provodi Strategiju za socijalno uključivanje Roma i Romkinja 2016. – 2025. godine, kroz njihovo poticanje da se ravnopravno uključe u utakmicu za dobivanje posla policajca.

»MUP duži niz godina poduzima mjere u cilju unaprijeđenja suradnje i komunikacije sa svim manjinskim zajednicama. Vjerujem da je stanje sigurnosti i zaštita prava pripadnika romske zajednice bolja nego u nekom prethodnom razdoblju, a uvjeren sam da je tome pridonijela i aktivna dvosmjerna komunikacija MUP-a i policijske asocijacije *Europski policajci romske nacionalnosti*« naveo je Rebić. Po njegovim rečima, pripadnicima nacionalnih manjina, prije svega romske, koji će se prijaviti za tečaj osnovne policijske obuke, bit će omogućeno da u naredna četiri dana praktično prođu kroz procedu-

re polaganja prijemnog ispita i upoznaju se s načinima provođenja testiranja.

H. R.

Manje prijavljenih programa, više zatraženih sredstava

Na javni poziv udrugama i ustanovama nacionalnih manjina za financiranje programa kulturne autonomije u ovoj godini stiglo je 1.123 prijedloga kojima se traži 53,3 milijuna kuna (7.160.000 eura), dok proračunska sredstva za ovu namjenu iznose 31,2 milijuna (4.190.000 eura), što je otprilike 45.000 kuna više nego lani, rečeno je na sjednici Savjeta za nacionalne manjine Vlade RH, prenose zagrebačke *Novosti*.

Iznoseći podatke o pristiglim programima, predsjednik Savjeta **Aleksandar Tolnauer** objasnio je da je ove godine prijavljeno nešto manje programa nego prošle godine te da je zatražena svota veća za 5,43 posto.

»Prijedloge je podnijelo 258 udruga i saveza, s tim da se njihov ukupni broj, ako uračunamo njihove sastavne jedinice od pododborra do ogranaka, kreće oko 500. Što se tiče programa informiranja, stiglo je 65 prijedloga u iznosu od 20,4 milijuna kuna, a prvi put se prijavilo i 28 udruga koje zbog neudovoljavanja kriterija do sada nisu imale to pravo. Njih 13 je stiglo iz redova mađarske i četiri iz srpske manjine«, rekao je Tolnauer i istaknuo da će nadležna, stručna komisija izraditi prijedlog za dodjelu sredstava koji će na red za usvajanje doći krajem ožujka.

Savjet će sudjelovati u pripremama za predstojeće lokalne izbore na kojima se biraju i vijećnici i dužnosnici iz redova manjina, a na sjednici je bilo i riječi i o Ustavnom zakonu kojim se propisuje da manjine pod određenim uvjetima imaju prednost prilikom zapošljavanja u tijelima državne uprave i pravosudnim tijelima. Tolnauer je objasnio da se taj zakon ne odnosi na zapošljavanje u javnim poduzećima, prosvjeti i zdravstvu.

H. R.

ZVO u Privrednoj komori Srbije

Delegacija Odbora za privredu Zajedničkog vijeća općina iz Vukovara posjetila je Privrednu komoru Srbije, gdje ih je primio predsjednik komore **Marko Čadeš**. Predsjednik Odbora za privredu ZVO-a **Rajko Lukić** je rekao da nema prevelike koristi od predstavništava koja se otvaraju u Zagrebu, te da bi bili sretni da se ista otvaraju u Vukovaru, kako zbog jeftinijeg najma poslovnog prostora, tako i zbog mogućnosti zapošljavanja pripadnika srpske manjinske zajednice.

Do konca ožujka u Privrednoj komori Srbije bit će održana prezentacija potencijala općina s većinskim srpskim stanovništvom u Hrvatskoj i srpskih privrednika iz Hrvatske. Na prezentaciju će biti pozvani privrednici iz Srbije, koji su zainteresirani za ulaganja u Hrvatskoj.

H. R.

POKRAJINSKE USTANOVE PRIREDILE ZNANSTVENI SKUP *KULTURA I IDENTITET BUNJEVACA*

Uplitanje države u identitetski spor

U Novome Sadu je pod pokroviteljstvom vojvodanskih institucija održan simpozij o identitetu Bunjevaca, kojim se zagovara njihova nehrvatska pripadnost, što je u vodstvu hrvatske manjine ocijenjeno kao miješanje Srbije u identitetski spor bunjevačkih Hrvata u Vojvodini, a dva su hrvatska znanstvenika odbila sudjelovati u radu toga skupa.

U Vojvodini živi zajednica od oko 16.000 Bunjevaca koji niječu pripadnost hrvatskim korijenima. Zastupa ih Bunjevačko nacionalno vijeće koje ima potporu državnih i, od promjene vlasti u Vojvodini, pokrajinskih vlasti.

Simpozij *Kultura i identitet Bunjevaca* organizirali su Muzej Vojvodine i Zavod za kulturu Vojvodine pod pokroviteljstvom Pokrajinskog tajništva za kulturu, javno informiranje i odnose s vjerskim zajednicama.

Uz konstataciju da su Bunjevci, kao kompaktna etnička skupina, u Bačku i Baranju stigli koncem 17. stoljeća u zaključcima simpozija je naglašeno da su oni, usprkos mađarizaciji, u drugoj polovici 19. stoljeća otpočeli svoj nacionalni preporod, prenijela je Radio televizija Vojvodine.

Prigodom pripojenja vojvodanskih oblasti Kraljevini Srbiji 1918. godine, istaknuli su izlagači, Bunjevci su imali izuzetno značajnu ulogu, da bi između dva svjetska rata »preko katoličkog klera, Hrvatske seljačke stranke i hrvatske inteligencije koja je u Bačku doseljena iz Zagreba, bili izloženi intenzivnoj »hrvatizaciji«.

»Najveći udar na nacionalni identitet, kao i na svoja nacionalna i ljudska prava, Bunjevci su doživjeli od kroatokomunističke vlasti socijalističke Jugoslavije, predvođene

Josipom Brozom Titom koja je preko vojvodanske policije, odnosno Odjela za unutarnje poslove Glavnog narodno-oslobodilačkog odbora Vojvodine zabranila slobodno nacionalno izjašnjavanje Bunjevaca (kao i Šokaca), i zapovjerala da se od 14. svibnja 1945. svi Bunjevci (kao i Šokci) moraju smatrati Hrvatima. Ovaj je dokument asimilacijski pravni akt i suštinski je protuustavan, pa ga treba poništiti«, zaključili su sudionici simpozija o Bunjevcima.

U radu skupa odbili su sudjelovati hrvatski znanstvenici **Robert Skenderović** i **Mario Bara**, koji su organizatorima odgovorili da bi svojim angažmanom bili instrumentalizirani u smislu davanja legitimiteta politikama koje sustavno rade na nijekanju hrvatskog temelja bunjevačkog identiteta.

Na organiziranje i zaključke simpozija reagirao je i pred-

sjednik Demokratskoga saveza Hrvata u Vojvodini **Tomislav Žigmanov**.

»Sa žaljenjem i zabrinutošću smo ispratili taj skup. No, valja javnost upozoriti kako tako što ne treba čuditi, jer je ovaj događaj tek jedna u nizu posljedica nekoliko godina unazad osnaženog djelovanja različitih državnih tijela te kulturnih i znanstvenih ustanova čiji je osnivač država, koja imaju za cilj izgradnju tzv. bunjevačke nacije«, izjavio je za hrvatske medije u Vojvodini Žigmanov. »Pripadnici hrvatske zajednice, čije su znanstvene prakse neusporedivo razvijenije, nikada u Vojvodini nisu imali takvu potporu. Očito, riječ je o dvostrukim mjerilima, to jest o izravnom utjecaju države u identitetski spor Hrvata u Vojvodini, koji je u posljednje vrijeme učestaliji i snažniji«, zaključio je Žigmanov.

(Hina)

U ponedjeljak sjednica HNV-a

U ponedjeljak, 27. veljače, u Subotici će biti održana redovita sjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća. Među ostalim, na dnevnom redu će biti usvajanje završnog računa i izvješća o utrošku sredstava Hrvatskog nacionalnog vijeća za 2016., kao i davanje mišljenja na izvješće o poslovanju, te na završni račun i izvješće o financijskom poslovanju Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata za prošlu godinu.

Početak je u 18 sati u sjedištu HNV-a, u Preradovićevoj 13.

Natječaj Fondacije za otvoreno društvo

Fondacija za otvoreno društvo u Srbiji raspisala je Javni natječaj za podnošenje projekata u okviru dvaju programa – *Unapređivanje demokratskih praksi i institucija* te *Suzbijanje ekstremizma*.

Tekst natječaja i formulari za prijavu projekata mogu se preuzeti na internetskoj stranici Fondacije – www.fosserbia.org. Natječaj je otvoren do 12. ožujka 2017. godine.

ZKVH - izvješće o radu

Na zajedničkoj sjednici Upravnog i Nadzornog odbora Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata, koja je održana u prostorijama Zavoda, u ponedjeljak, 20. veljače, jednoglasno su usvojena temeljna dokumenta o poslovanju ZKVH u 2016. godini.

U nazočnosti svih članova najprije je Upravni odbor ZKVH usvojio Izvješće o poslovanju Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata u 2016. godini te Završni račun i izvješće o poslovanju Zavoda u 2016. godini.

Nakon toga iste su dokumente usvojili i članovi Nadzornog odbora.

U raspravi kojoj je prethodilo izjašnjavanje, pozitivno je ocijenjeno djelovanje Zavoda u protekloj godini, a pripremljena izvješća su pohvaljena kao precizna, točna i jasna.

Izvor: ZKVH

UVOD U PREDSDJEDNIČKE IZBORE 2017.

Predizborni zapleti i raspleti

Dok je vladajuća koalicija objedinila sve svoje snage, na protivničkoj strani nalazi se razjedinjena oporba i ne nazire se zajednički kandidat

Premda izbori za predsjednika Srbije nisu još raspisani, predizbornih zapleta i raspleta je napretek. Do sada je u javnosti najavljeno bar trinaest predsjedničkih kandidata, poznatih, manje poznatih, a razriješio se i slučaj dva kandidata iz jedne stranke tako što su se »politički otac« aktualni predsjednik **Tomislav Nikolić** i njegov »politički sin« aktualni premijer **Aleksandar Vučić** dogovorili da Nikolić povuče kandidaturu.

Oglasili su se i u javnosti kako »će blisko surađivati u budućnosti« ali ova »predizborna pikanterija« i dalje je predmet obrade u medijima i u oporbi zašto, kako, po kojoj cijeni je Nikolić odustao od kandidature i što se u stvari događa u samoj Srpskoj naprednoj stranci – ima li ili nema rascjepa. Na sva pitanja novinara na ovu temu Vučić je poručio kako politika nije trgovina i on nije trgovac, te da ne želi sudjelovati u medijskom rialitiju.

JEDNA IDEJA U DVA ČOVJEKA

Svoje kandidiranje pa povlačenje kandidature Tomislav Nikolić je objasnio u emisiji *Upitnik* RTS-a kao »svoje razmišljanje« koje su mediji razglasili bez njegove želje. U svakom slučaju, rekao je Nikolić, kad je »stranka odlučila« on je taj

stav ispoštovao, jer »koliko voli Srbiju toliko voli i Srpsku naprednu stranku«. On i kandidat kojeg je jednoglasno izabrao SNS Aleksandar Vučić, kaže, lijepo su se dogovorili jer su uvijek imali isti cilj ali različite pristupe, na podizanju Srbije. A, tvrdi Nikolić, funkcije nisu bitne i o tome nisu razgovarali jer: »Aleksandar i ja nismo koalicijski partneri, mi smo jedna ideja u dva čovjeka«.

Tomislav Nikolić

Za sada su kandidaturu Vučića podržali svi koalicijski partneri SNS-a od Socijalističke partije Srbije, preko Saveza voJVodanskih Mađara, Jedinственe Srbije, Socijaldemokratske partije Srbije, Partije socijalista, pa do nekih manjih i manjinskih stranaka poput Srpskog pokreta obnove, Bošnjačke narodne stranke, Saveza bačkih Bunjevaca i drugih.

JEDNA OPORBA, MNOŠTVO KANDIDATA

I dok je vladajuća koalicija objedinila sve svoje snage na protivničkoj strani nalazi se razjedinjena oporba i ne nazire se zajednički kandidat.

Za sada su kampanju započeli kandidat kojeg podržava Demokratska stranka **Saša Janković**, koji je u prethodnih deset godina obavljao funkciju

»Ako i kada postanem predsjednik, vratit ću smisao i dostojanstvo institucijama. Obećavam da će Ustav važiti. Obećavam da ćemo odluke donositi kao Srbija, a ne kao bratija. Srbija treba biti zemlja pristojnih građana, a ne podanika«, poručio je Janković sa skupa.

Potporu Jankoviću su pružile brojne poznate ličnosti umjetnici, glumci, profesori... Lider Nove stranke **Zoran Živković**

Aleksandar Vučić

Saša Janković

ju pučkog pravobranitelja sa »zadatkom da štiti prava i slobode građana, kontrolirajući rad tijela javne vlasti«. On je kampanju započeo u Beogradu gdje je ispred oko 5.000 simpatizera u Hali sportova održan predizborni skup. Janković je poručio da nam treba država čiji službenici odgovaraju pred zakonom, a ne pred sudom partije.

je naveo da političari moraju ići na popravni kako bi završili ono što je trebalo biti završeno prije desetljeće i pol, te je pozvao sve stranke koje imaju dilemu da je riješe i stanu iza Jankovića.

Kampanju već odavno vodi i **Vuk Jeremić**, pretežito po društvenim mrežama, koji poručuje da kada on postane predsjednik zakoni se neće donosi ni za Nijemce, ni za Arape, niti za

bilo koje druge strance, već će se donositi za interese ovog naroda i njegovog napretka. Njega će podržati Nova Srbija **Velimira Ilića**.

Moguću kandidaturu ako oporba ne pronađe zajednički jezik najavio je i **Saša Radulović** u ime Pokreta *Dosta je bilo*. On je na konferenciji za novinare poručio da će, ukoliko ne bude dogovora između Jeremića i Jankovića o zajedničkom kandidatu, izaći sa svojim kandidatom kao i da će »onaj tko na kraju ne prihvati dogovor oko jednog kandidata snositi političke posljedice pobjede Vučića u prvom krugu«.

ZA SADA NEOPREDJELJENI...

Liberalno-demokratska partija, Liga socijaldemokra-

Tomislav Žigmanov

ta Vojvodine i još neke druge stranke iz oporbe još se nisu izjasnili kojeg će kandidata podržati, a među njima je i Demokratski savez Hrvata u Vojvodini. Predsjednik ove stranke **Tomislav Žigmanov** kaže za HR:

»Naravno, DSHV s velikim interesom i pozornošću prati ono što se događa glede predstojećih predsjedničkih izbora u Srbiji. Inače, ove izbore smatramo jednim od najvažnijih političkih događaja u Srbiji ove godine. No, zna se da oni još nisu ni raspisani, da još uvijek nisu poznati svi kandidati, niti su poznati izborni programi onih koji su se kandidirali... pa tako nedostaje dovoljno poznatih činjenica na temelju kojih bi se valjana odluka o potpori određenom predsjedničkom kandidatu mogla donijeti. Valja napomenuti i to kako usporo s praćenjem događaja u predizbornim aktivnostima, predstavnici DSHV-a sudjeluju u, više neformalnim, razgovorima s pojedinim predsjedničkim kandidatima ili njihovim suradnicima. Također, unutar

članstva vode se žive rasprave o tome čija politička platforma ali i dosadašnje političko djelovanje kandidata za predsjednika Srbije jesu garancije da će integracija Hrvata u Srbiji biti uspješno nastavljena, to jest tko je onaj kandidat koji će osigurati perspektive pripadnicima hrvatske zajednice u Srbiji. Jer, to trebaju biti presudni kriteriji prilikom donošenja naše odluke.«

O datumu izbora za sada nema službenih informacija, a mediji predviđaju da će se oni održati krajem travnja. Što se tiče parlamentarnih izbora, prevladava mišljenje kako ih neće biti, da će premijer biti nestranačka ličnost, a Vlada ekspertska koju će, naravno, odrediti aktualni premijer.

Jasminka Dulčić

Grabar-Kitarović: Vrijeme je za bolju suradnju

Predsjednica Hrvatske **Kolinda Grabar-Kitarović** je na Pantovčaku nakon obraćanja u prigodi dvije godine od inauguracije, među ostalim, izrazila nadu da će nakon izbora novog srbijanskog predsjednika doći i do poboljšanja odnosa te razmjene posjeta između Srbije i Hrvatske na predsjedničkoj razini, kako bi se razgovaralo o otvorenim pitanjima između dviju zemlje.

S obzirom na to da je sadašnji srbijanski premijer **Aleksandar Vučić** najavio da će se kandidirati za predsjednika, novinare je zanimalo vjeruje li predsjednica da će, ako Vučić pobijedi, doći do bolje suradnje nego što je ima sa sadašnjim srbijanskim predsjednikom **Tomislavom Nikolićem**.

Predsjednica je rekla kako su izbori stvar unutarnjih odnosa u Srbiji kojoj želi mirnu i prosperitetnu budućnost, a da će Hrvatska biti otvorena i »pozdraviti bilo kakvu bolju suradnju. S Vučićem je, dodala je, imala korektne odnose.

»Konkretno, kod suradnje oko *Subotičke deklaracije* – on je doista izvršio nekoliko vrlo bitnih obećanja usmjerenih na poboljšanje konkretnog života i uvjeta rada hrvatske manjine u Srbiji«, rekla je Grabar-Kitarović govoreći o susretu

s Vučićem sredinom 2016. u Hrvatskoj i Srbiji tijekom kojega je potpisana Deklaracija o unaprjeđenju odnosa i rješavanju otvorenih pitanja između Hrvatske i Srbije.

Deklaracija predviđa rad na poboljšanju zaštite manjina, rješavanju pitanja nestalih osoba, uređenju graničnih sporova, sukcesiji, borbi protiv terorizma i migrantske krize, te zajedničkim razvojnim i prekograničnim projektima EU-a.

U kontekstu predstojećih predsjedničkih izbora u Srbiji Grabar-Kitarović je rekla kako se nada i razmjeni posjeta između dviju država.

»Ali da oni ne budu protokolarni, da ne budu zabava za javnost, nego konkretni; da na njima raspravljamo o konkretnim pitanjima, posebno rješavanju otvorenih pitanja koja već dugo čekaju, za što je potrebna hrabrost, vizija. I naravno: da u konačnici to ne bude neka vrst prijepora na putu Srbije u članstvo EU. Jer, mislim da bismo trebali biti dovoljno zreli s jedne i druge strane granice da to u međusobnom razgovoru riješimo kao bilateralna pitanja«, istaknula je predsjednica.

Z.S.

IZ POVIJESTI BUNJEVAČKIH I ŠOKAČKIH HRVATA (XVII.)

Bunjevački akrostih iz 1933. godine

O podrijetlu imena Bunjevac postoji više različitih mišljenja. Kako je u narodnoj predaji najraširenije mišljenje da je ime je izvedeno od naziva hercegovačke rijeke Bune, upravni odbor Hrvatskog pjevačkog društva *Neven* na sjednici 30. travnja 1933. donio je odluku o posjetu Hercegovini i postavljanju mramorne spomen-ploče u Blagaju, kraj izvora Bune. O cijelom tom putovanju kroz Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu, koje je trajalo od 29. rujna do 13. listopada 1933. **Petar Pekić** napisao je iste godine knjigu *Spomenica pohoda Bunjevaca u svoju staru postojbinu*. O važnosti tog događaja svjedoči i izvješće srbijanskog obavještajnog časnika iz Subotice, upućeno Načelniku Obavještajnoga odjela Glavnog Generalštaba 1934. godine, u kojem navodi da je »Hrvatsko pevačko društvo... prošle godine napravilo veliku pevačku turneju po hrvatskim krajevima naše države (Hercegovina, Dalmacija, Lika, Zagreb) i držanje na tom putu mu je bilo takvo da je palo u oči našim vlastima. Hrvatsko-šovinistički duh, koji su oni doneli sa tog puta, osetio se među bunjevačkim masama«.

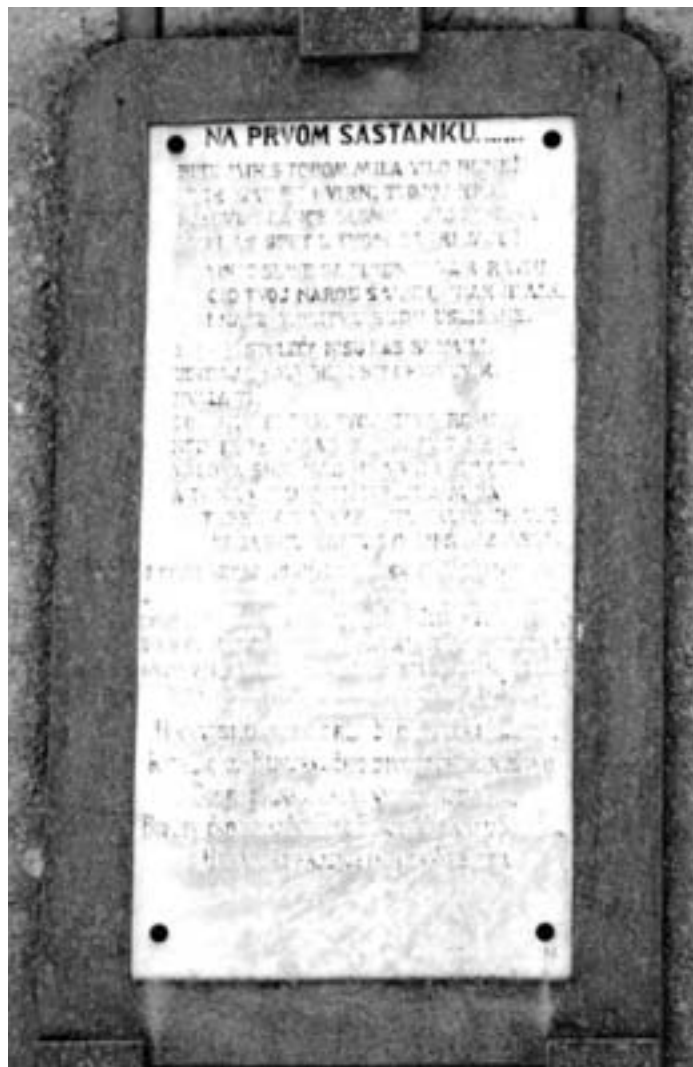
NASTANAK IDEJE O POSTAVLJANJU PLOČE

No, evo što o tome piše Petar Pekić:

»Bunjevci u Bačkoj ni kraj utjecaja vremena i prilika u kojima su živjeli pod tuđinom nikada nisu zaboravili svoju staru domovinu nego su se uvijek sa pijetatom, a ponekad i pjesmom sjećali i sjećaju Hercegovine i rijeke Bune odakle po tradicionalnome vjerovanju potječe prva seoba njihovih predja. Ipak su tek u petnaestoj godini svoga života u Jugoslaviji na dostojan način manifestirali dužnu zahvalnost i poklon svojoj staroj postojbini. Razlog tome nije u njima već u naravi same stvari. Po psihologiji masa spontana i zajednička težnja mnoštva onda dolazi do snažnijeg izražaja kad za to ima potrebnog inicijatora. Trebalo je, prema tome, i Bunjevcima reći samo jednu riječ pa da se misao oživotvori u djelu. Zasluga je vodstva Hrvatskog pjevačkog društva *Nevena* u Subotici što je tu sretnu misao ne samo izreklo nego i stupilo u potrebnu akciju te najviše doprinijelo da se ona što ljepše ostvari. Na sjednici upravnog odbora 30. travnja 1933. ono je jednodušno donijelo odluku da Bunjevci u znak zahvalnosti prema kraju gdje je bila zipka njihova života postave mramornu spomen-ploču na obali Bune. Taj glas je odmah postao silan i dopro u svaku bunjevačku kuću....

Oduševljenje je zahvatilo sve bunjevačke mase i veselje postalo neopisivo. *Neven* je doista ganuo dušu i dirnuo u srce Bunjevaca. Svaki Bunjevac kome je stalo do svoga roda, pozdravio je taj pokret i osjećao svetu dužnost da se predanim pietetom oduži zemlji koja je hranila njegove, predje.

Bunjevačka prosvjetna društva su jednoglasno prihvatila odluku *Nevenovu* te iz svoje sredine delegirala po nekoliko članova da ih zastupaju pri tim historijskim događajima. Tako je na veličanstveni način izvršena ta misija Bunjevaca. Njezini učesnici ne nalaze riječi da se pravo izraze koliko su bili sretni. Ja sam također bio u njihovoj sredini. Pored gozbe i veselja bilo je, osobito u Blagaju i na izvoru Bune, tako dirljivih prizora da valjda nikoga nije bilo u čijim očima

Ploča s akrostihom iz 1933.
(snimio Ivan Ivković Ivandekić)

nisu zablistale suze. Divni su bili ti momenti, koji zaslužuju da se sačuvaju potomstvu. Zato sam na molbu Hrvatskog pjevačkog društva *Nevena* napisao ovo djelo u kojem su predstavljene karakteristične crte tako značajnih događaja. Ono će možda dobro doći onim hiljadama Bunjevaca koji nisu mogli da se kao mi zagle sa braćom u daljini, a koji žele da bar u glavnijim potezima upoznaju svu ljepotu i milinu toga zagrljaja.«

PLOČA

Ostavljajući po strani brojne susrete i programe izaslanstva oko 75 bunjevačkih Hrvata, što je u knjizi opisao Petar Pekić, središnji cilj putovanja bio je posjet Buni i postavljanje spomen-ploče, done-sene iz Subotice. Ona je 3. listopada svečano postavljena na crkvu

Presvetog Trojstva u Blagaju, poslije mise koju je držao franjevački provincijal dr. **Dominik Mandić**.

Središnji dio ploče uzidane u sjeverni vanjski crkveni zid (u čijem potpisu stoji: »Ploču postavismo mi bački Bunjevci kao znak ljubavi i zahvalnosti svom pradjedovskom kraju iz kojeg potiču prema narodnoj tradiciji naši pradjedovi koji bježeći pred Turcima naseliše krajeve današnje Bačke. Ova je spomen ploča podignuta i otkrivena prigodom pjevačke turneje Hrvatskog pjevačkog društva »Neven« kroz Bosnu i Dalmaciju 1933. u prisustvu delegata i prinosima potpisanih društava iz Subotice: Hrvatsko pjev. dr. »Neven«, Pučka kasina, Katoličko bunjevačko divovačko društvo, Dobrotvorna zajednica Bunjevaka, Bunjevačko momačko kolo, Bunjevačko kolo iz Sombora, Hrvatski prosvjetni dom – Subotica.«) jeste uklesana pjesma:

NA PRVOM SASTANKU...

Budi mir s tobom mila vilo Bune!
 Uvijek smo bili virni tvojoj riči...
 Njegve i lance slomili smo ropstva.
 Evo nas opet u tvom zagrljaju!
 Vinac slave sa plodnim nam ravni
 Cio tvoj narod šalje u znak hvale
 I naše molitve budu uslišane.
 Sudari stoleća nisu nas slomili
 Ustrajni smo bili i bit ćemo uvijek.
 Hvala ti!
 Dok ovim putem tvoj izvor romoni
 Rod tebe nikad zaboravit neće.
 Valova šum nas hrabri u životu
 A ti nam budi tišiteljka mila.
 Tebe nas veže ova gruda zemlje
 I roda budućnost sve lipša izgleda

Ako se bolje zagleda, vidi se da je pjesma pisana u akrostihu: njezina početna slova, čitana odozgo prema dolje, daju rečenicu: Bunjevci su Hrvati! Bila je to reakcija ogromne većine bačkih Bunjevaca na osporavanje njihova hrvatstva od strane Beograda, ali zbog straha od režima koji je budno pratio dvotjednu turneju bunjevačkih Hrvata, napisana je u akrostihu, kojega vlasti izgleda nisu uočile! Zasigurno su tome pridonijeli i neporavnati počeci stihova te jedno slovo viška u akrostihu.

PONOVNO 2007. I 2009. GODINE

I nakon toga, do danas mnogi Bunjevci iz Bačke rado hodočaste na vrelo Bune, održavajući tako živom pučku tradiciju. Najpoznatija i najmasovnija su dva puta iz 2007. i 2009. godine.

U organizaciji Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini 4. kolovoza 2007. godine oko 150 subotičkih i somborskih Bunjevaca tijekom trodnevnoga puta obišlo je izvor Bune i crkvu u Blagaju. Iako je crkva u ratu devastirana tijekom rata u BiH (Blagaj je u

bošnjačkom dijelu Federacije BiH), ploča postavljena 1933. ostala je netaknuta, a i dalje stoji na crkvi nakon njezine obnove 2010.-14.

Također su u organizaciji Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj oko 100 bunjevačkih Hrvata iz Mađarske posjetili Bunu i Blagaj, te 7. lipnja 2009. postavili spomen ploču na vanjski zid novoizgrađene crkve Presvetog Trojstva u većinski hrvatskom selu Buna sljedećega natpisa:

Bure povijesti davno su nas
 udaljile od izvora Bune,
 od kršne Hercegovine,
 pradomovine naših predaka.
 Sa dalekih ravnica Bačke
 vraćajući se korijenima u znak sjećanja
 Hrvati Bunjevci iz Mađarske
 2009. g.

Slaven Bačić

Devastirana crkva Presvetog Trojstva u Blagaju

Bunjevački Hrvati u devastiranoj blagajskoj crkvi 2007.
 (snimio Ivan Ivković Ivandekić)

ZAPISI IZ SJEDINJENIH AMERIČKIH DRŽAVA (IV.)

Složen sustav demokracije

Američki sustav demokracije, moglo se iščitati iz dosadašnjih napisa, izuzetno je složen. Na jednoj strani postoji »federalna vlast«, koju čini predsjednik SAD-a s državnim tajnicima, to jest ministrima (izvršni segment vlasti), zatim Kongres s dva doma – Senat i Predstavnički dom (zakonodavna vlast) i Vrhovni sud (sudbeni segment vlasti). Svaki od navedenih dijelova federalne razine vlasti ima točno definirane ovlasti, uloge te pravila i procedure po kojima mora funkcionirati, a spomenute institucije smještene su u glavnom gradu SAD-a – Washingtonu.

PRESLIKANA STRUKTURA VLASTI NA NIŽIM RAZINAMA

Pri tomu, osim čvrste i jasne podijeljenosti vlasti, u sustavu američke demokracije ostvareno je i načelo da nitko ne smije imati previše ovlaštenja, što je posebno osnaženo postojanjem nedvosmislenih procedura u donošenju odluka. U tom smislu, veoma važan dio demokratskih pravila predstavlja dogovaranje, to jest usuglašavanje mjera koje će se provoditi. Drugim riječima, politike koje se ostvaruju posljedica su brojnih »provjera« od strane različitih instanci i različitih subjekata. Sve to, pak, prati neobično zainteresirana javnost, predstavljena najviše kroz razvijeno civilno društvo i slobodne medije.

Ustroj vlasti u 50 saveznih država u SAD vjerna je preslika one na federalnoj razini. Na čelu izvršne vlasti u svakoj saveznoj državi je guverner, kojemu pomažu voditelji »departamenta« (ministri). Guverner se bira izravno na izborima, mandat mu traje četiri godine, on pred-

laže program svojega djelovanja i odgovoran je sa svojim suradnicima za realiziranje istoga. Zakonodavnu vlast u saveznom državama ostvaruje Kongres, čiji se članovi biraju također neposrednim putem na izborima po većinskom sistemu.

Izbori se, inače, u SAD-u smatraju jednom od najvažnijih postaja u funkcioniranju demokracije. Stoga im se posvećuje izuzetna pozornost, koju prati primjeren institucionalni okvir i nesvakidašnje velika količina novca – proračun jednoga

od 435 izbornih povjerenstava u SAD-u veći je od 12 milijuna dolara na godišnjoj razini, a broj stalno uposlenih osoba je 44, od kojih su polovica članovi Republikanske stranke, a polovica uposlenika dolazi iz Demokratske stranke.

Srbijanski narodni zastupnici na jednom od susreta s američkim domaćinima

EKONOMSKA TRANZICIJA I IZBORNI REZULTATI

Savezna država Ohio je po broju stanovnika sedma država u SAD-u – ima oko 11,5 milijuna stanovnika, što znači da je za otprilike polovicu veća od Srbije. To je država u ekonomskoj tranziciji – 1960-ih je bila najveći proizvođač automobila i čelika u SAD, segment industrije koji je u to vrijeme upošljavao 50 posto radno sposobnog stanovništva u Ohiju. Danas, pak, zbog promjena na svjetskom tržištu, automatizaciji i tehnološkom napretku, u navedenim industrijskim granama radi manje od 15 posto radno sposobnog stanovništva. U isto vrijeme, vrijednost proizvedene robe je ostala ista. To je pridonijelo osiromašenju značajnog broja stanovništva i, naravno, smanjenju ekonomske moći savezne države Ohio. Posljedično, valjalo je potražiti nova područja za upošljavanje radne snage, i na tome planu u Ohiju nije previše učinjeno, tako da je danas najveći postotak uposlenog stanovništva u sektoru usluga. Povećana nezaposlenost i rašireno siromaštvo je bilo plodno tlo, kako je reklo nekoliko naših sugovornika, za prijemčivost populističke retorike u predizbornom djelovanju **Donald Trumpa**, što se potvrdilo u rezultatima predsjedničkih izbora – u Ohiju Donald Trump je dobio više od suparnice **Hillary Clinton**.

Najviše, pak, sudsko tijelo vlasti naziva se savezni sud, koji brine o poštivanju ustava saveznih država i provedbi zakona. Naime, svaka savezna država ima svoj vlastiti ustav, koji mora biti usuglašen s Ustavom SAD-a. On je napisan još davne 1787. godine i danas je na snazi, što ga čini ustavom s najduljim trajanjem u svijetu. Inače, riječ je i o najkraćem temeljnom pravnom aktu u svijetu (ima samo sedam članova, a vremenom je dopunjen s 27 amandmana – ukupno ne više od 5.000 riječi), a napisan je na vrlo jasan i razumljiv način tako da ga mogu čitati s razumijevanjem svi građani.

VISOKA DECENTRALIZACIJA I »JAKI GRADONAČELNICI«

Ustavi saveznih država su, pak, neusporedivo dulji, budući da oni bliže definiraju načela sadržana u Ustavu SAD-a. Kako će i što će sve definirati ostavljeno je na odlučivanje kongresima saveznih država. I u toj činjenici valja tražiti razloge za

Na Državnom sveučilištu savezne države Ohio

brojne razlike koje postoje među američkim saveznom državama. Vjerojatno je među njima najpoznatiji stav prema smrtnoj kazni, najstrožoj kazni za najveća kaznena djela – ona postoji u

38 od 50 saveznih država. Dakle, nije svaki društveni problem na jednak način razriješen u svim saveznom državama, što onda promatraču sa strane, kao što je narodni zastupnik iz Srbije koji

prvi puta boravi u SAD-u kao što je slučaj sa mnom, dodatno otežava razumijevanje američkog sustava demokracije.

Posve slično je ustrojena vlast i na lokalnoj razini. Gradonačelnik je glavni čovjek izvršne vlasti u lokalnim samoupravama, koje imaju veoma velike ovlasti. Naime, za američki sustav demokracije vrijedi da je u svjetskim razmjerima jedan od onih u kojem je decentralizacija provedena u djelo tako da tijelima vlasti osnovnih društvenih jedinica – lokalnim zajednicama – daje velike ovlasti, s kojom raspolaže »jaki« gradonačelnik, budući da je u njega koncentrirana najveća moć. Stoga biva jasnim zašto se u SAD-u i gradonačelnici biraju izravno! Građani na izborima procjenjuju ne samo izborne programe kandidata za gradonačelnika nego su u prilici dati ocjenu i za sposobnost osobe koja mora upravljati gradom i rješavati probleme građana u razdoblju od 4 godine. Na taj način »kadrovske komisije« političkih stranaka čine se posve nepotrebnim!

Tomislav Žigmanov

O POLJOPRIVREDI U SAVEZNOJ DRŽAVI OHIO

U saveznoj državi Ohio smješteno je i najplodnije zemljište na američkom zapadu, te je poljoprivreda veoma razvijena, osobito ratarska proizvodnja (najviše se sije soja i kukuruz) te stočarstvo (uzgoj goveda i svinja). Naravno, slijedi ih i prateća prehrambena industrija, napose mliječna. Pa ipak, usprkos velikim površinama obradivih površina i razvijenosti poljoprivredne proizvodnje, od 11 i pol milijuna stanovnika, od poljoprivrede živi manje od 5 posto – dakle, oko 575.000 ljudi. Pri tomu, posjedi su veliki – više od 100 hektara, nema malih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. Uključenost agrotehnike i kemijske zaštite i uopće tretmana u poljoprivrednoj proizvodnji za posljedicu ima mali broj potrebne radne snage. No, i posljedice toga su uznemiravajuće – zbog korištenja fosfornih gnojiva u većim količinama postoji problem zagađenja voda u slivovima nekoliko rijeka. Impresivna je i uključenost znanosti – Državno sveučilište Ohio i njihov Poljoprivredni fakultet dobiva od države značajna financijska sredstva za besplatnu stručnu pomoć i potporu poljoprivrednicima. To nije jedini vid državnih subvencija poljoprivrednicima – postoje olakšice u politici kreiranja poreza, cijeni goriva...

MIODRAG PETROVIĆ, SLIKAR

Status samostalnih umjetnika je katastrofalan!

Razgovor vodio: Zvonko Sarić

Sve žene na mojim platnima su slobodne i oslobođene, rasterećene predrasuda koje im život svakodnevno nameće
* Koliko god strip kojim se danas bave mladi bio angažiran, njegov odjek je marginaliziran
* Ovo vrijeme, uostalom kao i sva vremena, jeste inspirativno za karikaturiste
* Samostalni umjetnici su do dana današnjeg ostali građani drugog reda
* Tvrdim da umjetnici u Beogradu ne mogu živjeti od svog rada!

Srbijanski mediji bruje o predsjedničkim kandidatima, interesira ih spektakl, arena. I gdje je suština onoga o čemu govore? U takvoj medijskoj buci kultura je i dalje negdje u zapečku, kao što su to uostalom i najvažnije teme ovog društva koje je u dugogodišnjoj krizi. I što ćemo sad s tom kulturom u vremenu kada nas razni »snažni, izražajni« likovi muškaraca s bilda posmatraju s visine poput »bogova«? Kao i uvijek, i ovo naše aktualno vrijeme karkateriziraju problemi, a čine ga ljudi koji se s tim problemima nose. O slikarstvu, položaju umjetnika, te o funkcioniranju institucije Udruženja likovnih umjetnika Srbije razgovarali smo s akademskim slikarom **Miodragom Petrovićem**, bivšim predsjednikom ULUS-a, čiji se radovi nalaze u mnogim kolekcijama, počev od Srbije, pa do Engleske, Francuske, Amerike...

HR: Zbog čega je erotika glavna tema

u Vašem slikarstvu? Možda bi bolje pitanje bilo – zbog čega većinu sadržaja Vašeg slikarstva ispunjavaju žene?

Jeste, bolje je Vaše drugo pitanje. Ovako ću to reći. Torzo mi uz kvadratni prostor mojih platna na najbolji način omogućava da se u njemu »igram« svjetlošću i sjenom, koje prate neprekidnu pokretljivost mišića ispod nježne, baršunaste, neponovljive ženske kože. Chiaro – Scurio, dakle na talijanskom, što znači odnos između svijetlog i tamnog, uz odabir samo meni odgovarajućih boja, koje ne moraju biti, a niti prate realne, sugeriraju konstruktivnu dekonstrukciju, distorziju, pokret tijela ili kut promatranja i sagledavanja, raščlanjavanja... da bih došao do suštine. Sve žene na mojim platnima su slobodne i oslobođene, rasterećene predrasuda koje im život svakodnevno nameće, same sa sobom, opušteno, snažne i podatne, urođene u maštu... Ovako bih jezgrovito analizirao vlastiti umjetnički pristup. Dodajem da volim i poštu-

jem žene, što njihove senzibilne »antene« lako prepoznaju i žene predstavljaju moje najvjernije poštovaloce.

HR: Bavili ste se i danas u Srbiji strip snagu kao angažirana umjetnost?

Nisam pesimist ili da citiram velikog slikara **Francisa Bacona**: »Ja sam optimist bez nade!« Mislim, koliko god strip kojim se danas bave mladi bio angažiran, njegov odjek je marginaliziran i može se nažalost svesti na uzrečicu: *Psi laju a karavane prolaze!* To nikako ne znači da bi trebali prestati s radom, dapače! Ja sam se davno počeo baviti stripom, objavljivao sam šljafne u *Politici*, *Bazaru*, *Studentu*, *TV Reviji*, *Dnevniku*... ali se zaista ponosim stripovima koje sam u doba režima **Miloševića** objavljivao s još nekoliko autora u *Grafičkoj zavjeri*, koju je osmislio moj prijatelj **Zoran Penevski** u suradnji s *Radiom B92*. Bio sam oštar »do koske« i bavio se kritikom režima, ni trenutka se ne brinući hoće li će mi se nešto dogoditi. Naprosto sam morao iz sebe izbaciti opravdani gnjev.

HR: Crtali ste i karikature. Je li ovo naše aktualno vrijeme inspirativno za takav vid stvaralaštva?

Karikaturom sam se počeo baviti još kao klinac, a polovinom šezdestih godina, kao student, počeo sam ih objavljivati u *Ježu*, *Studentu*, *Dnevniku*, *Ninu*, *Politici*, *Bazaru*, *TV Reviji*... Bio sam redoviti sudionik Festivala karikature u Bordigheri i Montrealu. Ovo vrijeme, uostalom kao i sva vremena, jeste inspirativno za karikaturiste. Spomenut ću **Dušana Petričića** i **Predraga Koraksića Coraxa** kao najistaknutije. Ipak, nisam siguran da karikature mnogo dotiču vladajuće garniture. Istina je da su Petričića šutnuli iz *Politike*, ali je on ipak nastavio raditi. Mislim da je to dobro, a parafrazirat ću **Bertolta Brechta**: »Najbolji način da se suprotstavite lošoj vlasti je izvrnuti je ruglu i podsmijehu.«

HR: Bili ste predsjednik ULUS-a. Koliki značaj za umjetnike ima ovo udruženje? Zašto je važno njegovo postojanje?

Bio sam predsjednik ULUS-a od 2003. do 2007., znači dva mandata. Nisam napustio ULUS, i dalje sam član. Otišao sam s mjesta predsjednika kad mi je istekao drugi predsjednički mandat. Kada su nestale elementarne moralne norme, kada su poštenje, obraz i čast devastirani i obezvrijeđeni, započelo je urušavanje svega vrijednog što se naravno odrazilo i na ULUS. U jednom od biltena ULUS-a objavio sam otvoreno pismo članovima ULUS-a u kojem sam ih podsjetio na činjenicu da je ULUS jedno od najstarijih, u kontinuitetu, udruženja likovnih umjetnika u Europi. Podsjetio sam ih na slavne prethodnike, pribavivši iz SANU podatke o svim umjetnicima akademikima članovima ULUS-a. Molio sam ih da ne podležu vlastitim sujetama, podsjetio ih da je za mene, a trebalo bi da je i za njih, čast biti član ULUS-a. Da umjesto razdora iz osobnih interesa pronađu u sebi snage da svi zajedno nadvladamo sve probleme koji su tada bili pred nama. Također sam predložio da svatko od umjetnika da prijedlog, sugestiju, mišljenje, stav... kako bismo modernizirali i prilagodili vremenu Statut udruženja. Nitko se nije javio! A priče po kuloarima i zakulisne rabote su se nastavile i dovele do stanja u kojem se ULUS danas nalazi. Već nekoliko godina se ULUS nalazi na sudu, članstvo je podijeljeno, mnogi nisu upoznati sa situacijom, a mnoge to i ne interesira.

HR: Kakav je danas status samostalnih umjetnika u Srbiji?

Status samostalnih umjetnika je jednom reči katastrofalan! Nije bio ništa bolji ni za mog predsjednikovanja, iako su na vlasti bile demokrati. I onda, kao i sada, gradsko tajništvo za kulturu Beograda bilo je dužno

da svakom samostalnom umjetniku mjesečno uplaćuje, među nama bijednu, sumu novca za socijalno i zdravstveno osiguranje. Tajništvo to ne čini, ili čini s ogromnim zakašnjenjem, što je dovelo do toga da su samostalni umjetnici opterećeni kamata ni krivi ni dužni! Sjećam se dobro jedne kolegice koja je 2005. došla kod mene u *Cvijetu Zuzorić*, sjedište ULUS-a, trudna i uplakana! U općini joj nisu htjeli ovjeriti zdravstvenu knjižicu, iako se porođaj blizilo! Razlog koji je službenica navela je bio neplaćen doprinos za zdravstveno osiguranje. Otišao sam do predsjednice općine, koja nam je više puta pomagala i objasnio joj o čemu se radi. Ona je uzela knjižicu, odnijela je službenici i vratila mi je ovjerenu uz riječi: »Morate to pod hitno srediti s Tajništvom za kulturu.« Naravno da sam poduzeo sve što sam mogao, zvao sam nadležne i tražio sastanak, ali uvijek su bili zauzeti ili na putu ili već ne znam gdje! Onda smo osnovali Koordinacijski odbor umjetničkih uduženja, računajući da ćemo biti jači kad smo zajedno, ali do dana današnjeg smo ostali građani drugog reda.

HR: Imali u Beogradu slikar na »lak« način ima svoj atelje? Kako se »dolazi« do ateljea?

Nema! ULUS i ULUPUDS imaju atelijske komisije koje na temelju podnijetih dokaza prave rang listu. »Caka« je u tome da slobodnih ateljea nema, čeka se da neki umjetnik umre i onda se atelje dodjeljuje prvom na listi. Nekrofilno, zar ne?

HR: Kako se meni je živ galerijski život, otvaraju se brojne izložbe.... Kakvo je Vaše viđenje? Mogu li umjetnici živjeti od svog rada?

To je istina. Beograd je veliki grad, ima dosta galerija, a u posljednjih nekoliko godina umjetnici su uspjeli neke neiskorišćene magacine i slične prostore pretvoriti u mjesta za izlaganje, performanse... Ja osobno imam

dojam za koji mislim da me ne vara, da se u postojećim galerijama umjetnički savjeti rukovode nepotizmom, pa tako imamo i dobre i osrednje i veoma loše izložbe. To uglavnom nije slučaj s pomenutim magacinima i sličnim alternativnim prostorima. Tvrdim da umjetnici u Beogradu ne mogu živjeti od svog rada! Do prije neku godinu galerije su bile financirane od gradskog tajništva za kulturu, pa je svaki umjetnik mogao tiskati katalog i pokriti makar dio troškova. Danas je to ukinuto. Pošto sam čovjek »u godinama« sjećam se sretnijih vremena kad je Zajednica za kulturu Srbije sa svake iole dobre izložbe otkupljivala po jedan rad. Meni je 1991. godine, imao sam izložbu u Galeriji *Kolarčeve zadužbine*, Zajednica otkupila rad i namijenila ga Muzeju suvremene umjetnosti. Nisam bio jedini, ovo samo spominjem kao činjenicu.

HR: Kakvo je Vaše mišljenje o republičkom proračunu za kulturu? Izdvaja li se dovoljno sredstava?

Proračun za kulturu kao i proračun za prosvjetu su sramno mali i ponižavajući! U ovom trenutku mi pade na pamet **Konfučije**! U jednom od njegovih tekstova sam davno pročitao i upamtio sljedeće: »Vladar koji ne vodi brigu o umjetnicima i pjesnicima neće biti zapamćen u historiji.« Našim vlastodršcima su kultura, umjetnost i prosvjeta zadnja rupa na svirali.

HR: Postoji li ovdje po Vašem mišljenju kulturna politika, dugoročna strategija? Treba li takvo što postojati?

Ne postoji! A da bi morala postojati, morala bi! Neobrazovani, a puni sebe, vlastodršci ne shvaćaju da su kultura i umjetnost ove zemlje najbolji ambasadori koji svijetu na pravi, normalan i privlačan način prezentiraju ono što je najbolje u Srbiji i što nema granica u razumijevanju.

FILM, FOTOGRAFIJA, SPISATELJSTVO, STAND UP NASTUPI

Svi Ivanovi životi

Šest kratkih, devet dokumentarnih filmova, deset nagrada za filmove, Fotomonografija, knjiga »pripovidaka« *Moja Luca*, samostalne izložbe fotografija u Tavankutu, Subotici, Vinkovcima, Pečuhu, Kaloči, dvije skupne izložbe u Vinkovcima, dvije autorske filmske večeri u Subotici i u Zagrebu, više stand up nastupa po Hrvatskoj i jedan u Subotici, Stanišiću, to je ukratko stvaralaštvo **Ivana Ivkovića Ivandekića**.

Želju za stvaranjem je imao od uvijek, kaže.

»Ako štogod postoji u tebi, bilo dobro, jel rđavo, to digod izađe, ne možeš od tog pobić. Tako ni ja nisam mogo pobić. Rodila se ideja za ovo, pa za ono, jel kad počmeš radit, onda se uvijek tu štogod nadoveziva, otvaraju se vrata«, počinje Ivan i nastavlja: »dok sam išo biciglom slikat po Tavankutu, počela se radat ideja za film, onda sam moro napisat scenarij i tako redom«.

Za oko 20 godina, koliko se Ivan bavi fotografijom, ovjekovječio je mnoštvo, sad već srušenih salaša, ljepotu bunjevačke narodne nošnje na, opet, lijepim curama, prela, dužijance, običaje, sve što jednog etnologa u duši može zanimati.

»Razmišljam sam, kod nas Bunjevaca su samo majke i dide u nošnji. Kad sam počo slikat cure, jel to je malo atraktivnije, ideja vodilja je bila da u 21. viku barem pokadgod naši mladi obuku nošnju. Triba pratit nove modne trendove i život, ali ipak ponekad triba obući nošnju. Tako sam počo klapit, slikat i napravio jedan fundus fotografija s curama koje su to želile, a tu je tribala i potpora roditelja. Za mene je fotografija dokument jednog vrimena, budućnost sića-

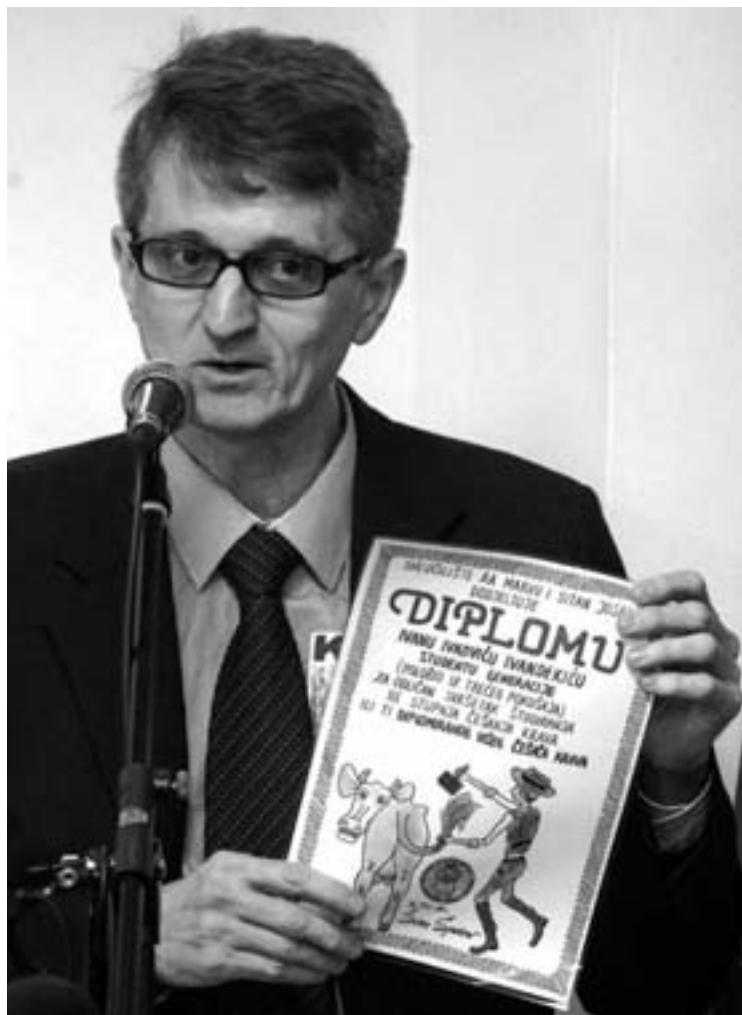
nja na vrime prošlo. Ideja mi je od početka bila izdat knjigu, jel ono što je u knjigi, što je zapisano, to ostaje«.

Kako je u fotografijama napravio spoj tradicijskog i suvremenog, tako je Ivan to radio i na filmovima. Na autorској filmskoј večeri u Zagrebu, na kojoj je o njegovom filmskom stvaralaštvu govorio dr. **Ivo Škrabalo**, film *Jazz pod dudom* je i publika vrlo dobro prihvatila.

»Mi se moramo pokazat svitu. Triba praviti etno filmove dokumentarnog karaktera da za buduća pokoljenja naša baština ostane sačuvana, al u današnjem vrimenu mi moramo u suvremenom stvaralaštvu proturit i kaki etno element. Moramo se pokazat onim ljudima koji nisu vezani za folklor i tradiciju, a da to budne simpatično i lipo. Ja sam to napravio tako što sam ubacio džez muziku u moje filmove«.

Kad je prije 7 godina Ivan počeo pisati komične statuse o »njegovoj Luci« na Facebooku, nije mogao zamisliti da će se to pretvoriti u knjigu. Nakon jedne ankete, shvatio je da njegove statuse uglavnom čitaju ljudi sa strane, kojima je lijepo čuti bunjevačku ikavicu, pa se na taj način upoznaju s Bunjercima i običajima.

»Kad sam počo pisat komične tekstove na facebooku, pisa sam tako da se jedan status može pročitati ne otvarajući novi ,prozor'. To me istreniralo da sam počo pisati tako kratko. Bila mi je želja facebook, tu društvenu mrižu u 21. viku iskoristiti za suvremene trendove i da na taj način upoznajem ljude u svitu o nama. Probo sam ljudima dočarat život na salašu, a ujedno i pokazao da ikavica danas, u 21. viku, može živiti i da ikavicom piše i divani jedan čovik koji nema

priko 100 godina, već ikavicom može divaniti i kogod od 20 godina. Na taj način želim kást da se ne triba stiditi ikavice. Hasniram riči koje se danas mogu hasnirati i onda te ljudi mogu i razumjeti, a ne hasniram riči za koje danas više nema potrebe. Ako mi danas nećemo divaniti ikavicom, buduća generacija će kazati: 'ja nikad nisam čuo da je moja mama, moj dida, kazo lipo nego lepó. Sad je trik da ovo što je danas ostalo i riči koje se danas hasniraju, jel više ne možemo hasnirati rič ,livča', ,vršalica' itd., hasniramo u svakodnevnom životu. Smatram da je to štogod lipo - prezentirati svoje na jedan lip način.

Pokazatelj nacionalnog identiteta nije samo folklor, nošnja, pisme, već i jezik, dijalekt. Ikavica kod nas nije potpuno nestala, al se može primetiti da polagano nestaje kod mlađih pokoljenja«.

Kako to već biva, tko zna kakvim putovima, knjiga *Moja Luca* dospjela je u ruke uredniku jedne emisije na Radio Splitu. I, tako je krenuo još jedan Ivanov angažman. Na Radio Splitu u emisiji Ivan glumi svoje kratke priloge od 2-3 minute.

»Zafaljujući toj knjigi, pisanju, dospio sam do Radio Splita i na poziv urednika **Mladena Vukovića** postao suradnik emisije *Kad se smijah, tad i bijah* koja se

emitira jedared nediljno i reemitira na Radio Posušju i Radio Čapljini. U okviru te emisije ljudi mogu čuti našu bunjevačku ikavicu. Suradnik sam tamo više od godinu dana, što mi je zdravo drago i velika čast.

I opet, sve je to vodilo do toga da je Ivan postao prvi bunjevački stand up komičar.

»U danas popularni 'stand up' krenio sam prvo zato jer se ponosim ikavicom i želim da se čuje taj naš lipi dijalekt u formi 'stand upa'. To se danas traži i moramo se prilagoditi današnjem vrjemenju. Divanim, glumim u kratkim formama o ljubavi mene i moje Luce a ujedno na taj način upoznajem ljude s našom kulturom i običajima. To je ljudima interesantno čuti, pogotovo onima izvan Subatice.

Nije tu kraj onom u čemu je Ivan bio prvi. Tako je prije nekoliko godina, s još nekoliko »momaka«, na Uskrs došao u subotički *café Boss* u bunjevačkoj nošnji, a naredne godine je stavio i zvečke.

»Posto sam pripoznatljiv po oblačenju: zvečke, čakšire, al gori ide košulja, poša i sako, ne ide prusluk. I so tim sam proguro taj etno imidž. To je ljudima sa strane interesantno. Jedared kad sam bio u Slavoniji čuo sam kako su kazli, »vidi ovog frajera u čizmama«, jel to je danas ritkost viditi.

Već godinama Ivan ide slikati »lipo Šokice« u Slavoniju. Kad ih stavi na sliku, Šokice mu se zahvaljuju, to je njima čast, kažu.

»Tamo su ljudi zdravo gostoljubivi i spremni za divan. Tim ljudima je zanimljivo slušati kako ja divanim bunjevački, vidili su našu nošnju i folklor, al ikavicu baš ne mogu čuti. Čim me vide u čizmama i zvečkama, oma im privučem pažnju i počmu komunikaciju sa mnom, postavljaju pitanja oko zvečki, nošnje. Bilo di da slikam, oma me zovu na užne, večere... Jednostavno kazano, Šokci su zdravo gostoljubivi.

Stekao je tako Ivan prijatelje na raznim stranama. Kaže, čudno im je što je u Subotici imao samo jednu promociju knjiga, što, kao jedan kulturni događaj za hrvatsku zajednicu, nije imao promociju u Tavankutu, Đurđinu, Žedniku, Maloj Bosni.

»Mi Bunjevci moramo iskoristiti sve ovo što se danas dešava, računare, tehniku... da se pokažemo svitu u tom etno smislu, s etno detaljima, jezikom. Tribamo se dičiti onim što jesmo. Kažu, bašča je lipa ako u njoj ima više cviča. I ja oću bit u toj bašči da pokažemo da u ovoj Vojvodini, pored drugi, ima i Bunjevaca Hrvata. Oću da ulipšam tu bašču. Žao mi je što osim u Subatici nisam imao promocije svoje fotomonografije i knjige *Moja Luca* i u drugim mistima u okolici, ko kulturni događaj za hrvatsku zajednicu. Al ja tiram i dalje po svom i idem dalje, stvaram dalje.

Sve je to Ivan obišao biciklom, pa sestrinim *stojadinom*, slikao sa *smenom* 8, onda digitalnim foto aparatom. Nije bilo lako, uvijek je nedostajalo novaca za taj rad, potpore, otvorenosti.

»U amaterskom stvaralaštvu je to svudak tako i ja sam zadovoljan s onim što sam stvorio u svom radu«, zaključuje Ivan Ivković Ivandekić.

Nela Skenderović

Unaprjeđenje kvalitete turističke ponude

Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija raspisalo je javni natječaj za dodjelu kreditnih sredstava za poticanje turističke ponude u 2017. godini.

U okviru natječaja predviđena je dodjela kreditnih sredstava za unaprjeđenje kvalitete turističke ponude i intenziviranje njenog korištenja, izgradnju turističke infrastrukture i suprastrukture, kao i usklađivanje turističkih kapaciteta sa Zakonom o turizmu.

Pravo na korištenje ovih sredstava imaju gospodarska društva i poduzetnici registrirani za obavljanje djelatnosti u oblasti turizma i registrirana poljoprivredna gospodarstva.

Zahtjev za korištenje kreditnih sredstava s traženom dokumentacijom dostavlja se Sektoru za turizam u Ministarstvu trgovine, turizma i telekomunikacija do 1. studenog 2017. godine.

Krajnji rok za dostavljanje dopuna zahtjeva je 1. prosinca 2017. godine. Informacije o natječaju i obrazac zahtjeva za korištenje kreditnih sredstava mogu se preuzeti s mrežne stranice Ministarstva trgovine, turizma i telekomunikacija.

Poticaji za poljoprivrednike

Vlada Srbije objavila je Uredbu kojom su definirani poticaji za poljoprivredu u 2017. godini. Premija za mlijeko će, kao i prošle godine, biti sedam dinara po litri. Nisu se mijenjali niti poticaji za biljnu proizvodnju od 2.000 dinara po hektaru, koliko će iznositi i poticaji za regresirano gorivo.

Najviše novca ove godine će novom uredbom dobiti stočari, a prvi put su utvrđeni poticaji za mlade poljoprivrednike u ruralnom području.

Cjeloviti popis svih poticaja za 2017. godinu može se pogledati u Uredbi o raspodjeli poticaja u poljoprivredi i ruralnom razvoju u 2017. godini.

Nova koncertna sezona

Koncertna sezona 2017. udruge *Electa* i ove godine počinje Međunarodnim glazbenim festivalom FEMUS, koji se održava do ponedjeljka, 27. veljače. Natjecatelji dolaze iz Mađarske, Slovenije, Bosne i Hercegovine, Makedonije i svih krajeva Srbije, a stručno povjerenstvo koje će ocjenjivati kandidate čine eminentni sveučilišni profesori i reproduktivni umjetnici **Claudia Rossi** iz Italije, **Tadej Kenig** i **Oskar Laznik** iz Slovenije.

Natjecateljski dio programa koji je otvoren za publiku se danas, sutra i u nedjelju održava u dvorani Učiteljskog fakulteta na mađarskom nastavnom jeziku, u takozvanoj Žutoj kući.

Festival FEMUS i koncertnu sezonu će večeras cjelovečernjim koncertom otvoriti jedan od najboljih klarinetista s ovih prostora, profesor ljubljanske akademije Tadej Kenig. On će nastupiti uz pratnju pijanistice **Nataše Srdić Jahn**.

Flautistica **Marija Pilipović** iz Banja Luke će na sutrašnjem tematskom koncertu izvesti djela suvremenih skladatelja za solo flautu, a u nedjelju će se predstaviti laureati festivala FEMUS kada će stručni žiri dodijeliti nagrade.

Festival će u ponedjeljak zatvoriti klavirski duo sestre Görög, dr. **Noémi** i dr. **Enikő Görög** koje će izvesti cjelovečernji koncert za dva klavira.

Svi koncerti se održavaju u velikoj vijećnici Gradske kuće s početkom u 20 sati. Ulaznica koja vrijedi za sva četiri koncerta može se po cijeni od 300 dinara kupiti u *café slastičarni Ravel*.

Nela Skenderović

MAŠKARE, KARNEVALI, POKLADE

Najava novog životnog ciklusa i vrijeme slobodnog govora

Karneval je vrijeme kada na sebe stavljamo maske. Sama promjena identiteta oslobađa pojedinca od pravila svakodnevnog života. Promjenom odjeće moguće je promijeniti spol ili društveni status i unijeti pomutnju u ustanovljeni red stvari. Za razliku od većine običaja u hrvatskoj folklornoj baštini, karneval nikada nije u potpunosti kristijaniziran. Iako su na račun karnevala stizale brojne kritike, vijekovima su ga tolerirali i Crkva i država. U prošlosti su pokladni običaji imali ulogu u prizivanju plodnosti, čišćenju od grijeha i pobjedu nad zlim silama. Danas karneval ima važnu društveno kritičku ulogu, jer ono što ljudi u normalnim svakodnevnim prilikama ne smiju ili ne žele javno govoriti, u karnevalu je dozvoljeno.

KORIJENI KARNEVALA

Znanstvenici smatraju kako korijeni karnevala potječu iz rimskih svečanosti i običaja (*saturnalia*, *lupercalia*, *matronalia*, *brumalia*, *bacchanalia*, *hilaria*, *libernalia*), te se također spominje i utjecaj dionizijskog kulta. Međutim, korijene karnevala moguće je pratiti dublje u povijest, do vremena kada su priroda i ljudska povijest bili čvršće povezani. Pokladni običaji padaju u vrijeme zimskog solisticija. To je doba kada dani postaju duži, a sunčev sjaj topliji i jači. To je početak rađanja novoga života i prirode. Pokladni običaj dakle imaju apotropejsko značenje zaštite od zlih sila, oni su

magični čin da se te sile pobjede i stave u službu čovjeka.

Iz suvremene perspektive danas se može govoriti o dva glavna tipa karnevala. U prvu grupu spadaju oni arhaični, koje mnogi smatraju autentičnima, a koji se organiziraju u ruralnim područjima u kojima se tradicionalno gaji stoka. Prepoznaju se po tome što u ovim karnevalima sudjeluju uglavnom muškarci, prurušeni u životinjsku kožu, te su okićeni zvonima. Oni izgledaju zastrašujuće, opasno. Izražavaju se pomoću pokreta, plesa, bučno zvone, plaše djecu i zadirkuju mlade žene. Sumještane pokušavaju posipati pepelom, brašnom i dr. Uz ove povorke često idu i skupine koje su prurušene u svatove, u kojima su uz mladu, djevera i glazbenike, često prisutni likovi *djed, baba, medvjed, ciganka, vrag, lopov, brijlač, trgovac, pop, doktor, žandari* i dr. Ovako opisani karneval može se nazvati magičnim, jer je orijetiran prema prirodi, ostacima magijskih rituala usmjerenih prema kultovima plodnosti. Njihov cilj usmjeren je na osiguranje plodnosti žena i stoke.

Drugi tip karnevala češći je u gradskim sredinama. Povezuje se s uspostavom društvenog reda. Ovi karnevali bave se odnosima ljudi u društvu, imaju tendenciju drame i verbalnog izražavanja. Obilježja ovih karnevala su karnevalska društva, alegorijska kola, upriličeni sudski procesi, osude i pogubljenje lutaka – koji preuzima sve grijehe prethodne godine na sebe, individualno maskiranje, ples

pod maskama, glazba i dječji karnevalski događaji. U ovaj tip karnevala spadaju u svijetu poznati *Riječki karneval*, te *Fašnik* u Samoboru.

VRIJEME KADA SE ODRŽAVA KARNEVAL

Vrijeme održavanja karnevala povezano je s korizmom i postom pred Uskrs. Naime, na Sinodu održanom u Beneventu 1091. godine odlučeno je da post počinje u srijedu pedeset dana prije Uskrsa, te su tako nedjelja, ponedjeljak i utorak uoči Čiste srijede postali udarni dani karnevala. Danas ne postoji suglasnost oko toga kada pokladno vrijeme počinje. Naime, neki pokladnim vremenom smatraju razdoblje od sv. Martina (6. prosinca), neki pak vrijeme od Božića, kada počinje razdoblje slavlja i blagostanja, a neki u pokladno vrijeme računaju razdoblje priprema za poklade i izradu maski i smatraju da ono počinje u siječnju. Također, ne postoji suglasnost ni kada je riječ o svršetku karnevala. Za jedne karneval se prekida Čistom srijedom kada započinje korizma i četrdesetodnevnu post, dok su u nekim krajevima Hrvatske zabilježeni običaji prekidanja posta na jedan dan, primjerice u Lentu kod Koprivnice *Mali fašnik* prvog utoraka u postu, zatim u Loboru – *Tosti četertek*, te u Otoku u Slavoniji – *Lakomi četvrtak*. Također, u Kastvu je zabilježen prekid posta u sredini tog razdoblja kada je običaj *Malog pusta* ili *Salusa*.

KARNEVALSKO VRIJEME IMA PUNO IMENA

Na području Hrvatske duž cijelog panonskog, dinarskog i jadranskog područja rasprostranjeni su različiti oblici i varijeteti pokladnog prerusavanja. Otuda veliki broj termina kako za vrijeme koje se obilježava, tako i za procesije.

Najčešći nazivi koji se koriste za ovo vrijeme su: *karneval*, *poklade*, *mesopust* i *fašnik*. Uz to, često se koriste i lokalni varijeteti rečenih termina. Tako osim karnevala nalazimo: *krnjeval*, *karnevo*, *karnivo*, *krneval*. Osim poklada imamo: *pokladi* i *poklad*. Osim mesopust: *pust* i *mesopušće*, dok osim naziva *fašnik* nalazimo: *fašnjak*, *fašnjek*,

fašenk, *fašange*, *vašange*, *fašing* i sl.

Također, postoje termini kao što su *mesojeđe* (*mesojje*, *moesoveđe*, *mesuveđe*, *mesvijede* i *mrsoveđe*). Ponekad se vrijeme karnevala referira na aluziju maski kao što su *maškare*, *mačkari* i sl.

Kada je pak riječ o karnevalskim procesijama, termini su još mnogobrojniji. Primjerice: *mačkare*, *mačkari*, *mačkaraši*, *maskare*, *maškare*, *maškari*, *maškarade*, *maškaraši*, *maškari*, *maškore*, *maškuri*, *fašenki*, *fašengtaši*, *fašenjkai*, *fašangare*, *fašingi*, *fašnici*, *fašnjaci*, *fašnjaki*, *fašnjagari*, *fašnjeki*, *fašenjaci*, *fašanke*, *fašinke*, *šafanjari*, *šafingari*, *šefengari*, *vašange*, *pusti*, *krnjevali*, *karnevali*, *babani*, *djedi*, *didi*, *čarojce*, *čerjaci*, *čaraci*, *čorjaci*, *čoraci*, *balije*, *pepelnice*, *pesnike*, *pesniki*. Tome treba dodati specifične procesije koje idu u grupama: *zvončari*, *babe*, *didi*, *bučari*, *pokladari*, *partenjaki*, *bušari*, *buše*, *naphanci*, *baukači*, *gugači*, *maškuri*, *pikači*, *čaplje*, *kožuvani*, *rogonje* i dr., kao i *krabulje* i *skrabulje*.

KARNEVALI HRVATA U VOJVODINI

Karnevalske običaje nalazimo i kod vojvođanskih Hrvata. Posebno se ističu *Mačkare* srijemskih Hrvata u Golubincima, te *Tute* – pokladni običaji Hrvata – Šokaca u Plavnoj.

Predsjednik HKPD-a Tomislav iz Golubinaca **Vlatko Čačić** navodi kako se ovaj običaj u Golubincima održava više od 200 godina. Običaj se tijekom povijesti mijenjao i prilagođavao zahtjevima društva, tako da je od 60-ih godina 20. stoljeća izašao iz okvira sela i postao svojevrsna karnevalska atrakcija. *Mačkare* ili *premundureni dani* traju tri dana i okupljaju cijelo selo koje se mjesecima priprema za ovaj događaj. Prvi dan se organizira maskenbal u sportskoj dvorani gdje se biraju najljepše maske, priređuju se igrokazi na aktualne društvene teme, te se izvodi glazbeni program. Drugog dana je svečana karnevalska povorka

kroz grad u kojoj sudjeluje preko 500 maski. Treći dan vezan je uz tradiciju kada *mačkare* obilaze kuće i izvode šale s domaćinima koji ih za uzvrat časte. Maske u koje se sudionici karnevala prerusavaju dijele se na lijepe i ružne. U lijepe maske prerusavaju se grupe žena, a najčešće su to cvjetovi, vjesnici proljeća (lijepe kate, visibabe, ljubice...). Ove maske najavljuju novo vegetativno razdoblje. U ružne maske prerusavaju se muškarci i žene. Na sebe navlače prevrnutu životinjske kože, lica prekrivaju zastorima, nagarave se, namazu da budu strašne. Te maske simboliziraju plodnost. *Maškare* se u Srijemu tradicionalno održavaju i u drugim mjestima u kojima žive Hrvati, primjerice u Slankamenu ili Rumi, ali su puno manjeg opsega. Cilj Hrvata u Golubincima je očuvati tradicijske običaje vezane uz *mačkare* i ne dozvoliti da se ovaj običaj u potpunosti komercijalizira.

U dijelu Bačke u kojem žive Šokci, također se održavaju pokladni običaji – *Tute*. Posljednjih desetak godina organizaciju ovog tradicijskog običaja preuzelo je na sebe HKPD Matoš iz Plavne. *Tute* traju tri dana. Prvog dana, u nedjelju nakon sv. mise, muškarci odjeveni u ženske narodne nošnje i prevrnutu kožuhe, te lica prekrivenih krpama hodaju selom – to su *lijepe tute*. Drugoga dana su *male tute*, dok su u utorak *gadne tute* koje zvone po selu, te tjeraju i plaše djecu, a prolaznike mažu čađom i karminom. *Tute* ulaze kod domaćina koji ih primaju u kuće i tu ih ugoste. U ponoć trećeg dana poklade se završavaju pokapanjem begeša.

Karneval ne treba shvatiti kao borbu dobra i zla, jer karneval niti je samo dobar, niti je samo zao. On predstavlja pomirenje svih suprotnosti i jaza između dobra i zla. Iako u sebi sadrži prastare magijske rituale i formalne karakteristike predkršćanske kulture, tijekom povijesti karneval je ostao sinonim slobodnog i otvorenog mišljenja.

Aleksandra Prčić

Zašto idete na maskenbal?

MIRKO PAULIĆ,
Nikinci

Velika radost

U Nikincima se tek četvrtu godinu zaredom održavaju *Mačkare*. Pokazalo se da je to pun pogodak. U organizaciji sudjeluje hrvatska zajednica iz Nikinaca, Hrtkovaca i Platičeva, kao i mađarsko KUD *Petőfi Sándor*. Trudimo se da svake godine bude što ljepše i bolje, tako da ove godine, osim nagrada za najbolju masku, imamo i nagradni ples, a stariji pamte to kao sastavni dio svake manifestacije. Na maskenbalu mogu sudjelovati svi, a najviše se tomu raduju djeca koja su sve brojnija iz godine u godinu, a isto tako su i sve kreativnija. Nadam se da će se ova tradicija nastaviti i održati. Svaka nova ideja je uvijek dobro došla, zato je i maskenbal iznimno važan za naša tri mjesta a to je i nešto što prethodnih godina nismo imali, a što se sada ustaljuje. Imam tu čast da sam u organizacijskom odboru ove lijepe manifestacije i uvijek se radujem tome. Prije svega, zato što me podsjeti na bezbrižne dane djetinjstva, što je uvijek zanimljivo i bude uvijek puno smijeha, a to nam svima u današnje vrijeme puno nedostaje. Istaknuo bih da se djeca iz Nikinaca, Hrtkovaca i Platičeva najviše raduju maskenbalu i s nestrpljenjem čekaju da pokažu svoje kreacije, maštu, ideje koje su tjednima unazad osmišljavali. Osim prve tri nagrade, tu su i utješne nagrade za sve sudionike koji su svakako uložili svoj trud, a žiri je uvijek na mukama. Ono što je nama Nikinčanima najvažnije i zbog čega se radujemo maskenbalu jeste to što smo oživjeli jednu lijepu tradiciju koja će, nadam se, biti dugovječna.

ŽELJKA DONKOVIĆ,
Ljuba

Vrijeme radosti

Vrijeme *Mačkara* i maskenbala je za mene najljepše razdoblje. Žao mi je što se kod nas u selu ne održava, ali se uvijek s radošću sjećam djetinjstva kada su *Mačkare* išle kroz selo. Uglavnom su se naši stari oblačili u raznobojnu odjeću. Obično muškarci u žensku odjeću i obratno. Mi djeca smo to uvijek iz prikrajka promatrali, smijali se i uživali gledajući ih, a ponekad su i nas oblačili u odijela naših starih. Drago mi je što se *mačkare* i maskenbali održavaju još uvijek u nekim mjestima u Srijemu i što se ta tradicija nastavlja. Voljela bih kada bi tako bilo i kod nas. Već razmišljamo o tome kako bi bilo lijepo da već iduće godine organiziramo *Mačkare* i u našem selu. Mi ovdje u Ljubi uvijek smo spremni za lijepo druženje, smijeh i organiziranje manifestacija takvog tipa. Zajedničkim snagama i dogovorom gotovo da sam uvjeren da ćemo uspjeti. Sada skupa s prijateljicama odem u mjesta gdje se organiziraju *Mačkare*. Idućeg tjedna planiram s društvom otići u Golubince na karneval. Bila sam jedne godine i osjećaj je izvanredan. Lijepo je vidjeti povorku kako maskirani defiliraju razdragani i raspjevani kroz selo, a još ljepše je što se ta tradicija održala godinama. Uvijek me raduju odlasci na takve manifestacije, a redovno sudjelujemo i na maskenbalu u Srijemskoj Mitrovici. Lijepo je vidjeti smijeh na licima ljudi, napose u današnje vrijeme. Zato se neizmjereno radujem svaki puta kada odem tamo. Iskreno se nadam da će takvi običaji ubrzo zaživjeti u našem selu.

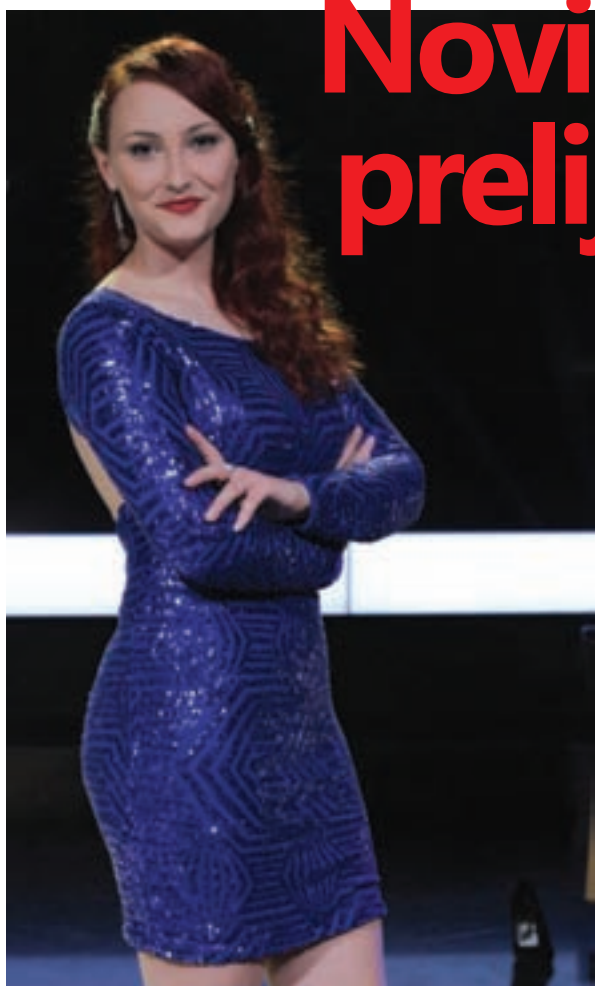
MIJA ERCEG,
Golubinci

Najljepši ugođaj

Maskenbal, krasan tradicionalan događaj koji smo naslijedili od davnina, bal pod maskama i neizbježni *Karneval* ne mogu jedno bez drugoga. Traju samo dva dana, a pripreme za ugođaj i po nekoliko tjedana. Maskenbal je praznik za oči, lijek za dušu i neizmjerena sreća za sudionike i osvajače mnogobrojnih vrijednih nagrada, a posebno za one najmlađe. Neopisiv osjećaj kad kroči na scenu, a tek prohodalo andeosko biće premandureno u masku mede, lavića ili štrumfa, spremno na sve da dočara svoju ulogu. Slijedi smijeh, pljesak i ono čuveno »bravo«. Ali, tu su uvijek i odrasle *Mačkare* i sa svojim krasnim maskama i kostimima i programom i vratolomijama od kojih nam suze krenu na oči. Smijeh, smijeh i samo smijeh, pa što ljepše poželjeti! Dodite u naše Golubince da se i sami uvjerite u sve čarolije, *Mačkara*, maskenbala i divnog karnevala. Naravno, i sam sam svake godine u organizaciji i sudionik u velikom događaju. Omiljene maske su mi bik koji je volio cvijeće, zatim lijepa Janett ljubavnica čuvenog Beethovena koja je bila u Golubincima, a najomiljenija mi je žandarm na biciklu koji vozi časnu sestru, a neke od njih su osvojile i vrijedne nagrade. Za nas Golubince nema ljepšeg i radosnijeg događaja od maskenbala, pa tako ni meni samome. Nestrpljivo očekujem taj događaj i radujem se druženju sa svim sudionicima i gostima. Maskenbal za mene predstavlja najljepši ugođaj i vrijeme *Mačkara* u Golubincima je vrijeme smijeha i dobre zabave. Zato dodite kod nas da se družimo i uživamo!

S. D.

**RAZGOVOR O PRVIH GODINU
DANA ANGAŽMANA:**
**DAJANA MARKOVIĆ, NOVINARKA RUBRIKE
PROGRAMA NA HRVATSKOM JEZIKU RTV-A**

Novinarski poziv – prelijep i poseban

Rad na RTV-u mi daje mogućnost da stečena teorijska znanja primijenim u praksi * Uvijek se veselim radu na terenu, jer tada imam prigodu upoznati ljude koji čine hrvatsku zajednicu te ujedno i porazgovarati s publikom kojoj se konstantno obraćam

no radila u medijima srpske manjine u Mađarskoj: pisala sam za *Srpske nedeljne novine* te bila suradnica dviju radijskih emisija za mlade. To me je dodatno usmjerilo k novinarstvu, te se vraćam natrag u Srbiju, gdje u Novom Sadu upisujem i završavam studij novinarstva na Filozofskom fakultetu. Danas sam prva godina master studija komunikologije na istom fakultetu.

Kako je došlo do Vašeg angažmana na RTV-u?

Do angažmana na Radio-televiziji Vojvodine sam stigla zahvaljujući urednici Rubrike programa na hrvatskom jeziku **Jeleni Tumbas**. A nju sam upoznala nešto ranije. Povod da se susretnemo bio je moj seminarski rad na fakultetu. Naime, za potrebe tog rada trebali smo analizirati medije na nekom od manjinskih jezika u Srbiji. Kolega i ja smo izabrali ovdašnje medije na hrvatskom jeziku. U sklopu istraživanja obišli smo i Rubriku programa na hrvatskom jeziku. Nedugo nakon toga otvorilo se honorarno radno mjesto u toj Rubrici, te me je urednica Jelena Tumbas pozvala. Pristala sam i u ožujku 2016. godine počela s radom. Prvi moj prilog bio je s obilježavanja rođendana skladatelja **Franje Štefanovića** koje je održano na novosadskom SPENS-u. Nakon nekoliko mjeseci u statusu honorarca, u studenome prošle godine sam potpisala ugovor na godinu dana.

Skoro godinu dana ste angažirani na RTV-u, kakva su Vam dosadašnja iskustva, koji su Vam bili najveći izazovi?

Godinu dana je brzo prošlo, ali mogu reći da sam stekla dosta iskustva. Imala sam prilike uraditi i svoju prvu autorsku emisiju, u pitanju je polusatna emisija s jednom modnom kreatoricom. Radim priloge za emisije *Svjetionik* i *Izravno*. Rad na RTV-u mi daje mogućnost da stečena teorijska znanja primijenim u praksi. Manjinsko novinarstvo ima svoje specifičnosti, ono je senzibilirano. Pripadnike hrvatske zajednice interesira sve ono što i pripadnike većinske zajednice, ali postoje specifičnosti. Odnosno, postoje događaji koji su uglavnom zanimljivi samo pripadnicima te manjinske skupine. Stoga nam je izuzetno važan kontakt s pripadnicima zajednice, da čujemo što oni imaju reći. Uvijek se veselim radu na terenu, jer tada imam prigodu upoznati ljude koji tu zajednicu i čine, te i porazgovarati s publikom kojoj se konstantno obraćam. Inače, u uredništvu nas ima samo petero, te svi praktički radimo sve. Ozračje i komunikacija su dobri, kolege su otvoreni za sugestije i pomoć. Vrlo mi je ugodno raditi u sredini gdje moj rad nailazi na odobravanje i pohvalu. Do sada sam uspjela primijetiti da je hrvatskoj zajednici moj način rada prihvatljiv.

Planovi?

Voljela bih nastaviti s radom na Radio-televiziji Vojvodine da znanje koje imam dijelim s drugima, kao i da što više učim od drugih kolega o ovom poslu, koji je meni prelijep i poseban. Za sada sam zadovoljna svojim poslom i trudim se dati svoj maksimum. Radujem se i mom budućem angažmanu u tjedniku *Hrvatska riječ*, za kojega ću pisati o zbivanjima u Novom Sadu.

D. B. P.

Oko godinu dana unatrag, u emisijama na hrvatskom jeziku Radio-televizije Vojvodine (RTV) možete gledati priloge koje potpisuje **Dajana Marković**. Ova 23-godišnja Subotičanka je prošle godine završila studij novinarstva na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu, a trenutačno je na jednogodišnjem master studiju komunikologije na istom fakultetu.

Za naš tjednik Dajana Marković govori o svojim iskustvima u dosadašnjem radu na vojvođanskom medijskom servisu, o Rubrici programa na hrvatskom jeziku (kako se službeno naziva tamošnje hrvatsko uredništvo) te o specifičnostima manjinskog novinarstva.

Na početku razgovora, kažite nam kako ste se odlučili za novinarski poziv?

Od malena sam se željela baviti novinarstvom, dosta stvari me je vodilo u tom pravcu. U mojoj osnovnoj školi, školi *Majšanski put* u Subotici, imali smo radijsku sekciju čija sam bila članica. To iskustvo mi je bilo jako zanimljivo te sam kasnije, tijekom pohađanja srednje škole u Budimpešti, honorar-

Sjećanje na promenadu

Trg Jakaba i Komora (a to je nekadašnji Zrinjski trg prikazan na staroj razglednici) odavno je promijenio svoj izgled i izgubio širinu i preglednost šetališta kakvu je imao u staroj Subotici. Tog davnog izgleda zabilježenog na arhivskim i kolekcionarskim dokumentima više se nitko ne sjeća; o izgledu pojedinih dijelova grada u prošlosti malo je i pisanih tragova. **Lansky**, autor rubrike *Stari grad* na sajtu *Gradsbotica*, kratak opis Zrinjskog trga i pisanu potvrdu o starom subotičkom šetalištu našao je u publikaciji Gradske knjižnice pod nazivom Subotica 1922 u izdanju knjižare *Jedinstvo*, koju su tiskale subotičke *Narodne tiskare*, s popisom tada novih i starih naziva ulica.

»Zrinjski trg, nekadašnja ,promenada«, – stoji u opisu iz 1922. godine – »sa krasnim drvoredima, služi sada za voćnu tržnicu (i djeci za nogomet)...«. Od voćne tržnice trg je kroz desetljeća izrastao u mjesto za središnju gradsku prehrambenu tržnicu sa širokim spektrom artikala, prekriven tezgama i lokalima. Danas se fotografija, poput one stare, više ne može snimiti iz iste pozicije.

Još jedan zanimljiv opis subotičkih ulica iz starog vodiča: »Ulice su široke, s lijepo njegovanim drvoredima (takvih ulica ima 30 km), te se u praznom prostoru sada njeguje trava, da bi se spriječilo dizanje prašine. Ulice su već 1841. godine dobile imena, a kuće brojeve i dok su prije 40 godina kola zapinjala u bezdanom blatu, a pješaci po plankama hodili – danas su skoro sve ulice postavljene asfaltom, keramitom (26 km), trahitnim kockama 27 km itd. Izvan varoši ima još 67 km izidanog drumu – sve varoškim troškom...«

NEKAD
i
SAD

K. K.

Gužva pred golom

Trenutačnu političku situaciju možemo usporediti sa, stručno rečeno, »fiksiranom pozicijskom igrom« u nogometu i zato se ispričavam cijenjenim čitateljima i onima koji nisu ljubitelji nogometnih utakmica, što ću ih malo »gnjaviti« ovom igrom. Čini mi se ima dosta sličnosti. O čemu se zapravo radi? U pomenutom sportu

ativnikovu nogu, sve u cilju zauzimanja što bolje pozicije pred arbitrov zvižduk. Dok lopta leti, »nogometni gladijatori« skaču u zrak, nastavljajući udaranje laktovima, cimanjem čak i ozljeđivanjem suparnika. Naravno, tu često ima službeno zabranjene glume, u želji da sudac kazni suparnika. Zaustavimo se ovdje, na trenutak »zaledimo« ovu

igra bude uzbudljivija, već mjesecima se nagovještava raspisivanje i parlamentarnih izbora radi štednje, da o istom trošku ubijemo dvije muhe. Osobno ne vjerujem da će biti parlamentarnih izbora, jer i najsnažnija ekipa ne može istovremeno igrati na dva terena. No, očekujući početni zvižduk pištaljke, protivnički igrači su istrčali na teren.

Koncem prošlog tjedna jedan od kandidata **Saša Janković**, uz potporu Demokratske stranke u Hali sportova na Novom Beogradu, pred više tisuća ljudi, održao je miting, koji je trajao 2 sata i 19 minuta. O tome je RTS u jednom dnevniku izvjestio oko pola minute, ostale TV postaje ni toliko. S druge strane, u vladajućoj stranci (SNS) došlo je do internog guranja u šenaestercu, čiji rezultat već znamo.

Aktualni predsjednik Republike **Tomislav Nikolić** objavio je da se neće ponovno kandidirati na tu dužnost. Baš mi je laknulo! Prije ove najave, za svaki slučaj na internetu se pojavio spot: jedan zrakoplov leti pun uplašanih putnika, jer se, zbog neslaganja dvojice pilota, naginju čas lijevo, čas desno. Na koncu pojavljuje se aktualni premijer **Aleksandar Vučić**, koji nam objašnjava da piloti trebaju biti u dogovoru, kao što treba tako biti između predsjednika i premijera države. Na koncu spota piloti i sretni putnici s oduševljenjem prihvaćaju ovu izjavu.

ŽIVI ZID

Prije izvođenja slobodnog udarca u nogometu u opasnim

situacijama svi igrači formiraju tzv. živi zid da spriječe protivnika u postizanju zgoditka. Prošlog tjedna članovi aktualnog tima »Put u Europu« formirali su jedinstveni živi zid: da efikasno spriječe protivnike, s ciljem da pobijede već u prvom poluvremenu. Protivnička ekipa, »Oporba«, još je u fazi formiranja jedinstvenog ili višestrukog živog zida. Pošto predsjednički izbori nisu vezani za izlaznost, ta činjenica ne igra ulogu, i, kako se naglašava, za tim »Oporba« bit će uspjeh ako protivnik ne pobijedi u prvom poluvremenu. Slušajući razne analitičare i svakakvu kombinatoriku npr. što će se dogoditi ako predsjednik i premijer ne budu iz iste partije, što se može dogoditi usprkos predpobjedničkoj euforiji, nameće se zaključak: »ovo je Srbija«, pa je sve moguće.

DJEDOVA PODUKA

Svojevremeno je mog djeda, pekara iz Vučidola, K.u.K. Carevina 1914. odnijela na ruski front, 1916. godine je pao u zarobljeništvo, odatle se vratio 1924. u jednu sasvim drugu državnu tvorevinu. Često mi je govorio: »znaš, sine, ja sam živio za vrijeme cara **Franje Josipa**, zatim je došao kralj **Petar**, pa kralj **Aleksandar**, pa regent **Horthy**, a sad je aktualni kralj **Tito**, a meni uvijek isto, **Kalmane** kušuj, šuti, radi i plaćaj porez«. Upravo to je želja i aktualne vlasti. Podsjećam Vas na najnoviju društvenu zabavu, skupljanje fiskalnih računa. Jedino imam dilemu kod izvlačenja npr. šest stanova u Beogradu: hoće li morsko prase, kao nekad u vašarima, izvlačiti koverta radi nepristranosti ili ne? A baš me briga tko će biti predsjednik Republike. Za mene (i za nas) se zna.

ima tri takve situacije kada se lopta u prostor ispred gola, zvan i šesnaesterac, ubacuje, zapravo ušutira, s dvije određene točke. To su udarci s desnog ili lijevog kuta krajnje linije granice igrališta ili se šutira prema голу s određene točke, koju odredi sudac nakon nekog prekršaja, koji je dovoljno blizu gola da se može uputiti direktan šut. Ili se *balun* može uputiti tako da suigrači, najčešće koristeći glavu, pokušaju postići tako željeni zgoditak, zvani gol. Naravno, s ovih točaka lopta se može šutnuti tek nakon zvižduka suca, i to je taj trenutak kada se stvara »gužva pred golom«. Igrači oba tima se guraju, cimaju protivnikov dres, podmuklo udaraju rukama bubrege, nagaze, ili čak »nježno i nevidljivo« šutnu pro-

sliku gužve pred golom »najpopularnije i najbolje plaćene« igre, čiji ishod uopće ne utječe na naše živote.

PRIJE ZVIŽDUKA

Igra počinje zviždukom glavnog arbitra, ali prije tog početka igrači istrčavaju na teren praćeni ovacijama ili zvižducima negodovanja, ovisno od kulture promatrača-navijača. Naša trenutno najpopularnija društvena igra, neki nazivaju i »reality show«, su nastupajući izbori za predsjednika Republike. Ovog tjedna, kada budete čitati ovaj »mali podsjetnik budućih događaja« mediji i predsjednica Skupštine Srbije najavili su raspisivanje, to jest objavljivanje datuma početka izbora za predsjednika, ali da

SOMBORSKI PČELAR STIPAN PEKANOVIĆ U HRVATSKOJ AKADEMIJI ZNANOSTI I UMJETNOSTI

Pčelarstvo je popularno

*Kao vrsta pčele postoje 140 milijuna godina,
a čovjek je konzumaciju meda počeo prije 200 do 400 tisuća godina*

Stipan Pekanović, odvjetnik iz Sombora i pčelar, sudjelovao je u radu okruglog stola *Prošlost, sadašnjost i budućnost pčelarstva u Hrvata*. Okrugli stol organiziralo je Znanstveno vijeće za zaštitu prirode i Znanstveno vijeće za poljoprivredu i šumarstvo Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Pekanović, koji je i predsjednik Svjetskog sajma pčelarstva i Svjetske pčelarske burze, među ostalim, govorio je o prvim pisanim tragovima vezanim za hrvatsko pčelarstvo.

SOMBOR U TEMELJIMA HRVATSKOG PČELARSTVA

Somborski pčelar Stipan Pekanović podsjetio je u svom izlaganju da se o pčelarstvu govori još u *Vinodolskom zakoniku* iz 1288. godine, a da je prva hrvatska pčelarska knjiga *Pridraga domovina Josipa Toldija* tiskana u Somboru 1789. godine. Autor knjige Josip Toldi radio je kao pčelarski inspektor u Bačkoj komorskoj administraciji, čije je sjedište bilo u Somboru. Dvije godine bio je angažiran na suzbijanju pčelinje kuge i upravo

je to svoje iskustvo iskoristio da napiše priručnik za pčelare. Tiskan je 12. svibnja 1789. godine. Samo nekoliko tjedana kasnije tadašnja vlast procijenila je da je Toldijev *Priručnik* značajan za daljnji razvoj pčelarstva, pa je naložila da bude tiskan i dijeljen među pukom, kao i da bude preveden na njemački i mađarski jezik. Zanimljivo je spomenuti da je polovicom XVIII. stoljeća u Somboru bilo registrirano više od 2.800 košnica, a među pčelarima bilo je i onih koji su imali i više od 100 košnica. Međutim, u vrijeme kada je Toldi pisao svoj priručnik došlo je do smanjenja pašnjačkih površina i bolesti pčela, pa je pčelarstvo imalo silaznu putanju. *Priručnik* je zato imao edukativni karakter i cilj mu je bio naučiti pčelare o promjenama načina uzgoja pčela.

»Pčele polako nestaju s našeg planeta. Svakog proljeća sve ih je manje i manje. Uništava ih naša ljudska pohlepa, glupost, nebriga, nerazumno ponašanje i nesluh za njihove prirodne ritmove. Pčelarstvo u posljednjih godinu dana uživa veliku popularnost što je pozitivno.

Loše je, međutim, što je zbog jako dobrih cijena meda na meti pojedinaca koji žele na brzi način doći do dobre zarade. Međutim, da bi se u pčelarstvu nešto zaradilo, osim izvrsnog poznavanja tehnologije, mora se uzeti u obzir i način pčelarenja te način i cijena prodaje meda i proizvoda od meda«, kazao je Pekanović na okruglom stolu u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti.

HRVATSKE MEDONOSNE REGIJE

Na stručnom skupu o pčelarstvu su govorili i vodeći hrvatski stručnjaci u toj oblasti. Kako se čulo, najzastupljenije vrste meda na hrvatskom tržištu su med od bagrema, lipe i kestena. Za med od bagrema specifična su područja Krapinsko-zagorske i Istarske županije, dok su područja Sisačkomoslavačke, Karlovačke, Zagrebačke i Istarske županije prepoznate po kestenovu medu. Područja Virovitičko-podravske i Bjelovarsko-bilogorske županije najpoznatija su po lipovom medu.

»Ni u jednoj od mediteranskih zemalja ljekovita kadulja ne raste na tako velikim površinama u nativnoj flori, kao u našoj jadranskoj regiji. Osim meda od ljekovite kadulje, u jadranskoj je regiji moguće proizvesti med od drače, vrijsa i vriska, te na ograničenim lokacijama med od mandarine, ružmarina i planike. U gorskoj regiji moguće je proizvesti crnogorični medljikovac od jele i smreke, a u panonskoj regiji bjelogorični medljikovac od hrasta, vrbe«, rekao je dr. **Dragan Bubalo** s Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. On je istaknuo da bioraznolikost medonosnih vrsta u Hrvatskoj u različitim poljoprivrednim regijama pruža veliki potencijal za proizvodnju specifičnih vrsta meda.

Pčele su zbog uporabe pesticida danas ugrožena vrsta. Ono što ohrabruje je smanjenje površina pod žitaricama, odnosno povećanje površina po biljkama bogatim uljima i proteinima za čije oprašivanje su važni kukci, te će uloga pčela u poljoprivrednoj proizvodnji postajati sve značajnija.

Z. V.

ZASEBNA TEMA GODIŠNJIH RADIONICA SEMINARA
BUNJEVAČKOG STVARALAŠTVA U TAVANKUTU

Ženska oglašljiva

Seminar bunjevačkog stvaralaštva ove će godine biti održan od 18. do 22. srpnja šestu godinu za redom. Polaznici seminara dolaze ponajprije iz susjednih država, a njima se priključuju i članovi Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva *Matija Gubec*. Tijekom ranijih godina stekla su se i pojedina iskustva i potrebe u organizaciji, a i potrebama pojedinih polaznika, njihovih matičnih kulturno-umjetničkih društava koji ih na seminar delegiraju, a među njima je i tema ženskih oglašljiva kod Bunjevaka kroz povijest. Stoga organizatori Seminara bunjevačkog stvaralaštva tijekom godine planiraju realizirati radionice koje bi bile tematski određene.

Jedna od takvih radionica održana je u petak, 17. veljače, u prostorijama *Gupca*, a obuhvatila je dvije teme. Prva je bila vezana za svladavanje tehnike povezivanje *marama* na dva kraja, koju je demonstrirala **Vita Nimčević** iz Subotice. U ovom dijelu radionice sudjelovalo je desetak mlađih polaznica, sa zaključkom da se ista radionica treba ponoviti jer ova tehnika zahtjeva vježbu. Druga je radionicu vodila **Cila**

Radakov iz Subotice, a odnosila se na izradu punđi kakve su se češljale šezdesetih godina prošlog stoljeća. Teta Cila frizerski zanat radi više od pedeset godina, a ovakve je punđe napravila brojnim djevojkama koje su se oblačile u bunjevačku narodnu nošnju šezdesetih godina i kasnije. Ovakve su punđe samo jedna vrsta u nizu, a koje su Bunjevke nosile kroz povijest. Njih ilustriraju i brojne fotografije iz albuma naših baka i mama, koje svjedoče činjenicu kako su Bunjevke pratile modu i prilagođavale je svojim potrebama.

U ovoj su se radionici okušale **Martina Stantić**, članica *Gupca* te **Jasmina Tumbas Jakovčević**, frizerka u Tavankutu. Na samom početku **Ladislav Suknović**, predsjednik udruge, pozdravio je polaznike i voditelje te izrazio zadovoljstvo činjenicom da u *Gupcu* još uvijek ima mladih zainteresiranih za transfer našeg povijesnog i tradicijskog naslijeđa. Radionica je završena u pokladnom ozračju uz razgovor i fanke, koje su pripremile **Ruža Stantić** i **Branka Vujić**.

I. D.

TJEDAN U BAČKOJ

Nedosanjani holivudski san

Sanjao je **Ernest Bošnjak** san – da od Sombora napravi Hollywood, ali taj san dosanjao nije. Sada taj isti san ponovno sanjaju u Somboru. Sanjaju da će se u Somboru snimati holivudski filmovi i organizirati filmski festival. Koliko je koraka od tog sna do njegovog ostvarenja? I što bi to ostvarenje Bošnjakovog sna, sa zakašnjenjem od jednog stoljeća značilo za one obične građane Sombora? Bošnjak je holivudski san u Somboru sanjao prije stotinjak godina u ondašnjoj poslijeratnoj državi. I ne samo da je sanjao već je pokrenuo i nekoliko projekata ali su svi oni propali, jer niti somborske vlasti niti mjesni financijski moćnici nisu imali razumijevanje za njegove projekte, tako da je propalo filmsko poduzeće u koje je Bošnjak uložio svoj kapital. Stoljeće kasnije priča obrnuta, jer upravo je inicijativa o novom holivudskom snu kreće od somborske vlasti. Konkretno snimanje filma *Povratak* u kome glumi i nekoliko poznatih hollywood glumaca bio je povod da se u Somboru pokrene i potpiše inicijativa o osnivanju filmskog festivala. Potpisali su je holivudski glumac, oskarovac **John Savage** (poznat iz filma *Lovac na jelene*) i gradonačelnica **Dužanka Golubović**. Stavljajući svoj potpis na tu inicijativu Savage je rekao da bi početni korak mogle biti porezne olakšice za producerske kuće što bi bio poticaj da filmske ekipe snimanju na ovim prostorima i tako rade na promociji somborskog filmskog festivala. S druge strane, gradonačelnica budućnost vidi u otvaranju ljetnog kina i ostvarivanju šire suradnje s gradovima regije. Koliko je koraka od ove inicijative i lijepih želja do dolaska svjetskih filmskih ekipa? Možda i ne toliko mnogo imajući u vidu koliko je medijsku pozornost dobilo, prvo snimanje, a sada i promocija, već spomenutog filma *Povratak*.

A dok prve velike filmske ekipe ne zakorače u naš kraj i dok ne zažive barem obrisi filmskog festivala, možda bi prvi korak mogao biti da Ernest Bošnjak dobije barem ulicu sa svojim imenom u Somboru. Jer, iskreno, da nije bilo inicijative Udruge *Moj Sabor* koja je u centru grada postavila bistu Ernesta Bošnjaka, ovaj Somborac ne bi imao nikakvo obilježje u gradu u kome je sanjao svoj holivudski san. I ne samo to. U Somboru je Bošnjak osnovao prvo kino na prostoru južne Ugarske, snimio prvi igrani film – *Igra djevojaka u somborskom parku*, autor je prve animirane reklame na prostoru nekadašnje Jugoslavije. Zašto onda korak do tog velikog holivudskog sna ne bi bio jedan mali korak, kao što je ulica s Bošnjakovim imenom?

Z. V.

SRIJEMSKA VINIJADA U BERKASOVU

Očuvanje tradicije i kvalitete

Berkasovo nadomak Šida i ove godine je bilo domaćin *Srijemskoj vinijadi*, gdje su se okupili vinari i vinogradari iz Srbije i zemalja regije. Manifestacija je trajala od 12. do 14. veljače, a tijekom ta četiri dana stručni žiri sastavljen od eminentnih stručnjaka imao je posao odabrati najbolje. Na ovogodišnjoj manifestaciji prijavio se daleko veći broj ljubitelja vina u odnosu na prethodne godine.

lokalno stanovništvo. Ponosni smo da se za ove 22 godine, koliko se ova manifestacija održava proširila na cijelu regiju, pa tako sve više sudionika u natjecanju imamo iz inozemstva. To je iznimno važno i potvrđuje kvalitetu manifestacije. Na to je sigurno utjecala dobra promidžba i izuzetan žiri koji godinama ocjenjuje vina», ističe direktorica Turističke organizacije Šid **Kristina Radosavljević**.

da se uobličiti projekt koji se može financirati sredstvima Europske unije». Ove godine stručnom žiriju je predano oko 80 uzoraka bijelih i crnih vina: »Ova manifestacija je za nas iznimno značajna, napose zato što smo je uspjeli podići na ozbiljniju i kvalitetniju razinu. Mi ne težimo velikom broju uzoraka vina nego želimo očuvati kvalitetu vina sa srijemskih vinogorja. Danas, u vrijeme interneta nudi

đu Berkasova i Bapske je jedna nevidljiva crta koja ne može razdvojiti vinogradare i vinare. Zato su nam vinari iz Hrvatske svake godine dragi gosti. Redovito su nam dolazili vinari iz Iloka, Bapske i Tovarnika. To su sve ljudi koji su prepoznatljivi po dobroj kvaliteti svojih vina«, kaže član organizacijskog odbora **Mitar Sabol**.

ZAJEDNO NA EUROPSKO TRŽIŠTE

Već desetu godinu na *Srijemskoj vinijadi* **Anđelko Prokopec** iz Bapske izlaže svoja vina:

»Na ocjenjivanje sam ove godine donio tri vrste vina – *tamjaniku*, koju vjerojatno jedino ja u Hrvatskoj pravim i dvije vrste *graševine*. Dolazim ovdje jer volim ove seoske zabave i to mi je najveći motiv, ali svakako i da odmjerim kvalitetu svog vina s drugim vinarima. Što se tiče prošle godine, ona je za vinogradare bila izuzetno dobra. Grožđe je bilo s odličnim sladorijumima, dobrom kiselošću, a i vrijeme je poslužilo. Zahvaljujući dobroj godini, imamo kvalitetna i dobra vina«.

Na pitanje o mogućnostima zajedničkog nastupanja vinara iz Srbije i Hrvatske pred europskim fondovima vinar iz Bapske kaže:

»Ono što Srbija sad prolazi mi smo prošli prije 10 do 15 godina. Nama su bili uzor Mađari i Slovenci koji su dolazili kod nas i podučavali nas kako da dobijemo sredstva iz Europske unije i njihovih fondova. Sada je na Srbiji i ljudima odavde da se potrude i da dođu kod nas, ili u

ŠANSZA ZA POVEZIVANJE

Srijemska vinijada u Berkasovu održava se 22 godine:

»Ovo je jedna od naših važnih manifestacija. Možda ne toliko popularna i atraktivna među turistima, ali svakako je važna za

Kao jednu od također važnih strana ove manifestacije ističu mogućnost umrežavanja Srijema s općinama iz regije:

»To je velika šansa za povezivanje sa zemljama koje su u Europskoj uniji i lijepo je da se nešto predoči ljudima o onom što se događa kod nas u praksi i

nam se mogućnost dobre suradnje i komunikacije s vinarima iz drugih zemalja. Ovo je dobar način da razmijenimo iskustva jer ovdje dolaze ljudi koji su direktno ili indirektno povezani s vinogradarstvom. Što se tiče susjeda, naša suradnja se nikada nije ni prekidala. Granica izme-

Sloveniju i Mađarsku, kako bi saznali na koje načine mogu aplicirati za sredstva, kako bi mogli opstati i biti uspješni u vinogradarstvu. Gotovo sam siguran da kad Srbija uđe u Europsku uniju, da ćemo imati zajednički nastup jer nas razdvaja samo četiri metra puta, a imamo mnogo zajedničkih interesiranja».

U kategoriji crnih vina srebrna plaketa uručena je **Slavici Čolić** iz Tovarnika kojoj je ovo drugo sudjelovanje na *Srijemskoj vinijadi*:

»Prošle godine smo osvojili prvu nagradu, a ove godine je bilo daleko

veći broj izlagača ali smo mi zadovoljni osvojenim. Srbiju i Hrvatsku spaja ovo srijemsko vinogorje. Svi nam govore da se trebamo natjecati za financijska sredstva preko europskih fondova, ali to ide jako teško. Treba ispuniti dosta uvjeta i pripremiti obimnu dokumentaciju, a to je iscrpan posao. Snađimo se sami sa svojim sredstvima, ulažemo svoj trud i borimo se. Za sada nemamo velike koristi od toga što smo u EU nego vjerujemo u svoj trud i rad i evo, rezultati su tu«.

S. Darabašić

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, na temelju članka 25. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl. glasnik RS br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST O DONESENOM RJEŠENJU KOJIM JE DANA SUGLASNOST NA STUDIJ PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Dana 14. 2. 2017. godine nositelju projekta *VIP MOBILE* DOO Novi Beograd, Omladinskih brigada br. 21, je dana suglasnost na studij o procjeni utjecaja na životni okoliš projekta: Radio bazna stanica »NS2470 02 SU Subotica Veterinarski zavod«, na katastarskoj parceli 12018/3 KO Donji grad, ulice: Beogradski put br. 123 (46.077799°, 19.679872°).

Tekst rješenja se u cijelosti može preuzeti na internet adresi: http://www.subotica.rs/documents/zivotna_sredina/Resenja/501-42-2017.pdf

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, na temelju članka 25. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl. glasnik RS br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST O DONESENOM RJEŠENJU KOJIM JE DANA SUGLASNOST NA STUDIJ PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Dana 14. 2. 2017. godine nositelju projekta *VIP MOBILE* DOO Novi Beograd, Omladinskih brigada br. 21, je dana suglasnost na studij o procjeni utjecaja na životni okoliš projekta: Radio bazna stanica »NS2367 02 SU Đurđin«, na katastarskoj parceli 2644/2 KO Đurđin, ulice: Bose Milićević bb (45.948710°, 19.538547°).

Tekst rješenja se u cijelosti može preuzeti na internet adresi: http://www.subotica.rs/documents/zivotna_sredina/Resenja/501-43-2017.pdf

TJEDAN U SRIJEMU

Dobar primjer

Proteklog tjedna u Srijemu su održane dvije značajne gospodarsko-turističke manifestacije, *Srijemska kobasicijada* i *Vinijada* (pisali smo o tome u našem tjedniku) koje su ove godine zabilježile rekordan broj posjetitelja i natjecatelja. Osim gostiju iz susjednih mjesta šidske općine i nekoliko gradova u Srbiji, rekordan je bio i broj posjetitelja iz susjednih i država regije: Hrvatske i Bosne i Hercegovine, Slovenije i Slovačke. Time su ove manifestacije bile međunarodnog karaktera. Ljudi različitih kultura, običaja i različitih gastronomskih receptura iz nekoliko država bili su okupljeni na jednom mjestu, kako bi pokazali svoja umijeća. Mnogi od sugovornika su rekli da u Srijem dolaze zbog prijatelja koje su upoznali na ovakvim i sličnim manifestacijama. Na pitanje novinara mnogima od njih koliko zategnuti odnosi Srbije i Hrvatske utječu na njihove privatne odnose, odgovor je uglavnom bio isti: »Političari su zadušeni za politiku, u što se mi ne miješamo. Nijedan političar ne može narušiti dugo stjecana prijateljstva«. Bilo je pravo uživanje promatrati ih na jednom mjestu, kako u onom natjecateljskom dijelu, tako i kasnije u onom opuštenijem kada su se uz vino, muziku i ples uručivale nagrade najuspješnijima. Među njima bilo je dobitnika vrijednih nagrada, koje su s radošću primili. Srijemska vinogorja oduvijek su, barem u dijelu u neposrednoj blizini granice s Hrvatskom, bila mjesta gdje su se družili Bapčani, Tovarničani, Iločani, Soćani, Gibarčani i Šiđani. Oduvijek je kvalitetno vino i dobar zalogaj spajao ova dva naroda, a tako je sudeći po viđenom na ovim manifestacijama i danas. I jedni i drugi mišljenja su da kilometar ili dva puta, ili granica, ne mogu razdvojiti prijatelje. Mislim da bi ovakvih manifestacija možda trebalo biti više. One su mjesto gdje se ne priča o politici, ratovima i razdoru među narodima, niti svemu onome što nam se svakodnevno prezentira na televiziji. Čašica ili dvije nekada su dovoljne da se povede razgovor o temama koje su zajedničke za sve. Interesiranja su slična, problemi svugdje isti, a potreba za druženjem prisutna i kod jednih i drugih. Kakvu god političari budu krojili politiku, sigurna sam da će novih prijateljstava na ovakvim druženjima uvijek biti. E, a kad bi se i političari barem počeli na ovakav način družiti gdje bi nam bio kraj. Unatoč svemu, Srijemci i Sremci će svoja prijateljstva negovati i ubuduće, ispijati dobra vina i radovati se svakom idućem susretu.

S. D.

Maskenbal u Nikincima

Pokladno vrijeme i maskenbali u Srijemu započeli su u Nikincima, gdje su se mještani Platičeva, Hrtkovaca i Nikinaca okupili 19. veljače. Na maskenbalu, koji organizira župa Svetog Antuna Padovanskog i Mađarsko kulturno-umjetničko društvo *Petőfi Sándor* iz Nikinaca, najviše je bilo djece.

Prvi maskenbal u Nikincima organiziran je prije pet godina, a ideja je potekla od predstavnika hrvatske nacionalne zajednice koja je jedna od brojnijih u ovom mjestu i mađarskog kulturno-umjetničkog društva. **Mirko Paulić**, član organizacijskog odbora, ističe da je ovaj događaj značajan za Hrvate koji žive u tom dijelu Srijema:

»S obzirom na to da nemamo puno događaja, svaka manifestacija i nova ideja uvijek je dobro došla«. Nikinčani se neizmjereno raduju ovom događaju, jer je to prilika za druženje:

»Moram naglasiti da lijepo surađujemo s vlč. **Ivicom Živkovićem** i hrvatskom zajednicom duži niz godina, kako kroz župu tako i kroz udrugu. Na manifestaciji je svake godine

sve veći broj posjetitelja», kaže predsjednica mađarskog KUD-a *Petőfi Sándor* **Ana Gudeljević**. Župa Antuna Padovanskog podržava organiziranje ovakvih svečanosti:

»U Nikincima, Hrtkovcima i Platičevu živi 1.500 katolika, polovica su Hrvati, a druga polovica su Mađari, Slovaci, Nijemci i Romi. Svi smo večeras skupa ovdje, slavimo i lijepo se družimo«, kaže vlč. Živković.

Osim najmlađih koji su se

nadmetali u izboru najljepše maske, redoviti sudionik maskenbala je **Ivan Španović**:

»Sudjelujem i na maskenbalu i u Srijemskoj Mitrovici. I nama starijima ovi maskenbali znače puno, jer se družimo. Drago mi je što su ovi običaji ponovno oživjeli i uvijek se radujem tome.«

Najkreativnijim sudionicima uručene su simbolične nagrade, a osim njih nagrade su dobili i najbolji pjevači i plesači. **Milica Milutinović** i njena sestra **Irena**

već treći put dolaze na maskenbal, a ove godine osvojile su i nagrade:

»Ovo mi je prvi put da sam osvojila nagradu i volim doći, jer ovdje upoznam puno djece«, kaže **Milica**.

Sretna je i **Irena** koja je osvojila nagradu za svoje repersko umijeće:

»Plešemo, pjevamo, zabavljamo se, a dobila sam i nagradu. Što ćeš ljepše.«

S. Darabašić

Tradicionalni **Šokački bal** u Baču, dvanaesti po redu, održan je u petak, 17. veljače, u dvorani mjesnog Dobrovoljnog vatrogasnog društva. Stotinjak sudionika uživalo je u starinskoj šokačkoj večeri i u dobrom izboru pića, a **TS Rujna zora** iz Subotice svojim bogatim repertoarom doveo je ozračje do usijanja. Uz njihovu maestralnu svirku veselilo se, plesalo i pjevalo do ranih jutarnjih sati. Bal je održan u organizaciji Rimokatoličke župe Sveti Pavao.

»Budući da je to bal koji se u posljednje četiri godine odvija u organizaciji jednog jedinog čovjeka i da nema nikakvih sponzora, uvijek je upitno hoće li se održati. Zahvaljujući entuzijazmu i snalažljivosti ipak

ODRŽAN ŠOKAČKI BAL U BAČU

Veselje do zore

opstaje. To je prvenstveno narodno okupljanje i veselje koje se održava u pokladno vrijeme. Na balu je bilo ljudi iz Bača, Plavne,

Vajske i Selenče, odnosno bilo je Šokaca, Slovaka, Mađara, Srba i Muslimana. Broj stanovnika je u stalnom opadanju, što izravno

utječe na odaziv. Ukoliko bi bilo pedesetak gostiju više, sve bi bilo puno lakše organizirati. **Šokački bal** ima svoju vjernu publiku ali nažalost ima i one koji ga sustavno iz godine u godinu opstruiraju. Da ima neke koristi od organizacije bala u Baču, već bi on imao suradnika, no, nadam se da će jednoga dana razum prevladati na opće dobro. Ovogodišnji bal protekao je u veselju i plesu. Gotovo svi gosti ostali su do samog kraja, a povratne informacije govore da su kućama otišli zadovoljni. Većina njih rekla je da bi i na godinu voljeli čuti iste ove tamburaše, a rekoše da ni kuhara ne trebamo mijenjati«, kaže župnik vlč. **Josip Štefković**.

I. Andrašić

JUBILARNO POKLADNO DRUŽENJE

Đurđinsko prelo

Pokladno društvo *Đurđinsko prelo* organiziralo je Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo *Đurđin* u nedjelju, 19. veljače, u župnoj dvorani crkve sv. Josipa Radnika.

Ovogodišnje jubilarno, deseto *Đurđinsko prelo*, započelo je

uz zvuke tamburaškog orkestra pod ravnanjem **Vojislava Temunovića** pjesmom *Kolo igra, tamburica svira*. U prigodnom programu predstavila se plesovima mlađa i starija skupina folklorne sekcije HKPD *Đurđin* koju vodi **Tamara Orčić**, te pjesmom, recitiranjem i igrokazom dramska i pjevačka sekcija za koju je djecu uvježbala vjeroučiteljica **Verica Dulić**. **Augustin Žigmanov** iz Subotice na gajdama je izveo splet bunjevačkih plesova, a prelo su uzveličali i mladi folklorasi iz Žednika. Kao što dolikuje svakom prelu, prelje iz *Đurđina* i *Žednika* predstavile su bunjevačke nošnje, podijeljena je tombola, a druženje je nakon programa nastavljeno uz *fanke* i zvuke tambure.

J. Dulić Bako

Prijam za suradnike *Nove riječi*

SUBOTICA – U povodu izlaska novoga broja časopisa za književnost i umjetnost *Nova riječ* (dvobroja za 2016. godinu) u Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata (koji je nakladnik ove publikacije skupa s NIU *Hrvatska riječ*) nedavno je priređen prijam za suradnike i zastupljene autore. Glavni i odgovorni urednik *Nove riječi* **Tomislav Žigmanov** je tom prigodom podsjetio kako je i ovaj broj časopisa prati osnovne smjernice uređivačke koncepcije a to su: predstavljanje i kritičko iščitavanje suvremene književne produkcije Hrvata iz Vojvodine, iščitavanje književne baštine, prikaz dijelova književnog stvaralaštva u Hrvatskoj te u »manjinskim« književnostima u okruženju, uz interpretacije umjetničkih praksi ovdašnjih Hrvata.

Gostovanja *Nazorovih* glumaca

SOMBOR – Dramska sekcija HKUD-a *Vladimir Nazor* gostovala je u Adžamovcu, općina Rešetari (Hrvatska) na 2. Čijalu. Gosti iz Sombora izveli su komediju *Audicija* **Matije Poljakovića**. *Nazorovi* glumci i ovog vikenda gostuju u Hrvatskoj i to na 23. Danima hrvatskog pučkog teatra u Hercegovcu. Somborci će biti jedini gosti iz Srbije, a na ovom amaterskom kazališnom susretu predstaviti će se i sudionici iz Njemačke, Mađarske, Austrije i Hrvatske. Za to gostovanje *Nazorovci* su odabrali komediju *Ujež Branislava Nušića*.

Z. V.

Upis u tamburaški odjel *Jelačića*

PETROVARADIN – HKPD *Jelačić* iz Petrovaradina započinje provoditi novu strategiju razvoja svog tamburaškog odjela kojim će ravnati prof. **Branislav Tubić**. Tim povodom, Društvo poziva svu zainteresiranu djecu i mlade s teritorija općine Petrovaradin i Novi Sad da dođu u ured Društva i upišu se u školu tambure ili tamburaški orkestar čiji će se rad odvijati u prostorijama Društva (ulica Koste Nađa 21; Petrovaradin). Za prijavu je potrebno javiti se na telefon 064/315-02-35.

Književno prelo u Subotici

SUBOTICA – Hrvatska čitaonica Subotica priređuje XI. *Književno prelo*, koje će biti održano u petak, 24. veljače, u velikoj dvorani HKC-a *Bunjevačko kolo*, s početkom u 18.30 sati. Ovom će prigodom biti izvedena predstava Dječjeg kazališta Branka Mihaljevića iz Osijeka, pod nazivom *Ja, magarac*, po tekstu **Zvonimira Baloga**, te proslavljen 15. rođendan Hrvatske čitaonice. »Na prelu se jede i pije, al pravo bez duševne hrane nije«, navode organizatori.

Mačkare u Golubincima

GOLUBINCI – Manifestacija *Mačkare – premundureni dani 2017.* bit će održani za vikend u Golubincima. U subotu, 25. veljače, u sportskoj dvorani Golubinci od 19 sati bit će održan maskenbal. Sutradan, u nedjelju, na ulicama Golubina bit će održan karneval. Početak je u 14 sati.

Veliko bunjevačko-šokačko prelo

SOMBOR – HKUD *Vladimir Nazor* organizira sutra (subota, 25. veljače) 83. *Veliko bunjevačko-šokačko prelo*. U programu će sudjelovati članovi *Nazora*, a tijekom večeri goste će zabavljati TS *Ravnica* iz Subotice. Početak je u 19.30 sati.

Z. V.

Žedničko prelo

ŽEDNIK – Rimokatolička župa svetog Marka Evanđeliste po deveti put organizira *Žedničko prelo* koje će biti održano sutra (subota, 25. veljače) u *Sali kod Zvonka*. Početak je u 19.30 sati. Cijena ulaznice za odrasle je 800 dinara, za djecu od 4 do 10 godina 400 dinara, dok djeca ispod četiri godine ne plaćaju ulaznicu.

Prelo sićanja u Subotici

SUBOTICA – Sedmo po redu *Prelo sićanja* bit će održano u nedjelju 26. veljače u Subotici. Sudionici se okupljaju odjeveni u svečanu bunjevačku nošnju kod spomenika Presvetog Trojstva u 17.30 sati i zatim sudjeluju na svetoj misi u 18 sati u katedrali svete Terezije Avilske. Nakon svete mise program se nastavlja u svečanoj dvorani HKC- *Bunjevačko kolo* s početkom u 19.30 sati.

Ibrica Jusić nastupa u Subotici

SUBOTICA – Kavana *Dukat* iz Subotice organizira proslavu Međunarodnog dana žena. Proslava će biti održana u svečanoj dvorani HKC-a *Bunjevačko kolo* 4. ožujka, s početkom u 22 sata. Nastupit će glasoviti dubrovački kantautor **Ibrica Jusić** i ansambl *Rujne zore*. Karte se mogu kupiti u *Bunjevačkom kolu* svakog radnog dana od 8 do 14 sati. Cijena ulaznice je 1000 dinara, a dodatne informacije možete dobiti na telefon 064/1142091.

Predstavljanje monografije o *HosanaFest-u*

SUBOTICA – Predstavljanje monografije *Naših prvih deset festivala* u kojoj se govori o prvih deset Festivala hrvatskih duhovnih pjesama *HosanaFest*, bit će održana u nedjelju 12. ožujka u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici. Početak je u 19.30 sati.

HKUPD Preprek na Salonu knjiga

NOVI SAD – HKUPD *Stanislav Preprek* će sudjelovati na 23. međunarodnom Salonu knjiga u Novom Sadu. Njihovo predstavljanje će biti održano na središnjoj pozornici u dvorani *Master*, u subotu, 11. ožujka, u 12 sati.

Književni klub HKUPD *Stanislav Preprek* iz Novog Sada je do sada izdao u okviru Društva osam zbirki pjesama i jednu zbirku kratkih priča, a članovi Kluba pojedinačno još četrdeset i četiri knjige. Ovaj opus od preko pedeset knjiga bit će izložen na ovogodišnjem Salonu knjiga, a o njemu će govoriti dr. **Dragana V. Todoreskov**, povjesničarka književnosti i književna kritičarka, v.lč. **Marko Kljajić**, mr. **Pavel Domonji** i autori. Konferansu vodi **Vesna Aršinov**, a Power Point prezentaciju imat će **Ivan Dermanov**.

NAKON SPLITA I VARAŽDINA, U PRESTIŽNOJ MODERNOJ GALERIJ

Zagrebačka izložba Spartaka Dulića

U Studiju Moderne galerije Josip Račić, jučer je otvorena izložba *Slike 2008. – 2016.* suvremenog umjetnika iz Subotice **Spartaka Dulića**. Izložba koju Moderna galerija priređuje u suradnji s Galerijom umjetnina Split i Galerijskim centrom Varaždin, zagrebačkoj kulturnoj javnosti predstaviti će seriju slikarskih ostvarenja svestranog umjetnika koji se uz slikarstvo izražava i kroz performans, instalaciju

i zvuk. Slike velikih formata intenzivnog kolorita nastale su u razdoblju od 2008. do 2016., a u Studiju Josip Račić moći će se razgledati do 12. ožujka 2017. Ista je izložba ranije priređena u Splitu i Varaždinu.

Izložbu prati katalog s tekstom povjesničara umjetnosti i likovnog kritičara **Branka Franceschi**, kustosa izložbe i ravnatelja splitske Galerije umjetnina.

D. B. P.

GODIŠNJA SKUPŠTINA HLU CRO ART

Puno planova za ljubitelje lijepoga

Godišnja skupština Hrvatske likovne udruge *Cro Art* održana je 14. veljače u Subotici, uz sudjelovanje 22 člana udruge. Skupština je usvojila Izvješće o radu udruge u 2016. godini (podnositelj predsjednik udruge **Josip Horvat**) te Izvješće Nadzornog odbora za prošlu godinu (podnositelj predsjednik toga tijela **Tomislav Vidaković**).

Usvojen je i Plan i pro-

gram rada udruge za 2017. godinu. Tim je planom, među ostalim, predviđeno održavanje VII. saziva međunarodne Umjetničke kolonije **Stipan Šabić**, VI. saziva međunarodne likovne kolonije **PANON – Subotica**, organizacija izložbe **Ruže Tumbas** u povodu 60. obljetnice njezina slikarskoga rada, sudjelovanje članova udruge na likovnim kolonijama kod hrvatskih udruga u

Mađarskoj (Dušnok i Koljnof) i Hrvatskoj (Belišće, Vinkovci, Vugrovec), sudjelovanje na manifestacijama ovdašnjih hrvatskih udruga (Plavna, Šid, Stanišić, Surčin), sudjelovanje na jednodnevnim kolonijama u **Žedniku i Somboru**, sudjelovanje u **Noći muzeja 2017.** s izložbom djela nastalih na prošlogodišnjem sazivu kolonije **Stipan Šabić**, priređivanje skupne izložbe članova udru-

ge... Predsjednik udruge Josip Horvat je ukazao kako će realizacija plana ovisiti od odgovarajuće financijske potpore, do koje je iz godinu u godinu za amaterske udruge sve teže doći.

Na skupštini su proglašeni i počasni članovi udruge, a to su slikarice – **Ruža Tumbas** i **Cilika Dulić Kasiba**, te udova likovnog pedagoga i slikara Stipana Šabića – **Justina Šabić**.

D. B. P.

IZLOŽBA SUVREMENE HRVATSKE UMJETNOSTI U NOVOM SADU

Slike iz zbirke Dagmar Meneghello

Izložba *Bonjour l'Europe - primjeri intimizma i privatnosti hrvatskog modernizma iz privatne Zbirke Dagmar Meneghello* sakupljene od 1967. do 2017. bit će priređena u Novom Sadu u dva reprezentativna galerijska prostora, od 3. ožujka do 3. travnja 2017. Otvorenje je u idući petak, 3. ožujka u 18 sati, u Muzeju suvremene umjetnosti Vojvodine, a potom od 19.30

sati svečano otvorenje i koktel u Galeriji likovne umjetnosti Poklon zbirka **Rajka Mamuzića**.

Meneghello će izložiti u Novom Sadu djela hrvatskih umjetnika s kojima je blisko surađivala kroz pola stoljeća, a među njima su: **Ivo Šebalj, Ferdinand Kulmer, Ivan Lesiak, Željko Hegedušić, Đuro Seder, Ordan Petlevski, Miroslav Šutej, Boris Bučan,**

Boris Demur, Zlatan Vrkljan, Željko Jerman, Igor Rončević, Toni Franović, Ivica Malčić i mnogi drugi. Velikim brojem slika predstaviti će se nedavno preminulu veliku slikaricu **Nives Kavurić Kurtović**. Kako se u najavi navodi, izložba preispituje funkcije privatnosti i intimizma, problematiziranjem utopijskih zahtjeva umjetnosti ranog modernističkog slikarst-

va u Hrvatskoj i transfera privatnosti u kulturu.

Izložbu organiziraju Hrvatski građanski savez i Centar za suvremenu kulturu i komunikaciju *ArtKult* iz Novog Sada, uz potporu Galerije likovne umjetnosti Poklon zbirka **Rajka Mamuzića** i Muzeja suvremene umjetnosti Vojvodine.

D. B. P.

175. OBLJETNICA UTEMELJENJA MATICE HRVATSKE

Čuvarica kulturnog i nacionalnog identiteta

Jedan od oko 130 Matičinih ogranaka je i Matica hrvatska Subotica, čija je glavna djelatnost objavljivanje časopisa Klasje naših ravni i knjiga * Obilježavanje Matičina jubileja subotički ogranak planira prirediti u listopadu

Palača Matice hrvatske u Zagrebu

Jedna od najstarijih hrvatskih kulturnih ustanova – Matica hrvatska nedavno je obilježila 175. obljetnicu od svoga utemeljenja. Predsjednik Matice hrvatske akademik **Stjepan Damjanović** je tom prigodom istaknuo kako je Matičina svrha promicanje nacionalnoga i kulturnog identiteta u područjima umjetničkoga, znanstvenog i duhovnoga stvaralaštva te poticanje razvitka javnoga i društvenog života. Predsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti akademik **Zvonko Kusić** je naglasio kako je Matica hrvatska jedna od temeljnih institucija hrvatskog naroda. Ona je, kako je dodao, gradila i čuvala hrvatski identitet te simbolizira povijest borbe hrvatskog naroda za svoju slobodu.

Također, Matica je od samih početaka imala i integrativnu ulogu, spajajući hrvatski sjever i jug.

VAŽAN NAKLADNIK

Matica hrvatska utemeljena je 10. veljače 1842. godine pod imenom Matica ilirska na prijedlog grofa **Janka Draškovića**, istaknutoga političara i najstarijeg člana hrvatskoga narodnog preporoda. Grof Drašković bio je prvi predsjednik Matice ilirske, koja je nastala iz Ilirske čitaonice osnovane 4. kolovoza 1838. Prvo Matičino izdanje bio je **Osman Ivana Gundulića** 1844. godine.

Matica je jedan od najvećih i najvažnijih nakladnika knjiga i časopisa u Hrvatskoj. Uz

dvadesetak redovnih biblioteka posebno se ističe biblioteka *Stoljeća hrvatske književnosti*. Ona je zamišljena kao nasljednica konceptijskog sličnoga niza *Pet stoljeća hrvatske književnosti*, ali sa zadaćom da bez ideoloških i drugih ograničenja revidira njezin izbor, s obzirom na autore i opseg njihove zastupljenosti te s obzirom na bibliografske i druge priloge. Matica objavljuje književni list za umjetnost, kulturu i znanost *Vijenac*, časopis za društvena i kulturna pitanja *Hrvatska revija*, te časopis za književnost, umjetnost i kulturu *Kolo*.

PREKID I OBNOVA

U Matici hrvatskoj 1967. godine sastavljena je *Deklaracija*

o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika. Novosadski dogovor o jeziku, kojim se pokušalo od hrvatskoga i srpskog jezika stvoriti jedinstven integralni jezik, Matica je raskinula 16. travnja 1971. Godine 1972. uslijed progona hrvatskih studenata i gušenja Hrvatskoga proljeća, Matica hrvatska je raspuštena, a njezin rad prestaje pod prisilom 11. siječnja 1972. Njezini brojni poznatiji djelatnici i suradnici su zatvoreni, proganjani ili izgnani.

Nakon demokratskih promjena 1989., obnovljen je rad Matice hrvatske. Obnoviteljska skupština Matice održana je 8. prosinca 1990.

Osim bogate nakladničke produkcije, Matica hrvatska priređuje i brojna kulturna i znanstvena događanja: predstavljanje knjiga, znanstvene simpozije, okrugle stolove, rasprave, stručna i znanstvena predavanja te koncerte klasične glazbe. U Središnjici Matice hrvatske održuje se više od stotinu manifestacija godišnje.

OGRAK U SUBOTICI

Danas djeluje oko 130 ogranaka Matice i to u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, Mađarskoj, Austriji, Njemačkoj i Belgiji, a jedan njezin ogranak djeluje i u Srbiji – Matica hrvatska Subotica (MHS). Utemeljena je 1995. godine kao Bunjevačka matica, da bi 1998. godine promijenila ime u Matica hrvat-

ska Subotica. Inače, u Bačkoj se pokušalo organizirati Matičin ogranak još krajem šezdesetih, ali je ondašnja vlast to zaustavila. U ožujku 1969. godine dogovorena je osnivačka skupština ogranka Matice hrvatske u Subotici. Govor **Josipa Broza Tita** u Titogradu, u kojem je osudio čin osnivanja ogranka u Subotici, učinio je to da su Matica hrvatska i političko vodstvo SR Hrvatske odustali od potpore osnutka ogranka pa su mjesni »prolječari«, umjesto ogranka, godinu kasnije, 18. siječnja 1970. osnovali HKUD *Bunjevačko kolo* (današnji HKC).

Slom Hrvatskog proljeća za posljedicu je imao smjene tzv. maticara i hrvatskih nacionalista u javnim ustanovama (sudaca, liječnika, prosvjetnih radnika, novinara, djelatnika Gradske knjižnice, članova pokrajinskog vodstva), ali i zatvorskim kaznama za nekoliko pojedinaca.

KLASJE I KNJIGE

Glavna aktivnost subotičkog ogranka Matice je objavljivanje časopisa za književnost, umjetnost i znanost *Klasje naših ravni*, kao i knjiga. Književni kritičar **Đuro Vidmarović** je u jednom tekstu ocijenio da *Klasje naših ravni* funkcionira kao hrvatski integrativni čimbenik izvan prostora države u kojoj izlazi, jer su stranice časopisa otvorene i temama i autorima iz drugih hrvatskih manjinskih sredina.

Matica hrvatska Subotica povremeno priređuje i kulturne događaje – književne večeri, izložbe, koncerte, posebice u sklopu manifestacije *Dani Matice hrvatske*. Dosad je MHS, samostalno i u sunakladi s drugima nakladnicima (NIU *Hrvatska riječ*, Katoličko društvo *Ivan Antunović*) objavila ukupno 17 knjiga. Upravo ovih dana objavljen je roman *Otići nekamo* subotičkog književnika **Milovana Mikovića**, a uskoro će biti objavljen i novi svezak *Klasja naših ravni*. Od 2007. do 2010. održavao se Festival ogra-

OSUJEĆENI POKUŠAJ

U Subotici se pokušalo organizirati Matičin ogranak još krajem šezdesetih, ali je ondašnja vlast to zaustavila. Utemeljena je tek 1995. godine kao Bunjevačka matica, da bi 1998. godine promijenila ime u Matica hrvatska Subotica.

naka Matice hrvatske u kojem je uz ogranke iz Osijeka, Tuzle i Pečuha sudjelovao i subotički.

SLABIJA POTPORA – MANJE AKTIVNOSTI

Predsjednik Matice hrvatske Subotica **Stipan Stantić** kaže za HR kako djelatnost ogranka ovisi od financijske potpo-

re koju dobivaju od Središnjice Matice hrvatske u Zagrebu, te od natječaja na koji konkuriraju. A, kako dodaje, konkuriraju na sve natječaje koji su dostupni udrugama koje se bave ovakvom djelatnošću – od lokalna, Pokrajine, Republike, preko Hrvatskog nacionalnog vijeća do javnih poziva državnih tijela u Hrvatskoj.

Dio dosad objavljenih svezaka *Klasja*

NAGRADA ZA SUBOTIČKI OGRANAK

Prije nekoliko godina, Matici hrvatskoj Subotica, odnosno Uredništvu časopisa *Klasja naših ravni* dodijeljena je nagrada **Dušan Lopašić. Nagrada im je dodijeljena za najbolji časopis u izdanju ogranka Matice hrvatske za razdoblje 2008.-2009. godine.**

»Potpora iz Središnjice je ranije bila veća, ali kako je došla ekonomska kriza potpora se smanjila. Zato i objavljujemo manje svezaka *Klasja naših ravni* godišnje u odnosu na neko prijašnje razdoblje. Plan nam je ustaliti se na tri do četiri sveska godišnje. Također, i potpora na natjecanjima je manja, što se odražava na smanjeni obujam i nekih naših drugih aktivnosti, poput *Dana Matice hrvatske*«, kaže Stantić.

VIDLJIVI U HRVATSKOJ

Stantić smatra kako je rad subotičkog ogranka, ali i ovdašnjih hrvatskih književnika, prepoznat u zagrebačkoj Središnjici, te drugim ograncima Matice hrvatske.

»Da ne smatraju da radimo dobro vjerojatno nas ne bi podupirali. A i djela hrvatskih autora iz Vojvodine objavljuju se za Maticu hrvatsku u Hrvatskoj, primjerice knjige **Ante Sekulića**, **Tomislava Ketiga** i **Tomislava Žigmanova**. U časopisu *Književna revija*, čiji je nakladnik osječki ogranak Matice hrvatske, objavljen je temat o romanu u književnosti vojvođanskih Hrvata koji je priredio Milovan Miković. U časopisu *Kolo* objavljen je temat o suvremenom pjesništvu vojvođanskih Hrvata što ga je priredio Tomislav Žigmanov. Časopis *Vijenac* prati zbivanja u ograncima, pa tako piše i o nama. Bilo je također i predstavljanja ovdašnjih hrvatskih autora i knjiga u zagrebačkoj Središnjici...«, navodi Stantić.

Matica hrvatska Subotica ima četrdesetak članova, ali nema vlastite prostorije. Obilježavanje 175. obljetnice Matice hrvatske, ogranak u Subotici planira prirediti u listopadu.

Planovi MHS-a su na tragu dosadašnjih aktivnosti i tiču se nakladništva. Inače, aktivnosti ogranka možete pratiti na njihovoj internetskoj stranici – www.mh-subotica-klasje.com.

D. Bašić Palković

CRKVA – NOVO DRUŠTVO USRED STAROGA IMPERIJA, PRVA KNJIGA DOC. DR. IVICE ČATIĆA

Pavlovi spisi kao uzor i poticaj

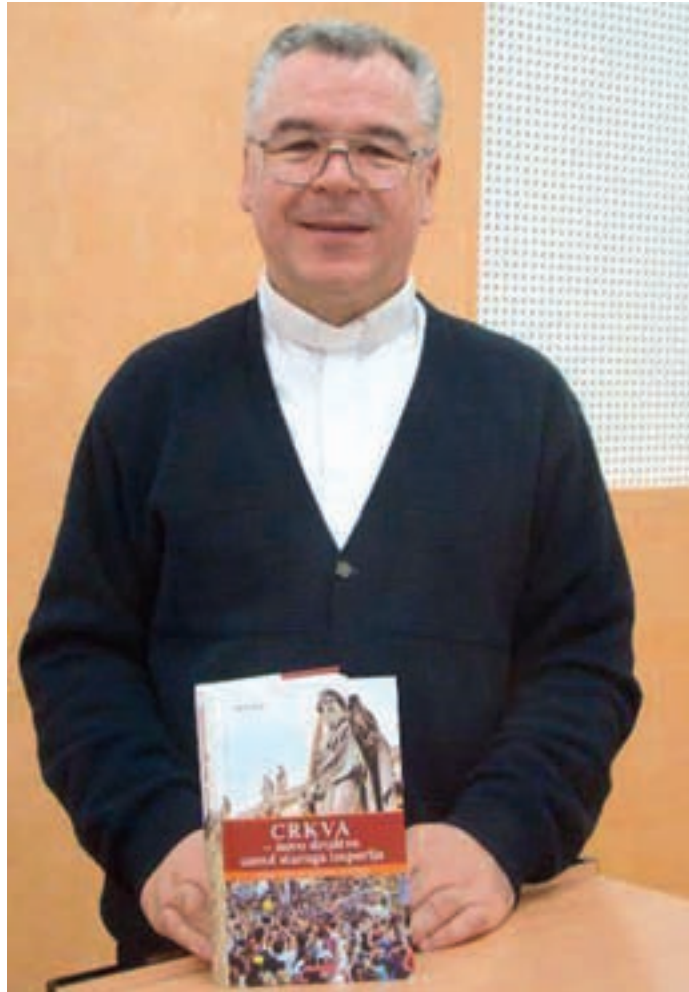
Crkva – novo društvo usred staroga imperija, čiji je autor bibličar s Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Đakovu i župnik u Rumi doc. dr. **Ivica Čatić**, prva je i jedina knjiga na hrvatskom jeziku koja se bavi obrisima Pavlove političke teologije. Objavljena je u rujnu prošle godine u nakladi *Glasa Koncila*.

Vlč. Čatić kaže kako je knjiga prinos biblijskoj teologiji i socijalnoj tematici u Hrvatskoj. Plod je višegodišnjeg istraživačkog rada o političkoj teologiji. Nakana mu je, kako kaže, bila gledati skup paulskih spisa i sagledavati kako on tretira Crkvu. U pitanju je početak novog društva usred tadašnjeg staroga rimskog imperija. To razdoblje je imalo svoju vanjsku politiku i svoj unutarnji ustroj. Osnivajući zajednicu, utemeljujući određenu disciplinu u tim zajednicama, kroz te crkvene zajednice započinje novi oblik društvenog organiziranja, što će kasnije prerasti u oblik nove civilizacije.

NEKAD I DANAS

Knjiga vlč. Čatića nije namijenjena velikom krugu čitatelja, s obzirom na to da je tematika relativno nova i za samo područje znanosti. Ona predstavlja pokušaj dijaloga ili otvaranje dijaloga unutar samih teoloških krugova, prije svega biblijskih, mada nije loše, kako navodi autor, da je ponekad uzme i pročita poneki pastir Crkve i da razmisli – kakvu smo crkvu zapravo imali utemeljenu u prvom stoljeću nakon Krista, a kakva je Crkva danas.

»Knjiga stavlja naglasak na

zajednicu u stvarnom zajedničkom, društvenom i ekonomskom smislu, što mi na primjer u našim zajednicama nemamo. Naše zajednice su danas neka vrsta religioznog servisa. Svatko se može udaljiti iz crkve kad hoće i ponovno se pojaviti kad hoće i mora biti primljen s milosrđem. Mi se svi udaljavamo nakon završene svete mise i manje-više jedni s drugima više nemamo ništa. Mislim da smo mi negdje danas vrlo fluidne zajednice i ta koncentracija života onog iskrenog vjerničkog, ja bih rekao u odnosu na ono što su oni nekada nastoja-

li i što su si ozbiljno davali za cilj, mi to više ne dajemo i imamo jedan drugačiji pristup. Bojim se da ne dajemo više tu razinu, tu koncentraciju onoga što bi se zvalo kršćanski život, onoga što bi se zvalo plodovima svetoga Duha, a što je svetom Pavlu bila jako dobra tema, na kojoj je inzistirao«, kaže Čatić.

ZAČETNIK ALTERNATIVNOG DRUŠTVA

Kako autor ističe, knjiga želi reći da je Pavle s jedne strane iznio kritički stav prema druš-

tvu u kojemu je živio, a s druge strane da je standarde crkvenih zajednica visoko podigao i da nadmašuje standarde visokoga imperija.

»I kao takav, predstavljaju ga začetnikom alternativnoga društva. Interesantno je da danas sociolozi i psiholozi, razmišljajući o ozdravljenju naše civilizacije, tragajući za eventualnim mogućim temeljnim budućim rješenjima, rado posežu upravo u spise svetog Pavla. To je znak da bez obzira bili oni umjetnici ili ne, oni primjećuju da u Pavlovim spisima ima materijala na temelju kojih se može promišljati ili o ozdravljenju ove naše bolesne pomalo zaglibele, ili za utemeljenje nove civilizacije. To je svakako nama vjernicima poticaj da se i mi sami zamislimo, imamo li u našoj baštini uzor. Jasno da imamo i zato sam si dao truda da napišem ovu knjigu«.

Jedno od pitanja koja se nameću a koje je postavio i recenzent dr. **Božidar Mrakovčić** jeste da li je evanđelje u katoličkoj Hrvatskoj izgubilo svoju snagu preobrazbe? Čitanje Biblije prema riječima autora ne smije biti reducirano na osobnu duhovnost nego bi trebalo uroditi preobrazbom društvenog života.

U knjizi na 445 stranica autor tematizira cjeline: *Putovi raskršća u istraživanju Pavlovih poslanica, Prema pojmu biblijske političke teologije, Corpus Paulinum i biblijska politička teologija*, a naposljetku donosi niz od 600-700 bibliografskih jedinica.

S. Darabašić

TRIBINA JEZIK I MANJINE U VOJVODINI DANAS

U okviru tribine *Jezik i manjine u Vojvodini danas*, održanoj 8. veljače u čitaonici novosadske Gradske knjižnice održana su dva predavanja. Prvo, *Jezik kao putovnica: diskursi multikulturalizma među mladima mađarske nacionalnosti u Vojvodini*, održala je **Krisztina Rác** sa Sveučilišta u Ljubljani, a drugo, *Jezična tržišta i društvene hegemonije: održavanje mreža aktivista za hrvatski jezik*, održao je **Andrew Hodges** sa Sveučilišta u Rijeci.

Na ovoj tribini predavači su predstavili svoja suvremena akademska istraživanja o dvije nacionalne manjine u Vojvodini – mađarskoj i hrvatskoj. Njihova istraživanja o položaju nacionalnih manjina, sadržavaju sklop uvida i perspektiva na osnovu više znanosti – etnologije, sociologije i sociolingvistike.

JEZIK KAO PUTOVNICA

»Vjerujem da i u akademskim istraživanjima, kada se nešto istražuje i piše, svatko zapravo priča na neki način svoju priču«, rekla je Krisztina Rác počinjući svoje predavanje koje se tiče međuetničkih odnosa i stavova prema pripadnicima drugih nacionalnosti među mladima srednjoškolskog uzrasta u Malom Idošu.

Njen rad je zasnovan na trideset intervju s mladima između 15 i 18 godina, koje je podvrgla kritičkoj analizi diskursa, kao jedinica koje imaju tematsku koherentnost, a u tim iskazima je identificirala tzv. ideološke jezgre koje upućuju na diskurzivne, konstruktivne strategije vezane za manjinski nacionalni identitet.

Glavno pitanje koje postavlja istraživanje je kako se etnički identitet konstruira u kontekstu jednog vojvođanskog mjesta s relativno homogenim i dominantno mađarskim stanovništvom. U žiži istraživanja je uloga jezika u svakodnevnom životu ispitanika, kako materinskog,

mađarskog, tako i većinskog, srpskog.

Rác kao ideološku jezgru određuje prostor i vrijeme koji se promatraju kroz prizmu etniciteta, zatim jezik, te etnicizirane društvene odnose promatrane kroz prizmu jezika i kao posljednje ideološku jezgru – narativ diskriminacije, tj. etničkih konfliktata.

Kroz analizu primjera uzetih iz zapisa razgovora, glavna tvrdnja ovog predavanja je kako je zapravo jezik zamjena za etničke kategorije, te da institucionalni sustav ne promovira etničko miješanje, hibridne i nestabilne identitete, a ti zatvoreni etnički svjetovi odgovaraju i državnim i manjinskim strukturama moći. Multikulturalizam se u Vojvodini dakle zasniva na etničkoj podjeli, a njen glavni alat je jezik. »Vrlo je teško za mlade Mađare izaći iz tih etničkih svjetova. Pravo na izlaz iz zajednice se mora osvojiti. Ti etnički svjetovi se perpetuiraju, ali ima i vido-va diskursa otpora, prije svega u omladinskim subkulturama«, rekla je Krisztina Rác.

Efekti dominacije i izoliranosti

Predavanje Andrewa Hodgesa

JEZIČNA TRŽIŠTA I DRUŠTVENE HEGEMONIJE

»Sociolingvistički antropolog sam, a to podrazumijeva i istraživanje na terenu.

Kako se ova prezentacija bavi i promicanjem hrvatskog jezika u Srbiji od strane aktivista za hrvatski, što je u ovom kontekstu najviše povezano s promicanjem korištenja hrvatskog standarda, pogotovo u učionici, istraživanje sam proveo u Tavankutu u osnovnoj školi *Matija Gubec*, gdje se odvijala nastava na hrvatskom jeziku. Isto tako, pratio sam različite narative aktivista vezanih za tu nastavu i njihov aktivizam«, rekao je Andrew Hodges, istaknuvši kako je koristeći uvide iz antropologije države i lingvističku antropologiju istraživao efekte državne moći kroz jezik i manjinski aktivizam, imajući u vidu manjinski jezik kao vid suprotstavljanja integriranom jezičnom tržištu u kojem je srpski standard dominantan.

U istraživanju Hodges pod državni efekt prvo svrstava

proizvodnju granica i nadležnosti, nalazeći kako hrvatski manjinski aktivizam pruža određeni vid otpora srpskim državnim efektima. Kao državni efekt navodi i proizvodnju dominantnog, srpskog jezika za vladavinu, dok efekt izoliranosti definira kao proizvodnju rascjepkanih, individualiziranih subjekata, formiranih i oblikovanih kao dio nediferencirane, ali specifične javnosti. Na koncu, Hodges se u istraživanju bavio prestrukturiranjem rascjepkanih subjektivnosti putem kolektivnih crta, unutar kojih pojedinci prepoznaju druge kao iste.

Posebno obraćajući pozornost na stvaranje novih jezičnih registara i jezične ideologije koje su prisutne uz njih Hodges je, govoreći o različitim diskursima o nastavi prisutnim kod aktivista za hrvatski jezik i općenitije u mjestima gdje se ta nastava odvija, ukazao na stvaranje jezičnih tržišta i uspostavljanja jezičnih i društvenih hegemonija u manjinskim kontekstima.

Z. Sarić

RAZGOVOR S ANOM HODAK, UREDNICOM INFORMATIVNO-PASTORALNOG LISTA SRIJEMSKE BISKUPIJE NADA

Pokazatelj žive vjere

*Željeli smo prikazati da je crkva u Srijemu živa, jer do sada nismo imali načina jer nismo imali svoje glasilo *
Financiramo se preko natječaja Ministarstva pravde – Uprava za suradnju s crkvama i vjerskim zajednicama*

Prvi broj informativno-pastoralnog lista Srijemske biskupije *Nada* izišao je u srpnju 2015. godine, a nakon Uskrsa uredništvo najavljuje tiskanje četvrtog broja. *Nada* je prvi i jedini tiskani medij koji piše o događajima unutar Srijemske biskupije, te je zbog toga njegov značaj od izuzetne važnosti za ovu biskupiju, a i šire.

O načinu funkcioniranja i osnovnim karakteristikama lista razgovarali smo s glavnom i odgovornom urednicom, vjeroučiteljicom i doktoranticom Katoličko bogoslovnog fakulteta u Zagrebu **Anom Hodak**.

Što je uredništvo htjelo poručiti imenom *Nada* koje ste dali listu?

Ime *Nada* je znakovito, jer ono predstavlja izraz naše nade. Iako smo biskupija koja djeluje u teškim uvjetima, osobito otkako smo se osamostalili, ipak ne gubimo nadu nikada. U prvom broju uvodne riječi biskup **Đuro Gašparović** je lijepo napisao da je ovaj list pokazatelj naše žive vjere i nade koju mi ovdje u Srijemu živimo.

Kako je koncipiran list? Imate li stalne rubrike ili su one podložne promjenama ovisno o potrebama?

Nemamo striktno određen broj stranica, ali se trudimo da bude što više sadržaja. Imamo neke stalne rubrike koje smo se trudili u ova prva tri broja ispoštovati, a nadamo se da ćemo imati materijala za njih i za sljedeće brojeve. Prvi dio lista je vezan za život Crkve u Srijemu i informativnog je karaktera. Ovdje smo željeli prikazati da je Crkva u Srijemu živa pošto do sada nismo imali načina, jer nismo imali svoje glasilo. Želja

nam je bila da se mi unutar Biskupije više povežemo tako što ćemo čitati jedni o drugima što radimo i što se događa kod nas, te da na taj način dajemo ideje i poticaj jedni drugima. Također, želimo upoznati i druge ljude

karaktera. Ovdje imamo stalne rubrike o Bibliji, o povijesti Srijema i o sakramentima. Preko ovih stranica želimo dati čitateljima mogućnost da prodube svoju vjeru. Također imamo i stranice za djecu. Za sad je ideja takva

Kako se financirate?

Financiramo se preko natječaja Ministarstva pravde – Uprava za suradnju s crkvama i vjerskim zajednicama. Uvjet natječaja je bio da izlazimo dva puta godišnje. Početna ideja je bila da izlazimo svaka tri mjeseca ali zbog velikih obveza naših suradnika ne stizemo uraditi više od dva broja godišnje. Možda se i vratimo na prvobitnu ideju kad kadrovski ojačamo. Za sada imamo malo suradnika i sve se temelji na dobrovoljnom radu. Nemamo redakciju, komuniciramo preko maila, a sredstva koja dobijemo potrošimo na tiskanje. Do sada smo imali dovoljno sredstava da nam list bude cijeli u boji, a posljednji, treći broj ima 71 stranicu.

Kakva je zainteresiranost vjernika Srijemske biskupije za ovaj informativno-pastoralni list? Kolika vam je tiraža?

Zainteresiranost vjernika je dosta velika. Svi su pozitivno primili ovaj list i jako ih raduje što konačno imaju priliku čitati o onom što se događalo kod njih u župi, ali i u drugim župama diljem Srijema. Uvijek s nestrpljenjem iščekuju sljedeći broj. Tiraža nam je oko 2.700 komada po broju.

Na koji način se vjernici još mogu informirati o događanjima u Srijemskoj biskupiji?

Aktivna je internet stranica Srijemske biskupije na kojoj se objavljuju važnija zbivanja za biskupiju, a također i stranica *Sveto pismo* koje uređuje svećenik iz Rume i profesor na Katoličko bogoslovnom fakultetu u Đakovu **Ivica Čatić**. Što se tiče tiskanih medija, *Nada* je jedini list koji piše o događajima u Srijemskoj biskupiji.

J. Dulić Bako

da je crkva u Srijemu živa i da imamo puno događanja. U ovaj informativni dio spada i rubrika koja prati događaje izvan Srijemske biskupije kako bi se naši vjernici mogli upoznati što se događa izvan naših granica. Do sada nismo pisali o događajima izvan Hrvatske. Za razliku od prvog dijela lista koji je informativnog, drugi dio je pastoralnog

da im preko ovih stranica kroz zadatke i križaljke prikazemo živote svetaca Katoličke crkve koji bi im mogli i postati uzor u kršćanskom životu. Imamo i stranice za vjeroučitelje koja je koncipirana u vidu pomoći u nastavi jer je posao vjeroučitelja u našoj biskupiji, a i općenito u Vojvodini, težak zbog slabe dostupnosti literature.

SUSRETI KOD SV. ANTUNA

Korizma

Nakon nekoliko mjeseci pauze, u utorak, 21. veljače, u blagovaonici Franjevačkog samostana u Subotici ponovno je održan susret kod Sv. Antuna. Tema ovoga okupljanja vjernika koji redovito dolaze na mise u Franjevačku crkvu bila je korizma, a nakon uvodnih izlaganja pokretača ovih susreta gvardijana samostana pater **Zdenka Grubera** i novinara *Hrvatske riječi* **Dražena Prčića**, okupljeni vjernici su izložili svoje viđenje nastupajućeg vremena u kojem bi se trebali preispitati i još više približiti Bogu.

Susret je uvećao i zbor Sv. Cecilije koji je pod ravnanjem časne sestre **Mirjam** izveo prigodnu duhovnu pjesmu.

Posljednji pozdrav
voljenom bratu i stricu.

JOSIP POLJAKOVIĆ

1940. – 2017.

brat Marinko s obitelji

RADIO MARIJA

NOVI SAD
SUBOTICA
SOMBOR
VRDNIK
NIŠ
LESKOVAC

90,0 MHz
90,7 MHz
95,7 MHz
98,4 MHz
102,7 MHz
107,4 MHz

Piše: dipl. theol. **Ana Hodak**

Svakodnevica prosječnog čovjeka ispunjena je brigom za preživljavanje, treba zadržati posao ili ga naći kako bi se imalo čime prehraniti obitelj, potrebno je osigurati sredstva za školovanje djece, za ogrjev, za račune, za život. Poneko želi uštedjeti kako bi sebi priuštio neke stvari koje mu nisu nužne, ali mu pružaju zadovoljstvo. Tako čovjeka opterećuju brige svakodnevnog preživljavanja koje su materijalne prirode, a onaj tko se ne brine nego živi od danas do sutra smatra se neodgovornim i neozbiljnim. Zato nas u najmanju ruku začuđuje Isusova poruka osme nedjelje kroz godinu. Naime, on nam poručuje da je takva briga nepotrebna (usp. Mt 6,24-34).

BORBA ZA SAMOSTALNOŠĆU

Isus kaže svojim slušateljima: »Ne budite zabrinuti za život svoj: što ćete jesti, što ćete piti; ni za tijelo svoje: u što ćete se obući. Zar život nije vredniji od jela i tijela od odijela?« (Mt 6,25). Pitamo se kako da ne brinemo za svoj život, što ćemo jesti i piti, te o čemu on to govori, kad kaže da je život vrjedniji od jela, kad nam je jelo potrebno da bismo živjeli. Naravno da svatko mora za sebe i svoju obitelj zaraditi za hranu i odjeću. Isus ni ne kaže da ne treba, niti da drugi trebaju brinuti o nama. Problem nastaje kada čovjek

Povjerenje u Boga

pretjera u svojoj brizi, pa mu najveći cilj u životu postane kako što više zaraditi, imati, kako što bolje i skuplje stvari priuštiti svojoj obitelji. Želi biti neovisan, što više toga sam postići, to ga stimulira, pokreće. Ali onda odjednom želja za samostalnošću i što većim osobnim postignućima postane i želja za neovisnošću od Boga: »Mogu sve, ne treba mi nitko, ni Bog«. Tako čovjek misli da je postigao sve sam, sa svojih deset prstiju, time se hvali, a ustvari sve je izgubio, jer se na Boga nije oslonio. Bog je izvor života, pa zato ako imamo sve, a nemamo Boga, tj. ne želimo se na njega oslanjati i s njim surađivati, gubimo život.

Nije tu riječ o ovozemaljskom životu, njega ćemo zadržati, a ako smo vrijedni i uporni lijepo ćemo ga i proživjeti, ali izgubit ćemo život vječni. Kada smo oslobođeni na Boga, možda ćemo imati komfor i izobilje u ovom životu, možda nećemo, ali ćemo sačuvati život u vječnosti. No, kada na njega nismo oslonjeni i ponašamo se kao da nam on ne treba, isto možemo imati izobilje na ovom svijetu, a ne moramo, ali sigurno gubimo vječnu radost. Zašto onda često živimo kao da bez Boga možemo i ne mislimo na vječnost nego se ograničavamo na ovaj prolazni život? Tek oslonjeni na Boga postajemo potpuno neovisni, jer nas ne zarobljava briga za materijalno. Oslobođeni te brige prestajemo biti tjeskobni i nervozni, prestajemo biti ispunjeni nezadovoljstvom zbog toga što nismo postigli ono što smo zacrtali, ili zavišću jer su drugi uspjeli bolje od nas.

S BOGOM BEZ BRIGA

Pritisnut brigama o stjecanju i čuvanju stečenog, čovjek ponekad želi od te tjeskobe pobjeći. Budući da je ta tjeskoba u njemu, a iz sebe ne može izaći, onda bijeg traži u prolaznim zadovoljstvima, koja mu nude trenutni zaborav, ali ne i slobodu. Tako postaje rob svoje brige za stjecanjem. Zato onaj koji je u svome životu potpuno oslonjen na Božju providnost i brine brigu stjecanja vječnosti oslobođen je od takve vrste tjeskobe. Računanje na Boga čovjeku daje mir i radost, jer zna da ga onaj u kojega se pouzdaje neće iznevjeriti. I kao što kaže Isus, Bog brine i za ljiljane poljske i za ptice nebeske, pa kako bi čovjeka kojeg je stvorio na svoju sliku, za kojega je njegov Sin umro na križu, ostavio bez brige i zaštite.

Teško je kada kriza pokuca na kućna vrata ne brinuti tjeskobno i potpuno se predati Bogu. No, brojna svjedočanstva ljudi samo iz naše okoline mogu nam pomoći da u Božje ruke stavimo neizvjesnost i oskudicu, a brigu usmjerimo na život vječni. Tada više nećemo biti robovi svojih težnji i zabrinutosti, već slobodni u vršenju volje Božje. Oslonjeni na Boga bit ćemo već na zemlji radosni, bez obzira na to jesmo li stekli dovoljno i imamo li sve što poželimo. S potpunim povjerenjem u Božju ljubav sačuvat ćemo život. Zato se kao kršćani ne smijemo ograničavati na život kao življenje na ovom svijetu, već usmjeriti pogled prema vječnosti. Koliko god se trudili, ovdje će nam uvijek nešto faliti i nikada nećemo biti u potpunosti zadovoljni, a ako živimo za vječnost, radost nećemo tražiti u prolaznim sitnicama, nego u Bogu i njegovoj ljubavi.

USKRSNA NAGRADNA IGRA NIU *HRVATSKA RIJEČ*

Dragi naše čitateljice i čitatelji

Od sljedećeg broja *Hrvatske riječi*, odnosno tijekom mjeseca ožujka, organiziramo Nagradnu igru u kojoj pravo sudjelovanja imaju svi.

Kao i uvijek pravila su posve jednostavna.

- Trebate sakupiti četiri nagradna kupona koje ćemo objavljivati u četiri broja *Hrvatske riječi* (3., 10., 17. i 24. ožujka). U petom broju (31. ožujka), objavit ćemo nagradni talon na koji trebate zalijepiti sva četiri kupona (koje trebate izrezati iz navedenih brojeva), te joker kupon koji zamjenjuje jedan od nedostajućih nagradnih kupona.
- Nagradni talon s nagradnim kuponima trebate staviti u kuvertu i poslati na adresu naše redakcije:

***Hrvatska riječ*, Trg Cara Jovana Nenada 15/II
24000 Subotica** ili je donijeti osobno.

Pravo sudjelovanja u nagradnoj igri imaju svi čitatelji *Hrvatske riječi*, izuzev zaposlenika i honorarnih suradnika.

Javno izvlačenje nagrada bit će u vremenu pred Uskrs upriličeno u prostorijama NIU *Hrvatska riječ*, a popis svih dobitnika bit će objavljen u *Hrvatskoj riječi*.

Popis nagrada bit će objavljivan tijekom trajanja nagradne igre iz broja u broj.

Nagrade su osigurane u suradnji s brojnim darodavcima koji svoje sudjelovanje potvrđuju objavom njihovog logoa na stranici Nagradne igre.

Darodavcima nagrada se unaprijed zahvaljujemo, a sretni dobitnici će ih preuzimati (uz potvrdu o dobitku izdanu u redakciji *Hrvatske riječi*) u prostoru darodavaca.

ZAIGRAJTE I VI NAGRADNU IGROU!

IGRA

Bela

Pravila su bele vrlo slična francuskoj kartaškoj igri belote, i židovskoj igri klobjoš (Clobyosh), ali s nekoliko bitnih razlika.

Svaka se partija belota (bez obzira na broj igrača) sastoji od dijeljenja, određivanja aduta, zvanja, igranja i zbrajanja bodova.

Ova se kartaška igra karta sa svežnjem od 32 karte (as, kralj, dama (baba), dečko, X, IX, VIII, VII), i to kartama popularno zvanim mađarice. Djelitelj nakon miješanja nudi svežanj igraču s lijeve strane na presijecanje: igrač može presjeći ili, udarivši rukom po svežnju, dati znak da ne želi sjeći. Karte se dijele u obrnutom smjeru od kazaljke na satu. Karte se smiju podići jedino kad igrač ima pravo zvati. Inače se kažnjava igrom (162 boda).

PRAVILA IGRE:

Igru počinje igrač prvi zdesna do djelatitelja (U nekim krajevima Hrvatske: prvi slijeva, npr. Međimurje). Slijedi ga igrač do njega koji ne samo da mora poštivati boju koja je bačena nego treba baciti i kartu koja je veća od prethodne bačene karte. Na primjer, ako prvi igrač baci pikovu osmicu, a sljedeći igrač u rukama drži pikovu sedmicu i pikovu desetku, on mora na osmicu baciti desetku, a ne sedmicu. To je takozvano pravilo ibera (prema njemačkom über – iznad). Uvijek treba baciti jaču kartu, naravno, ako je igrač ima. Ako igrač nema početnu odigranu boju, onda baca adut. Ako nema ni aduta, tek onda može baciti bilo koju kartu.

Ako je prva karta adut, sljedeći igrač mora baciti jaču kartu u adutu, ako je ima. Ako se prvo odigra boja koja nije adut, a igrač koji je na redu nema karte za poštivanje pa baci adut, igrač nakon njega mora poštivati početnu boju, ali ne mora poštivati »iber«, tj. ne mora baciti jaču kartu od početne, i to upravo zato što je igrač prethodno bacio adut. Na primjer: adut je srce, prvi igrač baci pikovu osmicu, sljedeći igrač nema pik pa presiječe boju adutom i baca bilo koje srce. Sljedeći igrač u rukama drži pikova asa i pikovu sedmicu i slobodno može baciti pikovu sedmicu, jer pravilo jače karte ne vrijedi kada se neka boja presiječe adutom.

Igrač koji je bacio najjaču kartu, kupi štih i igra prvi u sljedećem bacanju.

Ako se bilo koje od navedenih pravila prekrši, protivniku/protivnicima pišu se 162 boda (zbroj vrijednosti svih karata) + sva zvanja koja su bila zvana u tom dijeljenju (bez obzira na to tko je zvao). Tu partija završava i kreće se ispočetka u novo dijeljenje.

TV PREPORUKA

NEDJELJA 26. VELJAČE, HRT1 20:00

*Kradljivac
uspomena,**hrvatski film*

Kradljivac uspomena žanrovski se može označiti kao politički triler s natruhama art-filma, a rađen je prema istomi-
menom romanu hrvatskog diplomata i književnika **Dine**

Milinovića koji je radio u našem veleposlanstvu u Parizu. U Parizu na tajanstven način nestaje istaknuti diplomat i obavještajac Juraj Fran Krsto Križanić (**Sven Medvešek**).

Njegov nestanak, po nalogu obavještajne službe, istražuje Gawain Skok. Gawain je nekadašnji vukovarski branitelj koji je obolio od PTSP-a i ovaj ga slučaj dovodi u niz nepredviđenih situacija i stavlja u nova iskušenja... Uloge: **Nikša Kušelj, Sven Medvešek, Iva Mihalić, Darko Milas, Goran Grgić, Milan Pleština, Nataša Janjić, Ivo Gregurović**

Scenarij: **Dino Milinović i Vicko Ruić**

Režija: **Vicko Ruić**

Godina proizvodnje: 2007.

Snimatelj: **Vjekoslav Vrdoljak**

Skladatelj: **Matija Dedić**

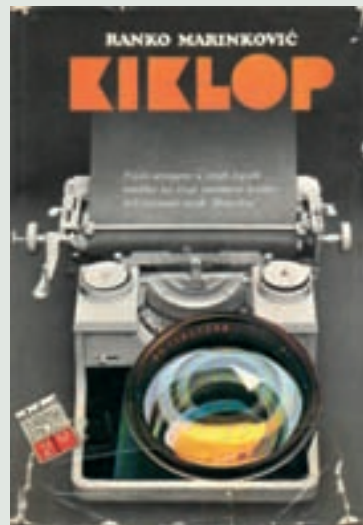
KNJIGA

RANKO MARINKOVIĆ

Kiklop

Kiklop je moderan roman te vrlo kompleksna književna tvorba koja istovremeno ujedinjuje nekoliko formi: roman ideje, svijesti, filozofski roman ali i pomalo trivijalni zbog elemenata karakterističnih za krimić ili ljubić. **Ranko Marinković** služi se, osim linearnim oblikom naracije, i digresivnim oblikom kojim nastoji brojne asocijacije, refleksije i citate smjestiti u pravi kontekst.

Autor je u ovom romanu nastojao aktualizirati ideje jednog vremena te mu dati dijagnozu kroz tri kronološki povezane dramske kompozicije koje se događaju od jeseni 1940. do proljeća 1941. Radnja se događa u predratnom Zagrebu na zagrebačkim ulicama i u kavanama. U zapletu glavni lik, Melkior, odlazi u vojsku odnosno u bolnicu, a u raspletu se vraća u građanski život. Fabula je dvoplanski organizirana te sadrži realistične i mitološko-simboličke elemente. Osnovne asocijacije atmosfere romana su: strah, društveni kaos, ratno stanje, društvena patologija, otuđenje.

PJESMA ZA DUŠU:

Ostala si uvijek ista

Mišo Kovač

Odavno već nisam
mislio o tebi
među nama dani
i godine stoje
nikada te više
pronašao ne bi
da se jučer nismo
vidjeli nas dvoje

Stigao sam kasno
stajao na cesti
i slučajno tebe
ugledao tada
ni slutili nismo
da ćemo se sresti

pod svijetlima ovog
bezimenog grada

Ref.

Pričaš mi o svemu
hodamo polako
odavno se nismo
isplakali tako
ostala si uvijek ista
i ove suze na licu tvom
ostala si uvijek ista
jedina žena na putu mom
ostala si uvijek ista

IDEMO LI VEČERAS U KAZALIŠTE? (48.)

Priprema: Milovan Miković

Različita očekivanja – vlasti i puka

Kuda i kako dalje - pitanje za stvaratelje i publiku

Tijekom prvih pet godina (1945. – 1950.) postojanja Hrvatskog narodnog kazališta u Subotici postavljena je 51 premijera, odigrane su 853 predstave, od toga 611 u Subotici, a 242 na gostovanjima. Ove je predstave pratilo 272.886 gledatelja, ako je suditi prema prodanim ulaznicama. Od toga 197.288 u Subotici, a 75.598 u gostima. Drugim riječima na 853 predstave u prosjeku je bilo 320 gledatelja, ipak posjećenost je u Subotici bila nešto veća – 322 posjetitelja, dok je na gostovanjima bilo 312 gledatelja. Tijekom sezone 1945./46. bilo je 13 premijera. U sezoni 1946./47. urađeno je 11 premijera. U sezoni 1947./48. pak 15! U sezoni 1948./49. bilo je 5 premijera, a u sezoni 1949./50. izvedeno je 7.

U tom su razdoblju predstave režirali **Jelka Asić 1, Bora Hanauska 1, Mirko Huska 3, Miloš Jojkić 1, Emil Karasek 12, Stanko Kolašinac 2, Lajčo Lendvai 7, Ivan Malagurski 1, Dušan Medaković 17, Stevan Nikolajević 3, Branko Špoljar 3**, a pod jednu se predstavu potpisao – Kolektiv. Iz ovoga je pregleda očito – novim su vlastima mahom bila prihvatljiva

redateljska shvaćanja Dušana Medakovića i Emila Karaseka.

TRAŽEĆI NOVE UMJETNIČKE PUTOVE

Raščlambom navedenih (i drugih) indikacija izvanjstila bi se i rasvijetlile stanoviteljstvo uljudbeno-kulturološke, nacionalno-umjetničke, pa i političke značajke subotičkih kazališnih gibanja, koja konzekventno promatrana nužno sežu sve do naših dana. Kakogod se mijenjao sraz aktualnih kulturnih potreba, sa stajališta vlasti, ili očekivanja gledateljstva, na što su utjecali različiti čimbenici. Napose, nisu samo komadi **Matije Poljakovića** privlačili u kazalište (i) one koji nikada prije nisu kročili u hram boginje Talije, već sve više lake i zabavne francuske i talijanske komedije, vesele operete, popularne opere, predstavljale su zanimljiv repertoar [**Ivanka Rackov, Rukovet 1-2/1972.**]

Premda su Subotičani početkom pedesetih godina svesrdno prigrlili Muzičku granu, a iz nje ne zadugo Operu s baletom – u što su se i te kako osvjedočili i vlastodršci – žurno su je, grubo i arogantno, dokinuli, nakon tri

i pol sezone i čak 21 premijere, oglušivši se o izrazito visoku posjećenost opernih i baletnih predstava, a i zavidno visoke ocjene stručne kritike.

U MOĆI POMJERENIH TEŽIŠNIH TOČKI

Očito umjetnički rezultat i stvaralački pomak nisu postali primarni kriteriji kod donošenja odluka što treba opstati na javnoj sceni. Ovo postaje bjelodano nakon što je obznanjeno kako se ubuduće stalni Festival vojvodanskih profesionalnih pozorišta neće održavati u Subotici, odnosno na Paliću, makar samo ovdje postoje tri scene – dvije u gradskoj kazališnoj zgradi i jedna na Ljetnoj pozornici. Nadalje je zatvorena glasovita *Bačka galerija* dr. **Jovana Milekića**, a izložbeni su eksponati preneseni u Novi Sad, i mahom odloženi u mrak depoa, dočim je prva poslijeratna Umjetničku koloniju na Paliću, u kojoj su pedesetih godina gostovali i stvarali **Milana Konjovića, Ivana Tabakovića i Ante Abramovića** prebačena u Sentu.

O ovome povjesničar umjetnosti **Bela Duranci** piše kako je

skoro ostala nezapažena vijest u nedjeljnom izdanju lista *Magyar Szó* (od 27. srpnja 1952., na 5. str.) pod kratkim naslovom. Umjetnička kolonija u Senti iz pera **Józsefa Ácsa**, prema kojoj će Kolonija proraditi ovog ljeta (na inicijativu i potporom partijskog rukovodstva sreza) koja će kroz slikarstvo i grafike ostvariti monografiju Sente. Inače, Kolonija je zamišljena kao trajna aktivnost!

Uz glumce i slikare koji su se na Paliću okupljali i stvarali početkom pedesetih bili su i tada vodeći pisci **Dobrica Ćosić, Oskar Davičo, Antonije Isaković** i drugi, ali su oni usmjereni prema Kanjiži gdje je od 1952. godine formirana Književna kolonija koja do danas djeluje.

STVARALAŠTVO U SJENI VELIKIH RIJEČI

Na kazališna stremljenja, uz i druga umjetnička i stečena stvaralačka iskustva od 1945. do 1950. kada u Subotici djeluju dvije profesionalne teatarske kuće: Hrvatsko narodno kazalište i *Magyar Népszínház*, voljom vlastodržaca očito je stavljena točka, a tiskom su se stale provlačiti krupne riječi, u stilu: »Partija je odlučila – Hrvati i Mađari ovdje više neće živjeti u getou«! O njihovu pravu na očuvanje i razvoj vrijednosti vlastite kulture – ni slova!

U razdoblju koje je uslijedilo od 1951. do 1955. – kada su na sceni subotičkog kazališta upriličene 34 premijere – vodeći su redatelji bili **Lajčo Lendvai** s 14 i **Mirko Huska** s 9 režijskih postavki. Slijede ih **Milan Tutotov** s 4 postavke, te **Vojmil Rabadan** i **Sloboda Sedlar**, s po 2 režije, dočim su samo po jednu režiju imali: **Jelka Asić, Mira Brtko, Dimitrije Đurković, Jovan Gec, Bora Hanauska, Ivan Hetrich, Miloš Jojkić, Emil Karasek, Slavko Midžor, Stevan Nikolajević, Rudolf Opolski, Ilija Petković i Milan Tošić.**

REPUBLIKA HRVATSKA VELEPOSLANSTVO REPUBLIKE HRVATSKE U REPUBLICI SRBIJI

Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Republici Srbiji, sukladno članku 3. Pravilnika o uvjetima i postupku za dodjelu financijske potpore programima i projektima udruga, ustanova i organizacija hrvatske nacionalne manjine (KLASA: 011-02/15-03/01, UBRBOJ: 537-03-02/1-15-01 od 13. ožujka 2015. godine) i Odluci državnog tajnika Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske o raspodjeli financijske potpore namijenjene hrvatskoj nacionalnoj manjini u inozemstvu za 2017. godinu (KLASA: 011-02/17-04/05, URBROJ: 537-03-01/4-17-01 od 14. veljače 2017. godine) raspisuje

JAVNI NATJEČAJ

za prijavu programa i projekata udruga, ustanova i organizacija hrvatske nacionalne manjine u svrhu ostvarenja financijske potpore za 2017. godinu

1. VRSTE FINANCIJSKIH POTPORA

Na natječaj se mogu prijaviti udruge, ustanove i organizacije čija je djelatnost vezana uz ostvarivanje, zadovoljavanje i unapređenje općih i javnih potreba hrvatske manjinske zajednice u inozemstvu kao što su:

- programi i projekti hrvatskih udruga, ustanova i organizacija u ostvarivanju i jačanju manjinskih prava (očuvanje hrvatskoga jezika, identiteta, kulturne baštine, kulture, obrazovanja, znanosti, sporta i sl.)
- programi i projekti hrvatskih udruga, ustanova i organizacija s ciljem razvoja manjinskih medija i djelovanja manjinskih institucija
- ostali programi i projekti koji zadovoljavaju i unapređuju opće javne potrebe hrvatske manjinske zajednice u inozemstvu.

Napomena: Iz ovih sredstava nije predviđeno financiranje programa i projekata prijavljenih od organizacija ovisnih o bilo kojem političkom usmjerenju ili stranci.

2. UVJETI ZA PRIJAVU

Na ovaj natječaj se mogu prijaviti sve udruge, ustanove i organizacije hrvatske nacionalne manjine u inozemstvu koje udovoljavaju sljedećim uvjetima:

- registrirane su i posjeduju važeći statut, poslovnik ili neki drugi odgovarajući dokument iz kojeg je razvidna osnovna djelatnost
- aktivno i kontinuirano djeluju najmanje godinu dana do dana raspisivanja natječaja
- programi i projekti koje provode od posebnog su interesa za opće/javno dobro te usmjereni na stvarne potrebe hrvatske zajednice u inozemstvu
- imaju ljudske i materijalne resurse potrebne za provedbu prijavljenih programa i projekata
- vode transparentno financijsko poslovanje.

3. SADRŽAJ PRIJAVE

Sve zainteresirane, ustanove i organizacije dužne su svoje programe/projekte prijaviti na propisanim obrascima uz detaljan opis programa/projekta koji prijavljuju za dobivanje financijske potpore iz državnog proračuna Republike Hrvatske za 2017. godinu.

Prijava mora sadržavati:

- Obrazac prijave (word format)
- Obrazac proračuna (excel format)
- Obrazac životopisa – Europass (word format) voditelja/ice programa/projekta s datumom i potpisom
- Potvrdu o registraciji udruge, ustanove, organizacije hrvatske nacionalne manjine u inozemstvu
- Presliku poslovnika o radu, statuta ili nekog drugog odgovarajućeg dokumenta iz kojeg je razvidna osnovna djelatnost
- Presliku financijskog izvješća o poslovanju u prethodnoj godini
- Presliku Plana i programa rada za sljedeću godinu

Neobavezna dokumentacija:

- Materijali, publikacije, novinski članci i ostala dokumentacija koja ilustrira rad prijavitelja
- Preporuke (npr. jedinica lokalne uprave i samouprave, tijela državne uprave, institucija u zemlji i inozemstvu, drugih donatora)
Obrazac izjave o partnerstvu (word format) ukoliko se program/projekt provodi u partnerstvu

Napomena: Obrasci za prijavu dostupni su za preuzimanje na mrežnoj stranici nadležnog veleposlanstva Republike Hrvatske u inozemstvu i www.hrvatiizvanrh.hr

4. NAČIN I ROK ZA PODNOŠENJE PRIJAVA

Obvezne obrasce popunjene na hrvatskome jeziku i propisanu dokumentaciju potrebno je poslati isključivo poštom na adresu: **Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Beogradu, Kneza Miloša 62, 11 000 Beograd**, uz napomenu »Prijava na natječaj«.

Rok za prijavu na natječaj je 31. ožujka 2017. godine.

5. PRIJAVE KOJE SE NEĆE RAZMATRATI

dostavljene nakon roka za podnošenje prijava nepotpune ili sadrže odstupanja ili dijelove koji nisu u skladu s natječajem i dokumentacijom za prijavu nisu napisane na propisanom obrascu za natječaj te su podnesene na drugi način, suprotno uvjetima ovog Natječaja obrasci za prijavu nisu čitko i u cijelosti popunjeni, odnosno napisani na računalu.

prijave udruga, ustanova i organizacija kojima su ranije doznačena financijska sredstva putem javnog natječaja/javnog poziva iz članka 3. Pravilnika, a koje nisu dostavljale uredna financijska izvješća.

6. ODABIR I NAČIN PROCJENE PRIJAVA

Veleposlanik temeljem prijedloga Povjerenstva i sukladno raspoloživim sredstvima donijet će Prijedlog odluke o raspodjeli sredstva za prihvaćene programe/projekte.

Izvješće o provedenom natječaju i Prijedlog odluke veleposlanik dostaviti će na suglasnost državnom tajniku Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Nakon dobivene suglasnosti na prijedlog Odluke veleposlanik će donijeti konačnu Odluku o raspodjeli sredstava za prihvaćene programe/projekte.

7. OBAVIJEST O DONESENOJ ODLUCI O DODJELI BESPOVRATNIH SREDSTAVA

Odluka o dodjeli bespovratnih sredstava projektima/programima u sklopu natječaja bit će objavljena na mrežnim stranicama nadležnog Veleposlanstva Republike Hrvatske u inozemstvu.

Haiku

Volite li haiku? Ne pitam vas znate li što je haiku, jer smo o tome već pisali. I ne samo pisali nego i sudjelovali na natječaju. I ne samo sudjelovali nego i osvojili nagrade. Sjećate se, prošle godine su tri učenice OŠ *Matko Vuković* čak i putovale u Rijeku jer su bile nagrađene za svoje haiku pjesme.

Budući da vam se ova kratka forma toliko sviđala objavljujemo gdje se sve ove godine možete prijaviti na natječaj.

Prvi prijedlog

OŠ *Vežica* iz Rijeke je nakon uspješnog prošlogodišnjeg ponovno raspisala sada već 2. međunarodni haiku natječaj za učenike osnov-

nih škola u Hrvatskoj i izvan Hrvatske, učenike hrvatskih dopunskih škola u inozemstvu, te učenike s posebnim obrazovnim potrebama.

Svoje haiku pjesme možete slati u dvije dobne skupine (učenici od 1. do 4. i učenici od 5. do 8. razreda osnovne škole) kao i u dvije kategorije: haiku i ilustrirani haiku.

1. kategorija: haiku

Slobodna tema, dva neobjavljena haikua (5-7-5)

Tema: perunika/iris, dva neobjavljena haikua

(perunika – hrvatski nacionalni cvijet od 2000. na prijedlog HAZU- a) Riječ perunika ne mora biti izričito navedena u haiku pjesmi.

Haiku pjesme mogu biti na hrvatskom standardnom jeziku/narječjima/jezicima nacionalnih manjina uz rječnik. Svaki sudionik u svakoj kategoriji može poslati dva rada.

Haiku pjesme zajedno sa svim podacima (vidi prijavnicu!) slati u zasebnom dokumentu mailom: Subjekt: slobodna tema/perunika, razred, škola, haiku.vezica@gmail.com

2. kategorija: ilustrirani haiku (A 4 format i veće)

Slobodna tema, 2 neobjavljena rada

Perunika/iris, 2 neobjavljena rada

Napomena uz ilustrirani haiku (haiga) – ilustrator rada ne mora biti autor haikua, ali mora biti iz iste dobne skupine. Ilustracija ne mora biti vjeran prikaz haikua, već naprotiv maštovit i kreativan dječji uradak u bilo kojoj likovnoj tehnici na kojem se haiku u pravilu piše rukom.

Ilustrirani haiku šalje se isključivo poštom na adresu škole:

OŠ *Vežica*, Kvaternikova 49, 51000 Rijeka, RH (za haiku natječaj).

Prijavnicu s podacima napisati/zalijepiti na poledini rada.

Rok: do 21. ožujka 2017.

Prijavnica treba sadržati: ime i prezime autora, razred, tema (slobodna/perunika), adresa, naziv škole, kontakt (telefon i mail), te ime i prezime voditelja/voditeljice.

Rezultati će biti objavljeni na web stranici susreta i škole u travnju 2017. kada će biti upriličen Haiku susret najuspješnijih u Japanskom vrtu OŠ *Vežica* u Rijeci, 27. travnja 2017.

Drugi prijedlog

JU *Zeleni prsten* Zagrebačke županije, Samobor i Udruga *Tri rijeke* HPOI, Ivanić-Grad raspisali su natječaj za haiku na temu *bijela roda* na hrvatskom jeziku za učenike osnovnih škola. Svaki učenik može poslati do ukupno 3 neobjavljena haikua i 1 likovni rad s upisanim haikuom: ilustrirani haiku, hajgu ili foto-hajgu.

Rok: do 31. ožujka 2017.

e-mail: dvrozic@gmail.com

subject: Bijela roda

Rezultati će biti objavljeni u svibnju na stranicama JU *Zeleni prsten* Zagrebačke županije, Samobor i udruge *Tri rijeke* Ivanić-Grad. Nagrađeni autori će biti obaviješteni putem elektronske pošte, a radovi će biti otisnuti u dvojezičnom zborniku. Nagrade se sastoje od zbornika i plakete a bit će dodijeljene povodom dana bijele rode u kolovozu 2017., o čemu će natjecatelji biti pravovremeno obaviješteni.

Ako vam se sviđa, okušajte se i vi u pisanju haikua... SRETNNO.

Podsjetnik za zapisivanje haikua:

Haiku je trostih u kojem stihovi imaju redom 5-7-5 slogova, ukupno 17, tj. između 12 i 20 slogova.

Haiku često sadrži riječ koja određuje godišnje doba u kojem je haiku nastao. On je neposredni izraz pjesnikova doživljaja, pri čemu nije sudjelovalo razmišljanje, zaključivanje i slično. Haiku pjesnik uranja u predmet svoje pjesme i ne ističe svoje »ja«.

Tema haiku pjesme je priroda i čovjek u njoj. (ZORNO PROMATRAJ PREDMETE IZ PRIRODE I RAZOTKRIT ĆE TI SE NEVIĐENA ČUDA!) Ljepota haiku poezije je u neposrednosti, istinitosti i životnosti.

Vrijeme u kojem se događa haiku je beziznimno sadašnjost – prezent.

Dan škole *Matko Vuković*

Danas nam je divan dan, divan dan, divan dan...
 Našoj školi poseban dan – dan škole *Matko Vuković*
 u Subotici. Pa tko još ne voli rođendane? Svi smo
 sretni kada nešto slavimo, pa su tako i učenici *Golubove škole*
 posebno bili sretni, veseli i svečano odjeveni 14. veljače kada
 su proslavili Dan škole.

Mjesecima su se pripre-
 mali, vježbali i čekali tren-
 utak kada će pred svojim
 učiteljicama, nastavnicima,
 drugarima, roditeljima i dru-
 gim gostima pokazati što su
 naučili. A bilo je tu svega po
 malo: malo plesa (i moder-
 nog i tradicijskog), malo
 recitiranja, malo pjesme,
 malo glume, malo sviranja...
 Riječju: prava ikebana, samo
 za uživanje. Na različitim
 jezicima, različite dobi, a svi
 složni i ponosni jer su učenici škole

Matko Vuković. Kako im je dobro bilo pogledajte i na fotografijama
 koje smo Vam pripremili. Sigurno ćete nekoga prepoznati!

NOVOGODIŠNJA AKCIJA

-20 **-17**

SUBOTICA 024/ 551 045

**PETAK
24.2.2017.**

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:06 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:06 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:07 Imam problem
09:29 Čarolija, serija (7/32)
10:24 Zemlje - Ljudi - Pustolovine: Meksiko - Snaga sukne: Moćne žene iz Juchitana, dokumentarna serija
11:11 Ekumena: Institucionalna i individualna religioznost?
12:00 Dnevnik 1
12:24 Mjesto koje zovem dom
13:09 Skica za portret (R)
13:25 Prozor u svijet: Cape Town, dokumentarna serija (R)
13:52 Bonton: Pozivanje na spoj
13:57 Kod doktora, talk-show
14:45 Normalan život
15:30 Znanstveni krugovi
15:59 Hanna, slušaj svoje srce
17:00 Vijesti u 17
17:20 Hrvatska uživo
18:06 Bonton: Muke po izlazu iz liftu
18:11 Manjinski mozaik
18:29 Moj HRT
19:00 Dnevnik 2
19:46 Tema dana
20:03 Heroji Vukovara: Grad I - Priljevo, dokumentarna serija
21:00 Hrvatska za 5
21:52 I to je Hrvatska:
22:14 Vijesti iz kulture
22:30 Dnevnik 3
22:50 Eurojackpot
22:59 Fargo, serija
23:52 Rat za krv, australsko-američki film (R)
01:26 Holivudski frizer, američki film (R)
03:12 Čarolija, serija (R)
04:05 Skica za portret (R)
04:17 Imam problem
04:37 Tema dana
04:50 Mjesto koje zovem dom, serija (R)

05:37 Regionalni dnevnik
06:19 Džepni djedica, serija
06:31 Džepni djedica, serija
06:46 Juhuhu
08:15 Vedranovi velikani: Leona Knežević
08:30 Jurica Urica, crtana serija
08:52 Prvi koraci,

dokumentarna serija (R)
08:58 Ubojice između polova, (R)
09:26 Školski sat: Jednake mogućnosti - osobe s posebnim potrebama
09:56 Jezični crtići: Kišobran (R)
09:58 Speleološki putopis (R)
10:27 Sadie J., serija za mlade
11:59 Kućni ljubimci Marca Morronea
12:24 Don Matteo, serija
13:39 Otmica u predgrađu, američki film
15:07 Kako urediti dom za prodaju, dokumentarna serija (R)
16:00 Regionalni dnevnik
16:40 Veličanstvena priroda: Tajna planina - Papua Nova Gvineja, dokumentarna serija
17:32 Dobre namjere, serija
18:14 Sve će biti dobro, serija
19:01 Ljubav u zaleđu, serija
19:45 Glazbeni spotovi
20:00 Umorstva u Midsomeru
21:38 Nemoj nikome reći, serija
22:10 Ubij ih nježno, američki film (R)
23:47 Otmica u predgrađu, američki film

01:10 Noćni glazbeni program
05:45 RTL Danas, (R)
06:35 Sve u šest, magazin (R)
07:10 Lego Nexa Knights, (R)
07:50 Lovci na nekretnine
09:05 Pet na pet - (R)
10:00 TV prodaja
10:15 Šef na tajnom zadatku, reality show
11:10 Lovci na nekretnine
12:05 Kućice iz snova
12:35 Prava žena, serija (R)
13:30 Tri, dva, jedan - kuhaj!
15:00 Gulliverova putovanja, igrani film, fantastični/komedija (R)
16:30 RTL Vijesti
17:00 Najbolji ninja ratnici
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:20 Pet na pet - nove epizode, kviz
20:00 Madagaskar 3: Najtraženiji u Europi, igrani film, animirani
21:50 Ted, igrani film, komedija
23:50 Šteta, igrani film, akcijski
01:50 RTL Danas, (R)
02:40 Kraj programa

**SUBOTA
25.2.2017.**

05:40 TV Kalendar
05:52 Klasika mundi: 11. Zagrebački međunarodni festival komorne glazbe 2016., 1. dio
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:10 Jahali su na zapad, američki film - ciklus klasičnog vesterna
10:30 Uvijek otvoreni, humoristična serija
11:05 Kućni ljubimci
12:00 Dnevnik 1
12:25 Veterani mira
13:15 Duhovni izazovi
13:50 Prizma
14:40 Ratovanje u moderno doba: Zrakoplovi, dokumentarna serija
15:45 Slatka kuharica: Daruvar
16:10 Zdrav život
17:00 Vijesti u 17
17:20 Kulturna baština
17:40 Lijepom našom: Slavonski Brod (2. dio)
19:00 Dnevnik 2
19:45 Tema dana
20:00 LOTO 7/39
20:05 Zavjet ljubavi, američki film
21:50 Vijesti iz kulture
21:58 Dnevnik 3
22:25 Prelomilo se u četrdesetima, američki film
00:40 Jahali su na zapad, američki film - ciklus klasičnog vesterna
02:00 Nijemi svjedok, serija
02:50 Nijemi svjedok, serija
03:40 Skica za portret
03:55 Manjinski mozaik
04:10 Znanstveni krugovi
04:35 Ratovanje u moderno doba: Zrakoplovi, dokumentarna serija
05:35 Veterani mira
06:20 Prizma

05:53 Regionalni dnevnik
06:35 Džepni djedica, serija
06:46 Džepni djedica, serija
07:00 Juhuhu
08:56 Prvi koraci, dokumentarna serija
09:02 Ubojice između polova, dokumentarna serija
09:30 Farscape - Bijeg u svemir, serija
10:30 Pite i pudinzi Paula Hollywooda, dokumentarna serija
11:20 Vrtlara
13:50 Luka i prijatelji
14:20 Umorstva u Midsomeru

16:00 Regionalni dnevnik
16:25 Sjedni, odličan
17:00 Duh u močvari, hrvatski film za djecu
18:35 Poirot, serija
19:25 Magazin rukometne LP
19:55 Rukomet, LP (M): PPD Zagreb - Kristianstad, prijenos
21:50 Carstvo poroka, serija
22:45 Graham Norton i gosti, talk-show
23:30 Dva i pol muškarca, humoristična serija
23:55 Ludnica u Clevelandu, humoristična serija
00:15 Pa to je fantastično, humoristična serija
00:45 Noćni glazbeni program

05:25 RTL Danas, (R)
06:15 Jezikova juha
07:10 Legenda o Tarzanu
07:35 Lego Ninjago
08:40 Naša mala klinika, humoristična serija (R)
09:50 Dynamo: Majstor nemogućega
10:50 Troy, zabavna emisija
12:00 Šef na tajnom zadatku, reality show
13:00 Lovci na nekretnine
13:55 Kućice iz snova
14:20 Transformeri: Tamna strana Mjeseca, igrani film, fantastični/ akcijski (R)
16:30 RTL Vijesti
16:45 Transformeri: Tamna strana Mjeseca, igrani film, fantastični/ akcijski (R)
17:30 Ludi Guinnessovi rekordi, zabavna emisija
18:00 Ludi Guinnessovi rekordi, zabavna emisija
18:30 RTL Danas
19:20 Pet na pet - nove epizode, kviz
20:00 Madagaskar, igrani film, animirani
21:45 Na putu do zvijezda - TV premijera, igrani film, romantična komedija
23:45 Sumrak saga: Praskozorje - 1. dio, igrani film, romantični/ fantazija/ avanturistički (R)
01:45 Astro show, emisija uživo
02:45 RTL Danas, (R)
03:30 Kraj programa

**NEDJELJA
26.2.2017.**

07:09 TV Kalendar
07:25 Gospodar otoka, američki film - Zlatna kinoteka

09:40 Biblija
09:50 Portret Crkve i mjesta
10:00 Zavalje (BiH): Misa, prijenos
11:05 Pozitivno
12:00 Dnevnik 1
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Split: More
14:00 Nedjeljom u dva
15:05 Mir i dobro
15:48 Ovo je opera: Salome - Richard Strauss
17:00 Vijesti u 17
17:15 Halo, halo, gledate Radio Zagreb! - Elvira i Bianca Coronelli o plesovima u Zagrebu u prvoj polovici 20. stoljeća
17:20 Village Folk: Sretni prašćići (R)
17:35 Sve zbog jednog dječaka, humoristična serija
18:00 #volimnedjelju
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 LOTO 6/45
20:10 Kradljivac uspomena, hrvatski film
21:55 Vijesti iz kulture
22:03 Dnevnik 3
22:30 Dokumentarni film
23:10 Ponoć u Parizu, američki film
00:50 89. dodjela Oscara - presjek nominiranih
01:00 89. dodjela Oscara: Red Carpet i dodjela nagrada, prijenos
06:00 Split: More

06:08 Regionalni dnevnik
06:35 Džepni djedica, serija
06:46 Džepni djedica, serija
07:00 Juhuhu
08:30 Morž - kljovaš dvotonaš, dokumentarni film
09:20 Detektiv Murdoch, serija
10:05 Detektiv Murdoch, serija
10:55 Vrtlara
11:25 Magazin Lige prvaka
13:25 Veličanstveni kolači Fione Cairns, dokumentarna serija
14:20 Lidijina kuhinja: Najsladše slastice, dokumentarna serija
14:45 (Re)kreativac
15:20 Don Quijote: Nikad se ne predaj!, njemački film
16:55 Košarka, PH (M), prijenos
18:40 Maher za tehnologiju, dokumentarna serija
19:05 Colonia, snimka koncerta (1. dio)
20:05 Vještice iz Eastwicksa, američki film
22:05 Vikinzi, serija
22:50 Crna Guja, humoristična serija

U tri riječi - **SVJEŽE**, **DOMAĆE**, **ZDRAVO** !

JKP "Суботичке пијасце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Spremni za put...

Najbrže i najjednostavnije
do polise putnog osiguranja

FILIJALA SUBOTICA - Karađorđev put 38, tel. 024 555 867

MILENIJUM®
OSIGURANJE

www.webshop.milenijum-osiguranje.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA
I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATI

23:20 Sinovi anarhije, serija
00:15 Gospodin Sloane, humoristična serija
00:40 Detektiv Murdoch, serija
01:30 Detektiv Murdoch, serija
02:20 Don Quijote: Nikad se ne predaj!, njemački film (R)
03:50 Noćni glazbeni program

05:00 RTL Danas, (R)
05:45 Jezikova juha
06:35 Jezikova juha
07:35 Lego Ninjago
08:40 Naša mala klinika, (R)
09:55 Nikad nije kasno, (R)
11:45 TV prodaja
12:00 Prestiž, igrani film, drama
14:15 Na putu do zvijezda, igrani film, romantična komedija (R)
16:30 RTL Vijesti
16:40 Madagaskar, igrani film, animirani (R)
18:30 RTL Danas
19:15 Pet na pet - kviz
20:00 Nikad nije kasno, show
22:00 Što žene vole, igrani film
00:30 Nove plavuše s Harvarda, film, obiteljska komedija
02:00 Astro show, emisija uživo
03:00 RTL Danas, (R)
03:45 Kraj programa

PONEDJELJAK 27.2.2017.

06:40 TV Kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:05 Imam problem
09:32 Čarolija, serija
10:17 Plodovi zemlje
11:12 Treća dob
12:00 Dnevnik 1
12:20 Mjesto koje zovem dom, serija
13:12 Informativka
13:21 Prozor u svijet: Tallinn, dokumentarna serija
13:53 Bonton: Muke po izlazu iz lifta
14:00 Kod doktora, talk-show
14:45 Društvena mreža - medicina
16:00 Hanna, slušaj svoje srce
17:00 Vijesti u 17
17:20 Hrvatska uživo
18:05 Bonton
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana

20:00 Labirint
20:40 Dječja intenzivna, dokumentarni film
22:00 Otvoreno
23:00 Dnevnik 3
23:25 Mali noćni razgovori
00:10 Berlinska saga, serija
01:00 Crna lista, serija
01:40 Crna lista, serija
02:25 Boja strasti, telenovela
03:10 Boja strasti, telenovela
03:55 Čarolija, serija
04:50 Skica za portret
05:05 Otvoreno
05:50 Mjesto koje zovem dom, serija (R)

06:03 Riječ i život
06:35 Dvorac igračaka, serija
07:00 Juhuhu
08:30 Jurica Urica, crtana serija
08:56 Prvi koraci, dokumentarna serija
09:02 Ubojice između polova, dokumentarna serija
09:30 Školski sat: Tvari, smjese i spojevi
10:00 Sedam vrhova: Tibet, domovina visova
10:30 Sadie J., serija za mlade
11:05 Sjedni, odličan
11:35 Don Matteo, serija
12:30 Zavolite svoj vrt uz Alana Titchmarsh, dokumentarna serija
13:20 Na poslijetku nada, njemački film
15:05 Kako urediti dom za prodaju
16:00 Regionalni dnevnik
16:40 Edvardijanska farma, dokumentarna serija
17:45 Dobre namjere, serija
18:25 Sve će biti dobro, serija
19:10 Ljubav u zaleđu, serija
20:00 Stadion
21:00 TV Bingo
21:45 89. dodjela Oscara, snimka
23:20 Nijanse plave, serija
00:05 Završni udarac, serija
00:50 Na poslijetku nada, njemački film
02:30 Noćni glazbeni program

06:30 RTL Danas, (R)
07:10 Sve u šest, magazin (R)
07:45 Legenda o Tarzanu
08:25 Lovci na nekretnine, lifestyle emisija
09:40 Pet na pet - nove epizode, kviz (R)
10:50 Wipeout, game show
11:45 Šef na tajnom zadatku, reality show
12:40 Lovci na nekretnine, lifestyle emisija

14:35 Kućice iz snova, lifestyle emisija
14:40 Što žene vole, igrani film, komedija (R)
16:30 RTL Vijesti
17:00 Najbolji ninja ratnici
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:20 Pet na pet - kviz
20:10 Da pukneš
21:10 Tri, dva, jedan - kuhaj!
22:15 RTL Direkt
22:50 Tri, dva, jedan - kuhaj!
23:25 Prava žena, serija
00:15 Kronike zločina, serija
00:45 Kronike zločina, serija
01:10 Tri, dva, jedan - kuhaj!
02:35 Astro show, emisija uživo
03:35 RTL Danas, (R)
04:25 Kraj programa

UTORAK 28.2.2017.

06:40 TV Kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:05 Imam problem
09:27 Čarolija, serija
10:17 Neobični vlakovi: Vijetnam, dok. serija
11:17 Glas domovine
12:00 Dnevnik 1
12:20 Mjesto koje zovem dom
13:12 Informativka: Arheološka kulturna baština
13:21 Prozor u svijet: Los Angeles, dok. serija
13:53 Bonton
14:00 Kod doktora, talk-show
14:45 Društvena mreža
16:00 Hanna, slušaj svoje srce
17:00 Vijesti u 17
17:20 Hrvatska uživo
18:05 Bonton
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 Hrvatski velikani: Ivan pl. Zajc i Vatroslav Lisinski, dokumentarna serija
21:00 Global
22:00 Otvoreno
23:00 Dnevnik 3
23:25 Neobični vlakovi: Vijetnam, dok. serija
00:20 Berlinska saga, serija
01:20 Domovina, serija
02:15 Boja strasti, telenovela
03:00 Boja strasti, telenovela
03:45 Čarolija, serija
04:40 Imam problem
05:05 Otvoreno
05:50 Mjesto koje zovem dom, serija (R)

05:53 Regionalni dnevnik
06:35 Dvorac igračaka, serija
07:00 Juhuhu
08:30 Jurica Urica, crtana serija
08:56 Prvi koraci, dokumentarna serija
09:02 Ubojice između polova, dokumentarna serija
09:30 Školski sat: Helenizam
10:00 Ciak junior: majčino srce
10:15 Notica: Viola
10:30 Sadie J., serija za mlade
11:05 (Re)kreativac
11:30 Don Matteo, serija
12:25 Zavolite svoj vrt uz Alana Titchmarsh, dokumentarna serija
13:35 Čarobni trenutak, američki film
15:05 Kako urediti dom za prodaju, dokumentarna serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:40 Stadion
17:40 Dobre namjere, serija
18:25 Sve će biti dobro, serija
19:10 Ljubav u zaleđu, serija
20:00 Supruge astronauta, serija
20:45 Karaula, hrvatski film
22:25 Preljub, serija
23:25 Mučke, humoristična serija
00:45 Završni udarac, serija
01:30 Čarobni trenutak, američki film (R)
02:55 Noćni glazbeni program

06:15 RTL Danas, (R)
07:05 Sve u šest, magazin (R)
07:35 Lego Nexa Knights, (R)
08:05 TV prodaja
08:20 Lovci na nekretnine, (R)
09:15 TV prodaja
09:30 Pet na pet - (R)
10:25 TV prodaja
10:40 Šef na tajnom zadatku
11:35 Lovci na nekretnine
12:35 Kućice iz snova, lifestyle emisija
13:00 Prava žena, serija (R)
14:00 Da pukneš, zabavna emisija (R)
15:00 Tri, dva, jedan - kuhaj! - nova sezona, kulinarski show (R)
16:30 RTL Vijesti
17:00 Najbolji ninja ratnici
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:20 Pet na pet - nove epizode, kviz
20:10 Da pukneš, zabavna emisija
21:10 Tri, dva, jedan - kuhaj!
22:15 RTL Direkt

22:50 Tri, dva, jedan - kuhaj!
23:25 Prava žena, serija
00:15 Kronike zločina, serija
00:45 Kronike zločina, serija
01:10 Tri, dva, jedan - kuhaj!
02:35 Astro show, emisija uživo
03:35 RTL Danas, (R)
04:25 Kraj programa

SRIJEDA 1.3.2017.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:05 Imam problem
09:27 Čarolija, serija
10:17 Neobični vlakovi: Kuba, dokumentarna serija
11:17 Eko zona
12:00 Dnevnik 1
12:20 Mjesto koje zovem dom
13:12 Informativka
13:21 Prozor u svijet: Stockholm, dok. serija
13:53 Bonton
14:00 Kod doktora, talk-show
14:45 Društvena mreža
16:00 Hanna, slušaj svoje srce
17:00 Vijesti u 17
17:20 Hrvatska uživo
18:05 Bonton
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:05 LOTO 7/39
20:05 Potrošački kod
20:40 Pola ure kulture
21:15 Iza zavjese, politički talk show
22:00 Otvoreno
23:00 Dnevnik 3
23:25 Neobični vlakovi: Kuba, dokumentarna serija
00:20 Berlinska saga, serija
01:20 Domovina, serija (R)
02:15 Boja strasti, telenovela
03:45 Boja strasti, telenovela
04:40 Imam problem
05:05 Otvoreno
05:50 Mjesto koje zovem dom, serija (R)

05:53 Regionalni dnevnik
06:35 Dvorac igračaka, serija
07:00 Juhuhu
08:56 Prvi koraci, dok.serija
09:02 Ubojice između polova, dokumentarna serija
09:30 Školski sat: Graditelji i kopači
10:00 Ton i ton: Zagorje u bluesu i životinje u

skulpturi
10:15 Priče iz maksimirske šume: Bioraznolikost parka maksimir
10:20 Navrh jezika: Brza hrana
10:30 Sadie J., serija za mlade
11:05 Luka i prijatelji
11:35 Don Matteo, serija
12:30 Zavolite svoj vrt uz Alana Titchmarsha, dokumentarna serija
13:30 Hrana koja ne hrani, američki film
15:05 Kako urediti dom za prodaju
16:00 Regionalni dnevnik
16:40 Hrvatski nogometni kup, polufinale: Dinamo - Split, prijenos
18:40 Sve će biti dobro, serija
19:21 Ljubav u zaleđu, serija
20:05 Apokalipsa: Prvi svjetski rat - Strah, dokumentarna serija
21:00 Smrtonosni hitac, američki film
22:40 Pripravnik, dokumentarna serija
23:40 Mučke, serija
00:30 Završni udarac, serija
01:15 Hrana koja ne hrani, američki film
02:45 Noćni glazbeni program

06:15 RTL Danas, (R)
07:05 Sve u šest, magazin (R)
07:35 Lego Nexa Knights, (R)
08:20 Lovci na nekretnine, (R)
09:30 Pet na pet - (R)
10:40 Šef na tajnom zadatku, R
11:35 Lovci na nekretnine

12:35 Kućice iz snova
13:00 Prava žena, serija (R)
14:00 Da pukneš, (R)
15:00 Tri, dva, jedan - kuhaj!
16:30 RTL Vijesti
17:00 Najbolji ninja ratnici
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:20 Pet na pet - kviz
20:10 Da pukneš
21:10 Tri, dva, jedan - kuhaj!
22:15 RTL Direkt
22:50 Tri, dva, jedan - kuhaj!
23:25 Prava žena, serija
00:15 Kronike zločina, serija
00:45 Kronike zločina, serija
01:10 Tri, dva, jedan - kuhaj!
02:35 Astro show, emisija uživo
03:35 RTL Danas, (R)
04:20 Kraj programa

ČETVRTAK 2.3.2017.

06:40 TV Kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:05 Imam problem
09:27 Čarolija, serija
10:12 Neobični vlakovi: Južna Indija, dokumentarna serija
11:12 Emisija pučke i predajne kulture
12:00 Dnevnik 1
12:20 Mjesto koje zovem dom, serija

13:15 Prozor u svijet: Vancouver, dokumentarna serija
13:51 Kod doktora, talk-show
14:35 Jezik za svakoga
14:45 Društvena mreža
15:35 Prometej
16:00 Hanna, slušaj svoje srce - serija
17:00 Vijesti u 17
17:20 Hrvatska uživo
18:05 Bonton
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 Šifra, kviz
20:55 Alfe - ratni put, dokumentarni film
21:40 Kratki dokumentarni film
22:00 Otvoreno
23:00 Dnevnik 3
23:25 Romano Bolković - 1 na 1, talk show
00:10 Pod svaku cijenu, serija
01:05 Domovina, serija (R)
02:00 Boja strasti, telenovela
02:45 Boja strasti, telenovela
03:30 Čarolija, serija
04:25 Skica za portret
04:28 Imam problem
04:53 Otvoreno
05:38 Tema dana
05:50 Mjesto koje zovem dom, serija (R)

05:53 Regionalni dnevnik
06:35 Dvorac igračaka, serija za djecu
07:00 Juhuhu
08:56 Prvi koraci,

dokumentarna serija za djecu
09:02 Ubijce između polova, dokumentarna serija za djecu
09:30 Školski sat: Knjiga u stara vremena
10:00 Čarobna ploča - Sedam kontinenata: Južna Amerika
10:15 EBU dokumentarni film: Kao riba u vodi, hrvatski film
10:30 Sadie J., serija za mlade
11:05 Pozitivno
11:35 Don Matteo, serija
12:35 Zavolite svoj vrt uz Alana Titchmarsha, dokumentarna serija
13:30 Waffle Street, američki film
15:05 Kako urediti dom za prodaju, dokumentarna serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:40 Veličanstvena priroda: Vatreno srce Rusije - poluotok Kamčatka, dokumentarna serija
17:35 Dobre namjere, serija
18:15 Sve će biti dobro, serija
19:00 Ljubav u zaleđu, serija
20:03 Skrivena carstva: Pod otvorenim nebom, dokumentarna serija
21:00 Cabaret, američki film - Ciklus Oscarovci
23:05 Mučke, humoristična serija
23:55 Završni udarac, serija
00:40 Waffle Street, američki film
02:10 Noćni glazbeni program

06:25 RTL Danas, (R)
07:05 Lego Nexa Knights, (R)
07:10 Sve u šest, magazin (R)
07:45 Lovci na nekretnine, (R)
08:45 TV prodaja
09:00 Pet na pet - (R)
09:55 TV prodaja
10:10 Šef na tajnom zadatku, reality show
11:05 Lovci na nekretnine, lifestyle emisija
12:00 Kućice iz snova
12:30 Prava žena, serija (R)
14:00 Da pukneš, zabavna emisija (R)
15:00 Tri, dva, jedan - kuhaj! - nova sezona, kulinarski show (R)
16:30 RTL Vijesti
17:00 Najbolji ninja ratnici
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:20 Pet na pet - nove epizode, kviz
20:00 Bambi, igrani film, animirani
21:30 Tri, dva, jedan - kuhaj!
22:15 RTL Direkt
22:50 Tri, dva, jedan - kuhaj! - nova sezona, kulinarski show
23:40 Prava žena, serija
00:40 Kronike zločina, serija
01:05 Kronike zločina, serija
01:30 Tri, dva, jedan - kuhaj! - nova sezona, kulinarski show (R)
02:50 Astro show, emisija uživo
03:50 RTL Danas, (R)
04:40 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svjetonik* nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatne emisije emitiraju se utorkom i subotom u terminu od 14.15 sati na Trećem programu Radija Novi Sad.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD Vladimir Nazor iz Stanišića emitira se na valovima Radio Fortuna subotom od 16 do 17 sati na frekvenciji 106,6 Mhz.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom od 18 do 20 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

HRVATSKE EMISIJE NA TELEVIZIJI YU ECO

Program obuhvaća informativnu petominutnu emisiju *Cro-info vijesti*, koja se prikazuje radnim danima nakon Info bloka ove televizije u premijemom i tri reprizna termina (15.30, 19.15, 22.15, 00.15 sati). Polusatna društveno-politička emisija *Motrišta* emitira se četvrtkom od 20.30 sati, a reprizira ponedjeljkom od 9 sati. *Zlatna škatulja* emisija posvećena tradicijskoj kulturi bačkih Hrvata, emitira se nedjeljom u 10, a reprizira se utorkom u 9.30 sati.

Televizijska emisija *Glas domovine* ima stalnu rubriku o Hrvatima u Srbiji, a emitira se na HRT1 utorkom od 11.17 sati. Radijski program *Glasa Hrvatske* emitira se 24 sata dnevno i preko interneta se može pratiti u cijelome svijetu. Konkretno informacije o Hrvatima iz Srbije, koje nema nijedan drugi medij u Hrvatskoj, mogu se slušati i u radijskoj emisiji *Na valovima staroga kraja* ponedjeljkom u 10.05 u trajanju od 45 minuta, te u velikoj trosatnoj emisiji pod naslovom *Hrvatima izvan domovine*, četvrtkom u 20.15, koju prenosi i Prvi program Hrvatskoga radija.

Pomoću nove multimedijске usluge HRTi u stvarnome se vremenu u cijelome svijetu može

gledati i cjelokupni Četvrti program HTV-a. Taj se televizijski program sve više profilira kao program namijenjen međunarodnoj javnosti i Hrvatima izvan Hrvatske.

U NEKO LIKO SLIKA

Kutije užitak kriju

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Bola

Piše: Branko Ivković

Faljnīs, čeljadi moja. Eto ja sam vam sav niki iskrivljen. Ne mislim da sam očo nuz kraj s divanom, fala bogu još me jezik jedino i služi kako-tako, već vako, zdravstveno. Niki dan me nano andrak da se latim cipat drva, ova zimetina odmakla pa se već i šupa polagano prazni, a ja našo niki stari panjova i šuljova i ko velim sam sebi idem ja to iscipat pa će dotrvat do prolića. Latijo se borme i iznojijo, pa kad me onda ošini- lo u krste čeljadi moja... Oma mi ispala sikira, zaglavak me ošinio po palcu pa me još sad i boli, a hrknjača da vam ni ne divanim. Iskrivio sam se kugod trinajsti paragraf, on je kažu uvijek kriv i niki antiprotivan, kugod ovi naši kandidati, te bi jedan, te bi drugi. Šta radim? Ta šta možem radit vaki kljakav? Ležim lipo u kujni na rekamenu, ne znam kako se iskrivit pa gledim malo u televiziju, malo kako Moja Jela žaga i raspaljiva vatru i pomolo je svitujem. Dotle sam je svitovo dok mi nije kazla da sam zdravo rondzav i da će me izvuć napolje prid ambetuš pa nek tamo rondzam. Ko da je meni lako po cio dan ležat a ne radit ništa, čeljadi moja. Ta ja i da padnem u bunar da sam zdrav našo bi štogod radit. Bože dragi, ni u crkvu nisam uspio otić. Ne možem se sagnit ni uć u limuzinu, a kamoli sist na biciglu a baš mi nije daleko, tute na početku Ivković šora. Veslam po ovim kanalima na televiziji, a borme nema baš ništa... Žali bože i ti stopedest dinara što nam skidaju sa struje. Na jednim programu dvi nike kuvaju, cere se božem prosti kugod da nisu treću noć dočuvane jel i snaš Kuda zavraćala ne bi vam kazo. Na našoj Vojvođanskoj televiziji nediljom daju cio dan nike emisije kugod da Vojvodina nije poljoprivredna regija pa nema nikake nauke što se o paoršagu mož svitovat neg nike troftraljoške divojke se isto tako smiju. Pedig, na drugim kanalu divane nike učene glave kako ima iz tog i tog sela dva-tri doktorata, pa onda naučenjaka pa indžilira od ovog pa onog a kukaju kako se selo razišlo i nema mladi... Moro sam se nasmijat. Ta, eto vam, mislim u sebi, vi take učene glave pa se niste paštrili da sačuvate svoj svit. Da ste se paštrili, štogod bi i bilo. Al niko to danas ne gleda, ovi naši sad kugod tići: pobignu iz gnjizda čim nauče letit. Av, al ću izružit ove moje sad kad sam vaki vezan za stoc i postelju. Ni jedan ne svrati na divan, svi se našli u nikom poslu, doduše već sam vidio i ja da se uveliko baca mitrađ na njive. Samo, to mogu ovi koji imaju one velike traktore i mašinerije i dosta mitrađa, a mi s ovi naši ferčikama možmo samo zapast na njivi. A borme nije da će još tit i upalit. Baš mi drago što smo se vako ispriporivali i što sam se imo kome požalit. Ajd, ozdraviću ja do prolića pa ćemo se onda vidit i čut ako Bog da. Ajd, zbogom i pazite na krste, jel ako kugod ja nemate ni cocijalno ne daj bože past u ruke doktora. Za faljnīs oma pedest eura.

BAĆ IVIN ŠTODIR

Jal smo naši, jal njevi, jal ničiji

Vi dana udarile magle, pa bać Iva ni za ništa, nit za šetnju, nit za biciglanje. I to malo živadi što mora namirit i otit do drnjaka nadonašat ogriva, vazdan ga tira na niki kašalj. Dosadijo već sam sebe, samo se pošmeljiva po kujne. Dosadijo mu i radijon i on sto divanit jedno tejedno. Ne išče mu srce ni otvorit novine, ne znu više pisat o ničega lipoga, neg samo o ni gologuzanki i lopurdi, a najviše o brundatoga i njegovi. I što dalje, sve više o bolesne dice i o toga kako i koliko bi tribalo skupit novaca, pa ji odnet koidi po svitu aperisat, jal ličit. Brundati se samo fali koliko i kaki viškova imade država, a vamo nema jedino zotu dicu. Komu sve daju na angro, baš bi jim to priteglo. I onda svit šta će, kuće, dade ko koliko može, pa se za koikoga o nji i prikupi koliko triba. Već o rane zore i danas se spuščala magluština. Fruštukovo, popijo bukaricu čaja o koprive, kažu da taj pročiščava krv. Naranijo, napojijo, dono ogriva, pa veli malo će zapalit sokoćalo, možda imade štogoda pametnoga. Bolje da i ni. Prvo mu prid oči iskoćilo ništa o Bunjevaca. U velike varoši bila nikaka koferencija, pa se ope razglabalo ko su šta su i čiji su, al bome, vaj put se spominju i njegovi Šokci. Latijo se ozbiljnoga čitanja. Pročitano mu se ni malo ni dopalo. Ope glavati stali tolmačit nako kako va država volji. Ispalo da Bunjevci, al vaj put spominju i Šokce, nisu došli ni iz matrne, ni iz druge matrne, jedino ne znu rastolmačit otkud se stvorili tude di su. Bać Iva se jako zaštodiro. U životu čito puno toga o prošlosti, voljijo znat di mu sežu žile, a di grane, al vidi da nikada ne mož baš sve pročitati i nikada ne mož znat jal pročitano kako triba. Koliko samo put naišo na knjigu što piše vako, a čita se nako, pa ispada da najviše piše tamo di ni nema slova. E, šta bi do da vo može vidit pokojni dada, on bi cigurno sve do sitnica zno rastolmačit kako triba. Eto, na priliku, oma bi on tu koferenciju povezo sa izbiranjem prvoga što već obnarodovano. Zavrniyo bi nosim i reko da država ne volji što njevi ostalo još toliko, kako sapu priviše. E, pa sad, da ne bi ništa radili silom, smislili kako vima što ostali, nji baram frtalj, napunit glave i obrlatit da su njevi, samo pokrstiti. Kako i sapili, svudam ima ni što se znadu dobro prodat, pa tako i međ bać Ivinima. A novaca nisu žalili. I tako rastavili brata o brata, komšiju o komšije, a bome i dite odoca. Vi priko noći postali njevi, al pasošo o matrne nisu vratili. I na kraj niko o nji ni ne zna jal su naši, jal njevi, jal ničiji. Samo ka su namiriti.

Piše: Ivan Andrašić

MISLI POZNATIH

- **Goldsworthy:** Ako ne misliš o budućnosti, ne možeš je niti imati.
- **Ovidije:** Zemlja ne može stvoriti ništa gore od nezahvalnog čovjeka.
- **Disney:** Što možeš sanjati, možeš i učiniti.

KVIZ

Miroslav Škoro

Koje godine i gdje se rodio poznati hrvatski pjevač Miroslav Škoro?
Što je po struci i temeljitoj naobrazbi?
S kojom pjesmom se proslavio i započeo bogatu glazbenu karijeru?
Kako se zove tamburaški sastav s kojim nastupa od 1985. godine?
Koliko godina je obnašao dužnost generalnog konzula u Pečuhu?
Kada je postao predsjednik uprave *Croatia Recordsa*?
Kojim državnim odlikovanjima je nagrađen za svoj rad?

Redom Danice hrvatske s likom Marka Marulića, redom hrvatskog trolista.
2001. godine.
Od 1995. - 1997. godine.
Slavonski bečari.
Ne dirajte mi ravnicu.
Diplomirani ekonomist, polaznik diplomatske akademije MVP.
Rodio se 29. srpnja 1962. godine u Osijeku.

FOTO KUTAK

Skupljaju se tute u Plavni

VICEVI

Umro stari tvrdica. Odvjetnik otvara oporuku.
- Što nam je stari ostavio? - upitaju djeca.
- Račune – odgovori odvjetnik.

Kaže učiteljica:

- Bila sam lijepa je prošlost. A lijepa sam je... Što je to Perice?

Odgovori Perica:

- Vic učiteljice.

MALI OGLASI

Izdajem apartmane u Novom Vinodolskom. www.apartmani-karasic.com
Prodaje se trosoban stan od 73 m ² , dvije terase, renoviran, prijeko od Hrvatskog konzulata u naselju Tokio. Ima kablovsku, CG,... Cijena 46.000 eura. Tel.: 069 2052608.
Prodaje se apartman od 36 m ² u Jadranovu, 5 km od Crikvenice. Tel.: 024-4527-499, 064-18-39-591.
Prodaje se muška kožna jakna vel: 56 braon boje, nova. Tel.: 064 4618006.
Prodajem perjani jastuk 80x120 s odgovarajućom novom ručno šivanom salvetkom krevetnom (dvije navlake za jastuk i dvije navlake za jorgan). Cijena po dogovoru. Tel.: 060 5402733.
Prodajem trodijelni orman – mahagonij, regal iz četiri dijela, dva garderobna i dvije vitrine, kauč, fotelju i dva taburea. Tel.: 024 4561752, 064 3051513.
Prodajem stroj šivanje marke Bagat s ormančićem, visoki sjaj, orahovina. Tel.: 069 2887213.
Prodajem ručno štrikači stroj Empisal skoro nov – stolni. Katarina Turkal. 025 5742 136.
Prodajem poslovni prostor u centru grada cca, 350 m ² na tri nivoa. Inf. 069 2887213.
Izdajem garsonjeru u Zemunu. Povoljno za dva đaka ili studenta. Lokacija Zemun Tel.: 011 3077036.
Prodaje se drvena vaga s tegovima, ojačana željezom. Mjeri do 500 kg. U Subotici. Tel.: 064 3910112.
Tročlana obitelj prima na dvorbu stare osobe za mirovinu ili nekretninu. Tel.: 062 1941729.
Prodajem dvije zimske kožne muške jakne broj 56 crne i braon boje. Muški bicikl plave boje, (kao nov). Tel.: 063 551871.

U Somboru prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.
Starija kuća (4 sobe, ručao, 2 kupao, kuhinja, ostava) + sporedna zgrada (ljetna kuhinja, soba, kupao) se prodaje ili mijenja za Zagreb (stan ili kuća) – centar. Tel.: 024 754760 ili 064 2394757.
Izdajem stan na Srednjacima, Zagreb, 25m ² , topla voda, centralno grijanje, interfon. Tel.: 063 596840 i 024 547204.
Uzimam zemlju u zakup, Klisa, Stari i Novi Žednik, Mala Bosna, Subotica. Plaćam 12 metar po jutru. Tel.: 064 305 14 88
Povoljno prodajem protočni bojler sa 4 grejača od 24 kilovata i limene radijatore s 200 rebara različitih dimenzija. Tel.: 062 8687964.
Prodaje se veći i manji (skoro nekorišten) trajno žareći štednjak. Tel.: 024 528682.
Prodajem lijepu komfornu kuću s etažnim grijanjem na čvrsto gorivo na placu od 2 motike i 5 motika bagremove šume u produžetku placa. Treba pogledati. Može i zamjena za dvosoban stan uz dogovor. Tel.: 064 1759512.
Hitno trebam majstore za regips kod renoviranja moje dvije kuće na Jadranskom moru u Hrvatskoj – Zadar, s hrvatskom ili mađarskom putovnicom. Tel.: 063 7668808 Nikola – nikola.vujic933@yahoo.com
Žena sa iskustvom prima čišćenje kuća-stanova može i kuhanje i čuvanje starih osoba. Tel.: 062 1941729.
Na Radanovcu prodajem peterosobnu kuću na placu od 2 motike, etažno grijanje, gradski vodovod, telefon, autobusno stajalište udaljeno 500 m. Plus 5 motika bagremove šume. Može zamjena za poljoprivredno zemljište u Hrvatskoj ili okolici Subotice. Tel.: 064 1759512.

Izdajem apartman Silver u Zadru za 2 (+1) osobe s opremljenom kuhinjom i kupao, klimatiziran, TV, Wi-fi. Na raspolaganju je vrt sa sjedećom garniturom i roštiljem. Osiguran parking. Mogućnost dodatnog ležaja ili kunice. Udaljeno 5 min autom od plaže (Borik) te 10 min od centra grada. U neposrednoj blizini nalazi se nekoliko većih shopping centara. Cijena apartmana iznosi 40 eura/dan. Kontakt HR: Juraj 00385955110573, e-mail: phohnjec.ph@gmail.com, Kontakt SRB: Andrej 0641583637

Potrebno udomljavanje 3 mace na jednu godinu – sterilizirane, cijepjene. Potreban ambijent kuća s dvorištem, može i u Zemunu. Želim biti u kontaktu s osobama koje mi žele pomoći u ovome. Tel.: 065 2672086 Rupič.

Prodaje se kuća u Bačkom Bregu na 11 ari placa, održavana s nusprostorijama, uknjižena, bez tereta. Tel.: 064 1535064, 025 809156.

Naprodaj IMT sijačica za žito 23 reda i OLT sijačica GAMA-18 s lulama širine 2,25 m, sadilica za kukuruz OLT sa 4 reda, dvobrazni plug LEOPARD 12 coli u vrlo dobrom stanju i prikolica čutaka. Tel.: 532-570 ili 528-682.

PRODAJEM sitno rađene neuramljene vilerove goblene: Dan-noć i Monaliza, kao i kompletan materijal za Pastirsku idilu. Tel.: 024-730-270 ili 063-713-1828.

Prodajem crjevanu kaljavu peć, braon boje 136/82 cm i šivači stroj bagat *singericu*. Tel.: 024 4527499, mob.: 064 1839591.

Tražim kupca za vikendicu u Vrboskoj, otok Hvar, prizemnica pod pločom, 52 m², suvlasništvo parcele 500 m² prilaznog puta 105 m². Papiri uredni. Cijena: 65.000 eura. Tel./viber: 063 7139337, e-mail: meridijan12@gmail.com.

Ozbiljna žena 50-tih godina primila bih na dvorbu stariju osobu za plaću. Može i u Hrvatskoj. Tel.: 064 0730793.

Ozbiljna žena, Hrvatica 50 godina želi upoznati muškarca do 65 godina. Može i iz Hrvatske. Samo ozbiljni. Tel.: 064 0730793.

Prodajem razna bunjevačka ruva od paje, sukna, sefiri, rojtoš, peržijan, plišane i druge marame, muške čizme, čakšire i šubaru, kaput s peržijanom i slično. Naprodaj pregače ponjave, astal i stolice, tepisi i slično. Kalajsane kačice za mast i mesnate svinje. Tel.: 024 528682.

 Hrvatska likovna udruga **CroArt** prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

 HKC **Bunjevačko kolo**, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel.: 024/556-898 ili 555-589.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi

VAŽI DO 3. 3. 2017.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

AKCIJA!

SG

internat

već od
649 din

TIPPNET
SUBOTICA KARADORDEV PUT 2
TEL: 024/555765
WWW.TIPPNET.RS

POGLED S TRIBINA

Proljeće

Stiglo je proljeće. Naravno ne kalendarsko, jer ono će nam stići tek za mjesec dana, već nogometno u 1. HNL. Susretima 21. kola nastavljeno je natjecanje najboljih hrvatskih nogometnih klubova, koje će prema aktualnom stanju na tablici donijeti vjerojatno (u posljednjih nekoliko godina) najzanimljiviju borbu

za naslov prvaka. *Rijeka* 55, *Dinamo* 49. Šest velikih bodova prednosti koje imaju Riječani moglo bi se pokazati kao nedostižna misija za momčad višestrukog prvaka i branitelja naslova. Osobito nakon što su izabranici trenera **Keka** (Slovenija) uspješno prebrodili prvi od najvećih proljetnih ispita – gostova-

nje protiv trećeplasiranog Osijeka. Dva gola **Andrijaševića** za preokret u Gradskom vrtu i velika tri boda za očuvanje zimske prednosti. S druge strane, *Dinamov* domaći minimalac protiv *Slavena* navijačima baš i ne ulijeva preveliko povjerenje da bi trener **Petev** (Bugarska) mogao, na koncu, sa svojim nogometašima podići pobjednički pokal. Ali, tek je počelo. Ima se još puno, puno igrati i mnogo, mnogo bodova je u igri.

Remijem u splitskom derbiju *Sv. Duje*, *Hajduk* se, zahvaljujući kiks u Osijeku, vratio na treće mjesto (bolja gol razlika) i to će *biloj* momčadi koju predvodi još jedan strani stručnjak, Španjolac **Carrillo**, biti glavni imperativ u nastavku sezone u 1. HNL. *Rijeka* i *Dinamo* će se boriti za naslov, dok će *Hajduk* i *Osijek* voditi veliku bitku za treću poziciju.

Što se tiče donjeg doma, tu se nastavlja borba očajnika za poziciju 9. koja izbjegava izravno ispadanje u 2. HNL i donosi mogućnost očuvanja prvoligaškog statusa kroz baraž protiv drugoplasirane momčadi drugoligaške karavane. Zanimljivo, oba fenjeraša su uspjela ostati neporažena na startu nogometnog proljeća, *Cibalia* je izborila bod protiv Intera isto kao i *Split* protiv *Hajduka*.

U svakom slučaju, slijedi nam jedno od najzanimljivijih hrvatskih nogometnih proljeća i tri velika duela koji daju draž prvenstvu 2016.-17.

A tko će se, na koncu radovati a tko tugovati ostaje nam vidjeti kada završi posljednje kolo.

Do tada, uživajte!

D. P.

NOGOMET

Pobjede vodećih

Rijeka je izborila važnu gostujuću pobjedu protiv *Osijeka* (3:2), dok je *Dinamo* sa samo jednim golom u mreži *Slavena* (1:0) uzeo tri boda i ostao u utrci za naslov prvaka.

Ostali rezultati 21. kola: Split – Hajduk 1:1, Cibalia – Inter 1:1, Istra 1961 – Lokomotiva 1:0

Tablica 1. HNL: Rijeka 55, Dinamo 49, Hajduk, Osijek 38, Slaven 27, Istra 1961 22, Inter 21, Lokomotiva 20, Split, Cibalia 9.

KOŠARKA

Cedeviti još jedan kup

Visokom pobjedom u finalnom susretu protiv Jolly JB (102:66) košarkaši *Cedevite* osvojili su četvrti puta uzastopno naslov pobjednika Hrvatskog košarkaškog kupa koji nosi ime legendarnog **Krešimira Čosića**.

TENIS

Dodigu naslov u Rotterdamu

Najbolji hrvatski igrač parova **Ivan Dodig**, u paru sa svojim novim partnerom Španjolcem **Granollersom** pobjedom protiv nizozemske kombinacije **Koolhof**, **Middelkoop** (7:6, 6:3), osvojio je naslov u igri parova na ATP turniru 500 u Rotterdamu.

RUKOMET

PPD Zagreb neporažen protiv Meškova

Hrvatski prvak *PPD Zagreb* odolio je u Brestu i nakon 21:21 protiv momčadi *Meškova* stigao je do 5 boda i nastavka nade da bi se mogao naći na šestom mjestu koje vodi u razigravanje Lige prvaka. Do konca natjecanja po skupinama su ostala još tri kola, a trenutačno šesto *Celje* sa sedam osvojenih bodova ima prolaz dalje.

NOGOMET

I Dola oživjela

MONOŠTOR – Mjesec dana prije starta proljetnog dijela prvenstva Međuopćinske nogometne lige Sombor – Apatin – Kula – Odžaci 1. razred s pripremama su započeli i nogometaši *Dunava*. Od prozivke u srijedu, 8. veljače, osamnaest nogometaša pod trenerskom palicom **Sime Milića** iz Sombora radilo je u sportskoj dvorani mjesne OŠ, a od ponedjeljka su se preselili na svoj travnjak na Doli. Kadrovskih promjena bilo je vrlo malo. Ekipu *Dunava* pojačala su dvojica nogometaša somborskog *ŽAK-a*, a jedan igrač Monoštoraca prešao je u OFK *Šikara*. »Ambicije za proljetnu polusezonu vezane su nam za što bolji plasman, odnosno za zauzimanje nekog od mjesta u gornjem dijelu tablice«, kaže nam vratar Monoštoraca **Damir Ivkov**.

I.A.

NAJBOLJI SPORTAŠ SUBOTICE

Vermešova medalja za Davora Štefaneka

SUBOTICA – Najbolji sportaš Subotice za 2016. godinu, olimpijski pobjednik u hrvanju **Davor Štefanek** u petak 24. veljače na svečanoj ceremoniji primit će Vermešovu medalju koju u tradicionalnoj anketi dodjeljuje zbor sportskih novinara i radnika. Ovo je drugi puta da je slavodobitnik, a prvo priznanje primio je 2008. godine, nakon nastupa na Olimpijskim igrama u Peking. Koliko je njegov uspjeh značajan govori i podatak da je svih trideset članova žirija najviše bodova dalo upravo Štefaneku, pa je on i prvi sportaš koji je osvojio svih 300 mogućih bodova. Na drugom mjestu u pojedinačnom dijelu ovog natjecanja nalazi se **Tamaš Kajdoči** iz *KDT Spartak*.

Treće mjesto zaslužio je **Martin Mačković**, veslač *VK Palića*, koji je nastavio niz sezona u kojima se nalazi među troje najboljih sportaša Subotice u ovoj akciji.

Kao i prošle godine, Vermešovim plaketama će biti nagrađeni

sportaši koji su ostvarili plasman od četvrtog do desetog mjesta, a u jedanaestoj godini i ove plakete su redizajnirane.

Četvrto mjesto zaslužila je atletičarka *Spartaka* **Jovana Ilić**, peta je klizačica *Spartaka* **Leona Rogić**, a šesto mjesto zauzima **Novak Savić** iz plivačkog kluba *Spartak Prozivka*. Najbolje plasirani sportaš iz ekipnog sporta je **Veselin Jelić**, rukometaš *Spartak Vojputa*, a iza njega, na osmom mjestu, nalazi se **Alegra Poljak** koja je prošle godine uspješno branila boje Ženskog nogometnog kluba *Spartak*. Deveto mjesto zauzeo je **Kristijan Juhas**, tenisač *Spartaka*, dok deseto mjesto dijele nogometni vratar golman **Nikola Mirković** i čuveni moto-as iz Subotice **Gabor Sigmajster**.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, na temelju članka 10. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl. glasnik RS br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST O PODNESENOM ZAHTJEVU ZA ODLUČIVANJE O POTREBI PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Nositelj projekta: *Petrol* DOO Beograd, Patrijarha Dimitrija br. 12, Rakovica podnio je Zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš projekta: »Stanica za opskrbu vozila sa svijetlim gorivima i tečnim naftnim derivatima« zaveden pod brojem IV-08/I-501-70/2017, a koji se planira na katastarskoj parceli 11080/5 KO Donji grad (46.076273, 19.676841), ulica: Beogradski put bb.

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj (Trg Slobode 1, Gradska kuća, I. kat, soba 129).

Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u roku od deset dana od dana objavljivanja ove obavijesti mogu dostaviti mišljenje o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš, osobno ili poštom na gore navedenu adresu, ili elektronski na adresu zivotnasredina@subotica.rs.

U.O Marinero

je obiteljska tvrtka koja se nalazi u gradu Hvaru te ima tri ugostiteljska objekta – Marinero, Sushi bar Roca, Agroturizam Hora.

Zbog povećanog obujma posla tražimo radnike za sezonski posao. Nudimo Vam rad na prekrasnom Hvaru te osiguran smještaj i atraktivna primanja. Svi zaposlenici primaju također zdravstveno i mirovinsko osiguranje.

Molimo sve zainteresirane kandidate koji imaju putovnice zemalja EU (Hrvatska, Slovenija, Mađarska, Rumunjska, Bugarska) da nam dostave životopis i osobnu fotografiju putem e-maila: gabrielmartina@yahoo.com.

Za dodatne informacije možete nazvati: +381611709570

Traže se sljedeća radna mjesta:
kuhar, pomoćni kuhar, samostalni konobar, prezentator/prodavač i čistačica

PERO SKENDEROVIĆ, PREDSEDNIK KK SPARTAK 024

Ulazak u Superligu je primarni cilj

Kuglački klub *Spartak 024* je u novu sezonu Prve lige skupina Vojvodina ušao samo s jednim ciljem, da zauzme prvu poziciju i osigura prelazak u najviši rang natjecanja, Super ligu. Sve je išlo po planu, a onda je došlo do kiksa nekoliko igrača i poraza na gostovanju *Vojvodini* na Spensu u Novom Sadu. Uslijedio je još jedan kiks i neodlučen ishod, pa se klub s prve pozicije preselio na drugu i sada zaostaje bod ispred Vojvodine. Kakvi su daljnji planovi perspektivnog subotičkog kuglačkog kolektiva upitali smo predsjednika kluba **Peru Skenderovića**.

»Po svemu sudeći odlučujući susret za prvo mjesto igrat ćemo protiv Vojvodine na našem domaćem terenu u Bačkoj Topoli, koji moramo pobijediti i time bi opet izbili na poziciju broj jedan. Vjerujem kako naši kuglači imaju kvalitetu za pobjedu i prvo mjesto, a zasigurno su izvukli pouku iz poraza u prvom dijelu sezone«, uvjeren je Pero Skenderović.

RAD U OTEŽANIM UVJETIMA

Subotica više nema adekvatnu natjecateljsku kuglačku stazu pa je Kuglački klub *Spartak 024* primoran svoje treninge i natjecateljske ligaške susrete igrati na kuglani u Bačkoj Topoli.

»Nažalost, u nedostatku adekvatnog prostora za igru u prvoligaškom natjecateljskom rangi primorani smo putovati u Bačku Topolu na treninge i susrete u kojima smo domaćini, pa smo praktično uvijek gosti jer u Subotici nemamo svoje staze. Ali, već smo se navikli na sve to«,

Veliki entuzijazam cijele momčadi

sleže ramenima Pero i nastavlja: »Ove godine, unatoč skromnim financijskim potencijalima kojima klub raspolaže, imamo izuzetno dobru i jaku momčad, s dva državna reprezentativca u mlađim starosnim kategorijama već na početku ligaškog natjecanja smo proglašeni glavnim favoritima za osvajanje prvog mjesta. Naš najbolji igrač **Alen Kujundžić** već godinama bilježi odlične rezultate u svim mlađim natjecateljskim kategorijama i već je na samom pragu ulaska u seniorsku reprezentaciju Srbi-

je. Stjecajem okolnosti i lošijim partijama nekolicine igrača minimalno smo poraženi (samo 19 čunjeva) u Novom Sadu protiv izravnog konkurenta za plasman u Superligu, ali za par kola *Vojvodina* nam dolazi u goste i očekujem kako ćemo se s tom pobjedom vratiti na čelnu poziciju Prve lige.«

MOMČAD

Kuglači su kao sportaši prije svega veliki entuzijasti i uvijek su za svoj sport spremni žrtvovati

pored slobodnog vremena i značajan dio osobnih financijskih sredstava.

»Pored Alena, kao našeg najjačeg natjecatelja u momčadi su i njegov otac **Robert Kujundžić**, **Kristijan Keri**, **Dalibor Popov**, **Miodrag Kevreša** i **Dragan Gajin**, te mladi kuglač **Slaven Skenderović** koji obnaša i ulogu trenera momčadi. Član momčadi je i junior **Nemanja Musolin** iz Apatina, koji je ove godine u paru s Alenom Kujundžićem osvojio naslov prvaka Srbije u disciplini tandem. Svi oni su veliki zaljubljenici u kuglanje i zbilja se maksimalno posvećuju ovom sportu, često puta zbog putovanja, treniranja i igranja susreta žrtvujući veliki dio svog slobodnog vremena. Kuglanje nije profitabilan i atraktivan sport poput mnogih drugih, većih sportova i svi koji se njime aktivno bave dobro znaju koliko je, prije svega entuzijazma i ljubavi, potrebno da bi se aktivno bavili njime. Financijska sredstva kojima raspolažemo zahvaljujući Gradu Subotici dovoljna su za organiziranje sezone, jer bez ovog vida pomoći ne bi mogli funkcionirati kao ozbiljna natjecateljska momčad, ali za mnogo drugih stvari se često puta moramo sami snalaziti. Ipak, bez obzira na sve mi ćemo se i dalje maksimalno truditi, prije svega izboriti plasman u Superligu, a potom i dalje razvijati kuglački sport u Subotici. Jer ovaj grad ima veliku tradiciju u ovom sportu, a na nama je da je našim dobrim rezultatima nastavljamo i unapređujemo«, kazao nam nje na koncu razgovora predsjednik KK *Spartak 024* Pero Skenderović.

Dražen Prčić

ALEN KUJUNDŽIĆ, KUGLAČ

Ove sezone sam odigrao mnogo državnih i međunarodnih turnira i na svakom sam se vratio sa sjajnim rezultatima. Predstoje mi još brojna državna prvenstva od kojih očekujem mnogo. U planu je još i seniorska reprezentacija i odlazak na Svjetsko prvenstvo, ali to je sve nakon natjecanja u Prvoj ligi Srbije, koja je sada isključivo u prvom planu.

INFORMATIČNO-POLITIČKI TEHNIK
IZLAZI OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003

HR

HRVATSKA

RIJEČ

BROJ 724

SUBOTICA, 3. OŽUJKA 2017. CIJENA 50 DINARA

Novo
LICE
NASLOVNICE

